

SAUDA KONTROLLUTVALG**MØTEINNKALLING**

Dato: torsdag 26. september 2024
Tid: kl. 14.00
Sted: Sauda rådhus

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf. 959 86 977 eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, blir bare sendt til medlemmer/varamedlemmer.

Sakskartet legges ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Kommunedirektøren er invitert i sak 15 og 16

SAKSLISTE:

- 14/24 Godkjenning av protokoll fra møtet 07.05.24**
- 15/24 Orientering fra adm. om «Helse og velferd»**
- 16/24 Oppfølging av forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga for 2023**
- 17/24 Prioritering av prosjekt - plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll**
- 18/24 Bestilling av revisjonsprosjekt – «Anskaffelser, reiseliv- og destinasjonstjenester»**
- 19/24 Valg av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt**
- 20/24 Budsjett 2025 - kommunens kontrollarbeid**
- 21/24 Revisors egenerklæring for 2024**
- 22/24 Orientering om revisjonsstrategi og forenklet etterlevelseskontroll for 2024**
- 23/24 Referat- og orienteringssaker**

Eventuelt

Sauda/Aksdal, 19.09.24

Alan G. Thompson
Kontrollutvalgsleder

Sjur Hatlen
Utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Kommunedirektør (er invitert sakene 15 og 16)
Varamedlem (til orientering, unntatt Odd Magne Lønseth som er innkalt for Siv Hege Lund og Roger Birkeli som er innkalt for Bjarte Lygre)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	26.09.24	14/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 07.05.24**Sekretariatets forslag til vedtak:**

Protokollen fra møte i Sauda kontrollutvalg den 07.05.24 godkjennes.

Saksvedlegg: protokoll fra møte 07.05.24

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontrollutvalgets møte 07.05.24 til godkjenning.

Protokollen er gjennomlest og foreløpig godkjent av leder i etterkant av møtet og er oversendt administrasjonen og kommunestyret til orientering. Det er ikke framkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen fra forrige møte blir formelt godkjent i dette møtet, og utvalgsleder eller evt. møteleder vil så signere protokollen

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

SAUDA KONTROLLUTVAL**PROTOKOLL**

Tirsdag **7. mai 2024** ble det avholdt møte i Sauda kontrollutvalg under ledelse av utvalgets leder Alan G. Thompson.

MØTESTED:	Sauda rådhus, formannskapssalen
MØTESTART-MØTESLUTT:	kl. 14.00 – kl. 17.00
MØTENDE MEDLEMMER:	Alan G. Thompson (SV), Jon Lambrigt Grindheim (Sp), Bjarte Lygre (H), Kristine Espeland Rafdal (R) og Siv Hege Lund (Ap)
MØTENDE VARAMEDLEMMER:	Ingen
FORFALL:	Ingen
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Rådgiver Sjur Hatlen – Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA ROGALAND REVISJON IKS:	Regnskapsrevisor Therese S. Bjørkeland og forvaltningsrevisor Martin Schanche-Olsen
FRA ADMINISTRASJONEN MØTTE:	Økonomisjef Roy Ove Kvernenes, kommunalsjef oppvekst Målfrid Selvik Årthun i sak 7
ANDRE SOM MØTTE:	Ingen
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Siv Hege Lund ba om å få sin habilitet vurdert i sak 10. Hun fratrådte under behandlingen.

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:**SAK 06/24 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 15.02.24****Sekretariatets innstilling:**

Protokoll fra møte i Sauda kontrollutvalg 15.02.24 blir godkjent slik den foreligger.

Behandling i kontrollutvalget 07.05.24:

Utvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 07.05.24:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 15.02.24 blir godkjent slik den foreligger.

SAK 07/24 ORIENTERING OM «OPPVEKST» V/KOMMUNALSJEF**Sekretariatets forslag til vedtak:**

Sauda kontrollutvalg tar redegjørelsen om «Oppvekst» fra kommunalsjefen til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 07.05.24:

Kommunalsjef Målfrid Selvik Årthun orienterte og viste en presentasjon. Hun informerte om endringer av tiltak på området vurderinger og kompetanseutvikling innen barnehage og skole.

Det er laget et årshjul for kompetanseutvikling, for å sikre at elevene når læringsmålene. I dette arbeidet er det viktig å kartlegge situasjonen nå, for å lage et korrekt fremtidsbilde. Kommunen samarbeider her med Suldal og Vindafjord for å lage system for kvalitetsutvikling og internkontroll.

Det er også inngått et samarbeid med Høgskulen Vestlandet for kompetanseutvikling.

I 2023 gjennomførte statsforvalteren tilsyn ved en skole og en barnehage.

Medlemmene fikk svar på spørsmål om kommunens utfordring med å tilegne seg rett kompetanse og utfordringer i barnevern og PPT knyttet til flyktninger og utenforskap.

Leder takket for en interessant orientering.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 07.05.24:

Sauda kontrollutvalg tar redegjørelsen om «Oppvekst» fra kommunalsjefen til orientering.

SAK 08/24 REVISJONSRAPPORT «INNKJØP OG KONTRAKTSINNGÅELSER» - 2. GANGS OPPFØLGING**Sekretariatets forslag til vedtak og innstilling:**

Sauda kommunestyre tar kommunedirektørens tilbakemelding om oppfølging av revisjonsrapporten «Innkjøp- kontraktsinngåelser og oppfølging» til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 07.05.24:

Leder innledet og redegjorde for saken overfor de nye medlemmene av kontrollutvalget, og viste til den skriftlige tilbakemeldingen fra administrasjonen.

Utvalget hadde ingen merknader og var fornøyd med tilbakemeldingen fra kommunedirektøren.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 07.05.24 og innstilling:

Sauda kommunestyre tar kommunedirektørens tilbakemelding om oppfølging av revisjonsrapporten «Innkjøp- kontraktsinngåelser og oppfølging» til orientering.

SAK 09/24 UTTALE TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2023 – SAUDA KOMMUNE**Sekretariatets forslag til vedtak og innstilling:**

Sauda kontrollutvalg vedtar fremlagte uttalelse til årsregnskap og årsmelding 2023 slik den foreligger (med disse endringene/tilleggene).

Sauda kontrollutvalg anbefaler at Sauda kommunestyre godkjenner årsregnskapet og årsmeldingen for 2023.

Behandling i kontrollutvalget 07.05.24:

Leder innledet om saken og ga ordet til regnskapsrevisor. Hun viste en presentasjon og gikk gjennom måltallene for Sauda kommune og resultatet av revisjonen. Det er avgitt såkalt normalberetning for 2023. Netto driftsresultat i 2023 var på 140,1 millioner kroner. Revisor informerte om revisjonens arbeid for at utvalget skal kunne gjennomføre sitt påse-ansvar.

Revisjonen hadde noen merknader til blant annet lønnsrutinen ved nyansettelser, lønnsjournal, ressursstyring og manglende innberetning av sykelønnsrefusjon som betyr at kommunen har betalt mer i arbeidsgiveravgift enn de skulle ha gjort.

Økonomisjefen orienterte om hvordan overskuddet ble beregnet og hvordan premieavvik virker inn. Økonomistyringen hadde vært krevende i 2023. Kommunen bruker nesten alle kraftinntektene på drift. Han skrøt av samarbeidet med Rogaland Revisjon.

Revisor og økonomisjef svarte på spørsmål fra medlemmene.

Leder takket for presentasjonene og berømmet revisjonen og administrasjonen for godt arbeid.

Utvalget sluttet seg til uttalelsen slik den var lagt fram.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 07.05.24 og innstilling:

Sauda kontrollutvalg vedtar fremlagte uttalelse til årsregnskap og årsmelding 2023 slik den foreligger.

Sauda kontrollutvalg anbefaler at Sauda kommunestyre godkjenner årsregnskapet og årsmeldingen for 2023.

SAK 10/24 UTTALE TIL REGNSKAPET FOR 2023 – FOR SAUDA KF**Sekretariatets forslag til vedtak:**

Kontrollutvalget vedtar vedlagte uttalelse til For Sauda KF sitt årsregnskap 2023 slik den foreligger (med disse endringene/tilleggene).

Behandling i kontrollutvalget 07.05.24:

Siv Hege Lund opplyste at hun hadde vært styremedlem i FOR Sauda KF frem til 2023, og ba om å få sin habilitet vurdert. Utvalget vedtok at hun var inhabil. Siv Hege Lund fratrådte under behandlingen.

Revisor orienterte kort om hovedtallene for FOR Sauda KF. Revisjonsberetningen er positiv. Utvalget sluttet seg til uttalelsen slik den var lagt fram.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 07.05.24:

Kontrollutvalget vedtar vedlagte uttalelse til For Sauda KF sitt årsregnskap 2023 slik den foreligger.

SAK 11/24 FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL AV ØKONOMIFORVALTNINGEN FOR 2023**Sekretariatets forslag til vedtak:**

Sauda kontrollutvalg tar vedlagte attestasjonsuttalelse, datert 08.04.24 fra Rogaland Revisjon om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for 2023 til orientering.

Sauda kontrollutvalg ber kommunedirektøren gi en tilbakemelding til utvalget om oppfølging av revisors anmerkninger innen 01.09.24.

Behandling i kontrollutvalget 07.05.24:

Leder ga ordet til revisor, som orienterte om innholdet i kontrollen, og hva den gikk ut på. Det er kontrollert utgifter til gaver og velferdsutgifter, reiser og bevertning. Det er kontrollert 50 utplukk og 27 avvik. Konklusjonen er negativ.

Økonomisjefen informerte om at det nå er iverksatt et arbeid hvor attestant plukker ut og kontrollerer alle fakturaer. Fakturaene som ikke er fullstendige blir sendt i retur.

Utvalget fikk svar på spørsmål fra revisor og økonomisjef.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 07.05.24:

Sauda kontrollutvalg tar vedlagte attestasjonsuttalelse, datert 08.04.24 fra Rogaland Revisjon om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for 2023 til orientering.

Sauda kontrollutvalg ber kommunedirektøren gi en tilbakemelding til utvalget om oppfølging av revisors anmerkninger innen 01.09.24.

SAK 12/24 PRESENTASJON AV RISIKO- OG VESENTLIGVURDERING OG PRIORITERING AV PROSJEKT**Sekretariatet sitt forslag til vedtak:**

Sauda kontrollutvalg tar Rogaland Revisjon sin presentasjon av Risiko- og vesentliganalyse til orientering.

Sauda kontrollutvalg prioriterer følgende forvaltningsrevisjonsprosjekt og eierskapskontroll for perioden 2024 – 2028:

1.
 2.
 3.
- Osb.

Revisor vil innarbeide utvalget sine prioriteringer i Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Framlegg til plan blir lagt fram for kontrollutvalget i neste møte.

Behandling i kontrollutvalget 07.05.24:

Forvaltningsrevisor Martin Schancke Olsen orienterte om arbeidet med risiko- og vesentlighetvurderingene. Han viste en oversikt over hvilke områder revisjonen hadde merket seg som henholdsvis røde og gule ut i fra en risikovurdering.

Medlemmene hadde en grundig diskusjon om hvilke temaer som burde prioriteres i nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Revisor svarte på spørsmål.

Utvalget ble enige om å lage en prioritert liste på fire tema for forvaltningsrevisjon og ett tema/selskap for eierskapskontroll, se vedtaket.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 07.05.24:

Sauda kontrollutvalg tar Rogaland Revisjon sin presentasjon av Risiko- og vesentliganalyse til orientering.

Sauda kontrollutvalg prioriterer følgende forvaltningsrevisjonsprosjekt og eierskapskontroll for perioden 2024 – 2028:

- 1. Kompetanse og rekruttering innen helse og morgendagens omsorg,*
- 2. Integrering av flyktninger og utenforskap blant unge*
- 3. Sykefraværsoppfølging*
- 4. Planarbeid og oppfølging av politiske vedtak*

Eierskapskontroll: Sauda kommunens oppfølging av eierskap

Revisor vil innarbeide utvalget sine prioriteringer i Plan for forvaltningsrevisjon og eierskaps- kontroll. Framlegg til plan blir lagt fram for kontrollutvalget i neste møte.

SAK 13/24 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 07.05.24

10. Tilbakemelding fra kommunedirektøren på spørsmål fra utvalget
11. Statusrapport pr. mai 2024
12. Midlertidig skifte av oppdragsansvarlig revisor – brev fra Rogaland Revisjon IKS
13. Kst. vedtak 21.02.24, sak 17/24 – sammensetning av kontrollutvalget – nyvalg
14. Kst. vedtak 24.04.24, sak 33/24 - sammensetning av kontrollutvalget – nyvalg
15. Kst. vedtak 24.04.24, sak 35/24 – Årsmelding Sauda KU 2023
16. Representantskapsmøte 26.04.24 – Haugaland Vekst IKS
17. Representantskapsmøte 22.04.24 – Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
18. Generalforsamling 24.04.24 – Haugaland Kraft AS

Behandling i kontrollutvalget 07.05.24:

Leder gikk gjennom referatsakene. Økonomisjefen svarte på oppfølgingsspørsmål til pkt. 10 som gjaldt kvalitetssikring av økonomiplanen.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 07.05.24:

Referatsakene 10 - 18 blir tatt til orientering.

EVENTUELTMøteform

Bjarte Lygre spurte om det var mulig å delta digitalt på utvalget sine møter, siden han ofte var borte i forbindelse med arbeid. Sekretær informerte om at møtene i utgangspunktet er fysiske, og at det i tilfelle må innkalles som et digitalt møte, dersom noen skal delta på Teams.

Rapportering fra kommunedirektøren til kommunestyret om interkontroll mm.

Leder tok opp manglende rapportering til kommunestyret om internkontroll og statlige tilsyn. Utvalget sluttet seg til leder sitt forslag til vedtak.

Enstemmig vedtak i kontrollutvalget 07.05.24:

Sauda kontrollutvalg etterlyser rapportering til kommunestyret om internkontroll og statlige tilsyn. Etter kommuneloven § 25-2 skal kommunedirektøren rapportere til kommunestyret om internkontroll og resultatet fra statlige tilsyn minst en gang i året.

Neste møte: torsdag 26.09.24, kl. 14.00

Saker: orientering om helse og velferd, arbeid med nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, revisjonsstrategi og utvalgets budsjett for 2025.

Sand/Aksdal, 07.05.24

Alan G. Thompson
Leder

Sjur Hatlen
Kontrollutvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	26.09.24	15/24
Saksansvarlig		Arkivkode
Sjur Hatlen		216

ORIENTERING OM «HELSE OG VELFERD» – V/KOMMUNALSJEF

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar kommunalsjef Aina Olene Tveit sin gjennomgang om «Helse og velferd» til orientering.

Saksorientering

Kontrollutvalget vedtok i møtet 15.02.24 en plan for å invitere kommunale ledere til å komme å orientere om sitt arbeids- og ansvarsområde. Vedtaket var følgende:

Sauda kontrollutvalg vedtar følgende plan for orientering om etatene og sentraladministrasjonen i kommunen i 2024:

07.05.24 oppvekst v/kommunalsjef
26.09.24 helse og velferd v/kommunalsjef
 21.11.24 næring, samfunn og kultur v/kommunalsjef

1. møte 2025 planarbeid i kommunen

Tidsrammen settes til 30 minutter inkludert spørsmål.

Sekretariatet gis fullmakt til å invitere i en annen rekkefølge enn slik listen over kommunale ledere er satt opp dersom den som inviteres ikke har anledning til å stille i det aktuelle møtet.

Orienteringene er tenkt å gjøre utvalget bedre kjent med driften og de utfordringer kommunen eller selskapet har.

Medlemmene kan komme med innspill på emne og spørsmål i forkant av møtet, men helst så tidlig som mulig, slik at den inviterte kan forberede seg på dette.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
 Rådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	26.09.24	16/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	212	

OPPFØLGING AV FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL AV ØKONOMIFORVALTNINGA FOR 2023

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar kommunedirektørens tilbakemelding til revisor sin uttale om etterlevelse av økonomiforvaltningen for 2023 til orientering.

Vedlegg: kommunedirektørens tilbakemelding, datert 17.09.24

Bakgrunn

Sauda kontrollutvalg vedtok enstemmig i møtet 07.05.24 sak følgende:

Sauda kontrollutvalg tar vedlagte attestasjonsuttalelse, datert 08.04.24 fra Rogaland Revisjon om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for 2023 til orientering.

Sauda kontrollutvalg ber kommunedirektøren gi en tilbakemelding til utvalget om oppfølging av revisors anmerkninger innen 01.09.24.

I følge kommuneloven § 23-2 bokstav B skal kontrollutvalget blant annet se etter at «... at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak».

Videre står det i kommuneloven § 24-9 om kontroll med økonomiforvaltningen følgende:

«Regnskapsrevisor se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen».

Uttale for 2023

Revisor hadde kontrollert følgende:

Revisor har gjennomført kontroll av etterlevelse innen områdene kjøp av gaver, bevertning, representasjon og reiser.

Revisor har kontrollert et utvalg for perioden 1. januar 2023 til 31. desember 2023.

Revisor sin konklusjon:

Negativ konklusjon

Vi har tatt et utplukk av totalt 50 bilag, og kontrollert om:

- 1) kommunen angir deltakere og anledning ved bevertning og representasjon*
- 2) kommunen angir mottaker og anledning ved kjøp av gaver og velferdsutgifter*
- 3) kommunen angir formål og hvem utgiften gjelder ved kostnader til reise- og oppholdsutgifter*

Vår kontroll avdekket totalt 27 avvik, dvs. 54% av utplukket. Basert på utførte handlinger er konklusjonen vår at Sauda kommune ikke etterlever bokføringsforskriftens krav § 5-9 og § 5-10 fullt ut, som da resulterer i en negativ konklusjon.

Tilbakemelding fra kommunedirektøren

Sekretariatet har mottatt kommunedirektørens tilbakemelding. I e-post fra økonomisjefen 17.09.24 står det følgende:

Kommunedirektøren har i etterkant av rapporten fra Rogaland Revisjon iverksatt tiltak for å sikre etterlevelse av gjeldende forskrifter og forbedre interne rutiner. Blant de implementerte tiltakene inngår en manuell kontroll av fakturaer som gjelder bevertning, representasjon, reiser og oppholdsutgifter. Disse fakturaene blir nå kontrollert for å sikre at alle nødvendige opplysninger, som deltakere og formål, er korrekt påført før de godkjennes for betaling. Ved eventuelle mangler returneres fakturaene til anviser med krav om utfyllende informasjon.

Disse tiltakene skal bidra til å styrke etterlevelsen av bokføringsforskriften og sikre at kommunen handler i tråd med gjeldende regelverk fremover.

Sekretariatet sine kommentarer

I følge kommuneloven § 23-2 bokstav B og forskrift for kontroll og revisjon § 3, skal kontrollutvalget se til at regnskapsrevisor sine påpekninger blir rettet eller fulgt opp. Dette for å sikre at kontrollen får effekt og bidrar til forbedringer. Hvis påpekningene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere dette til kommunestyret.

Det ligger ikke til kontrollutvalget å fastsette hvordan administrasjonen skal følge opp påviste avvik/mangler i det konkrete tilfellet, da dette er kommunedirektøren sitt ansvar. Det har vært praksis for at administrasjonen møter i utvalget og orienterer om oppfølginger og/eller svarer på spørsmål, i tillegg til det skriftlige svaret.

Kontrollutvalget må vurdere om de er fornøyd med tilbakemeldingen fra kommunedirektøren, eller om utvalget ønsker ytterligere oppfølging.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen

Rådgiver/utvalgssekretær

Tilbakemelding på forenklet etterlevelseskontroll 17.09.24.

Viser til din e-post vedrørende kommunedirektørens tilbakemelding på forenklet etterlevelseskontroll 2023.

Kommunedirektøren viser til Rogaland Revisjons forenklede etterlevelseskontroll for 2023, hvor revisjonen konkluderte med følgende:

"Vi har gjennomgått et utvalg på 50 bilag og kontrollert følgende forhold:

- 1. Om kommunen dokumenterer deltakere og anledning ved bevertning og representasjon.*
- 2. Om kommunen oppgir mottaker og anledning ved kjøp av gaver og velferdsutgifter.*
- 3. Om kommunen angir formål og hvem utgiften gjelder for ved reise- og oppholdsutgifter.*

Vår kontroll avdekket totalt 27 avvik, tilsvarende 54 % av de kontrollerte bilagene. Basert på denne gjennomgangen er vår konklusjon at Sauda kommune ikke fullt ut etterlever kravene i bokføringsforskriftens § 5-9 og § 5-10, noe som medfører en negativ konklusjon."

Kommunedirektøren har i etterkant av rapporten fra Rogaland Revisjon iverksatt tiltak for å sikre etterlevelse av gjeldende forskrifter og forbedre interne rutiner. Blant de implementerte tiltakene inngår en manuell kontroll av fakturaer som gjelder bevertning, representasjon, reiser og oppholdsutgifter. Disse fakturaene blir nå kontrollert for å sikre at alle nødvendige opplysninger, som deltakere og formål, er korrekt påført før de godkjennes for betaling. Ved eventuelle mangler returneres fakturaene til anviser med krav om utfyllende informasjon.

Disse tiltakene skal bidra til å styrke etterlevelsen av bokføringsforskriften og sikre at kommunen handler i tråd med gjeldende regelverk fremover.

Roy Ove Kvernenes

Økonomisjef

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	07.05.24	12/24
Kontrollutvalget	26.09.24	17/24
Kommunestyret		
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	216	

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg vedtar Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2024 – 2028 slik den foreligger/med følgende endringer.....

Og innstilling til kommunestyret:

Sauda kommunestyret vedtar Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2024 – 2028 slik den foreligger.

Sauda kommunestyret gir kontrollutvalget delegert myndighet til å gjøre endringer i planene i samsvar med kommuneloven §§ 23-3 og 23-4.

- Vedlegg:**
1. Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
 2. Risiko og vesentlighetsvurdering – utarbeidet av Rogaland Revisjon

Saksorientering

Kontrollutvalget skal i tråd med kommuneloven § 23-3 annet ledd «*minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner*» og etter kommunelov § 23-4 «*utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.*»

Ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er det kommunestyret som vedtar, etter innstilling fra kontrollutvalget. Planen «*baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper*».

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Rogaland Revisjon ble engasjert av kontrollutvalget til å utarbeide en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen og å komme med utkast til plan. Utvalget gjorde følgende vedtak i møtet 16.11.23:

Sauda kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsvurdering og Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2023 - 2027 for Sauda kommune ifølge vedlagt prosjektmandat. Rammen blir satt til 115 timer.

Utvalget hadde i etterkant av møtet 15.02.24 et dialogmøte med forvaltningsrevisor og kom med innspill og synspunkter til analysen.

Risiko- og vesentlighetsanalysen

Revisor presenterte risiko- og vesentlighetsvurderingen i møtet 07.05.24 og som en del av analysen hadde revisjonen utarbeidet en liste med områdene som de mente var mest aktuelle revisjonsprosjektene. Risikoanalysen er et verktøy, som sammen med kontrollutvalgets egne vurderinger skal legges til grunn for prioritering av aktuelle prosjekter. Det er utvalget som prioriterer og vurderer de ulike risikoområdene og avgjøre hvilke område som skal bli gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I forslaget til plan har revisor innarbeidet kontrollutvalget sine foreløpige prioriteringer, som ble gjort i møtet 07.05.24. Utvalget vil i dette møtet gjøre sine endelige prioriteringer, slik at planen kan oversendes til kommunestyret for sluttbehandling.

Videre behandling av saken

Når kontrollutvalget er ferdig med sine prioriteringer vil planene være klare for oversending til kommunestyret for endelig vedtak. Siste frist for å utarbeide planene er ifølge loven senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert.

Kommunestyret bør gi kontrollutvalget myndighet til å gjøre endringer i planen dersom det oppstår behov for det, jf. kommunelov §§ 23-3 og 23-4.

Bestilling av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller skal skje med utgangspunkt i den plan som kommunestyret vedtar, og den budsjettammen kontrollutvalget har til rådighet.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

UTKAST

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028

Sauda kommune, 2024

INNHOOLD

1	Plan for forvaltningsrevisjon	3
1.1	Innledning	3
1.2	Formål med planen	4
1.3	Område for gjennomføring av forvaltnings-revisjon	4
1.4	Utvalgte prosjekter	5
1.5	Rapportering og oppfølging	6
2	Plan for eierskapskontroll 2024-2028	7
2.1	Innledning	7
2.2	Eierskapskontroll	7
2.3	Eierstyring	9
2.4	Aktuelle selskapsformer	10
2.5	Selskaper som kan omfattes av eierskapskontroll	12
2.6	Risiko og vesentlighet knyttet til utvelging av aktuelle selskaper	13
2.7	Prioriterte områder for eierskapskontroll	13
2.8	Avslutning	14

1 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

1.1 INNLEDNING

I henhold til kommunelovens § 23-1 er det kommunestyret som har det øverste ansvaret for kontroll og tilsyn i kommunen, og som velger et kontrollutvalg til å utføre den løpende kontrollen på deres vegne.

Kontrollutvalget er bl.a. pålagt å påse at det årlig gjennomføres systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Kontrollutvalget er i tillegg pålagt å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon for hver kommunestyreperiode, basert på en overordnet risikoanalyse av kommunens virksomhet. Planen skal vedtas av kommunestyret, skal vedtas innen utgangen av året etter at valg har funnet sted, og gjelder fra 2024 til 2028.

Forvaltningsrevisjoner er en sentral del av kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunal sektor. Det er derfor viktig at kontrollutvalget og kommunestyret bruker plan for forvaltningsrevisjon som et redskap for å utøve en målrettet og effektiv tilsynsfunksjon i kommunen.

Når kommunestyret bestemmer seg for å igangsette tiltak innenfor kontrollutvalgets ansvarsområde, skal det alltid foretas en vurdering av om saken bør oversendes kontrollutvalget.

Kontrollutvalget vil ha planen til løpende vurdering og gi tilbakemelding til kommunestyret dersom det oppstår forhold som gjør endringer/ ekstraordinær evaluering nødvendig.

1.2 FORMÅL MED PLANEN

Plan for forvaltningsrevisjon skal bygge på en analyse av virksomheten i Sauda kommune ut fra en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet. Hensikten med risikovurderingen er å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon i ulike sektorer og virksomheter, og er lagt ved planen.

Kontrollutvalgets overordnede formål med forvaltningsrevisjon er å bidra til å forbedre offentlig sektor. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre «*systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak eller forutsetninger.*» Typiske tema for en forvaltningsrevisjon kan være:

- Gjør kommunen oppgavene på en ressurseffektiv måte?
- Følges regelverket?
- Hvordan følger administrasjonen opp politisk vedtatte mål?
- Har administrasjonen hensiktsmessige styringsverktøy og virkemiddel for å gjennomføre målene?

Et prosjekt vil derfor kunne dreie seg om mål- og regeletterlevelse, mens et annet vil kunne være rettet mot ressursutnyttelse, forbedring og effektivisering.

1.3 OMRÅDE FOR GJENNOMFØRING AV FORVALTNINGS-REVISJON

1.3.1 KOMMUNENS VIRKSOMHET

Denne planen er i tråd med lovkrav utarbeidet med tanke på forvaltningsrevisjon i den kommende 4-årsperioden.

Kommunene har et bredt spekter av roller og oppgaver. Organisasjonsmessige forhold og eksterne betingelser knyttet til demografi, økonomi, sysselsetting og statlige føringer vil variere i løpet av årene som omfattes av planen. Dette vil kunne påvirke hvor det er aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

1.3.2 FORVALTNINGSREVISJON I KOMMUNALT HELEIDE SELSKAPER

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon i kommunale selskaper er mulig dersom selskapet er heleid av kommunene. Dette vil gjelde IKS-er, kommunale oppgavefelleskap/interkommalt politiske råd som er selvstendige rettssubjekter og kommunalt heleide aksjeselskaper eller samvirkeforetak.

En forvaltningsrevisjon av kommunale heide selskaper gjennomføres etter de samme prinsipper som for kommunens øvrige virksomhet.

I forbindelse med en evt. forvaltningsrevisjon i et kommunalt heleid selskap vil det også være naturlig å se nærmere på kommunens eierskapskontroll, se egen plan under.

1.4 UTVALGTE PROSJEKTER

1.4.1 GENERELT

Omfanget av forvaltningsrevisjon er avhengig av identifisert behov og de ressurser som stilles til rådighet for oppgaven. Den gjennomførte risikoanalysen er ikke uttømmende og vil ikke kunne ta hensyn til alle forhold. Den må sees på som et verktøy til å kunne foreta en prioritering av områder/tema som er aktuelle for forvaltningsrevisjon.

1.4.2 PRIORITERTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget vil med bakgrunn i drøftinger og vurderinger prioritere disse forvaltningsrevisjonsprosjektene de kommende årene. Vi har delt inn områdene i første- og andreprioritet.

Førsteprioritet

Følgende revisjoner prioriteres, men rekkefølgen er uprioritert:

Forvaltningsrevisjoner
Kompetanse og rekruttering innen helse
Morgensdagens omsorg
Integrering av flyktninger
Planarbeid og oppfølging av politiske vedtak

Andreprioritet

I tillegg vil kontrollutvalget i løpet av perioden kunne vurdere prosjekter blant disse innbyrdes uprioriterte prosjektene:

Forvaltningsrevisjoner
Utenforskap blant unge
Oppfølging av sykefravær
Planverk næring og samfunn

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper
Sauda kommunens oppfølging av eierskap
Sauda Bedriftskapital AS

Hvert tema vil bli nærmere utdypet og avgrenset ut fra mottatte problemstillinger og i dialog med revisor i forbindelse med den endelige prosjektbestillingen.

1.5 RAPPORTERING OG OPPFØLGING

1.5.1 RAPPORTERING OM GJENNOMFØRT FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget er pålagt å påse at kommunestyrets vedtak bl.a. knyttet til forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal derfor rapportere til kommunestyret om dette. Kontrollutvalgets behandling med innstilling til kommunestyret blir derfor fortløpende oversendt for sluttbehandling i kommunestyret.

1.5.2 OPPFØLGING AV GJENNOMFØRT FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget skal etter gjennomført forvaltningsrevisjon påse at kommunestyres vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon, følges opp av administrasjonen. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Rapportering til kommunestyret om oppfølging av forvaltningsrevisjon vil skje gjennom oversending av enkeltsaker etter at de er behandlet i kontrollutvalget.

1.5.3 KONTRAKTSOPPFØLGING

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter kommunelovens § 23-6 første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter/private som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt. Kontraktsoppfølgingen gjelder først og fremst faste oppgaver/tjenester og ikke enkeltkontrakter/byggekontrakter o.l.

1.5.4 AVSLUTNING

Kontrollutvalget ber om delegert fullmakt til å iverksette forvaltningsrevisjon på andre områder enn de som er foreslått/vedtatt, dersom kontrollutvalget mener dette vil ha høyere nytteverdi. Kommunestyret har også myndighet til å pålegge kontrollutvalget å gjennomføre konkrete bestillinger i løpet av planperioden dersom det er ønskelig.

2 PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL 2024-2028

2.1 INNLEDNING

Kommunelovens § 23-4 pålegger kontrollutvalget å minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

2.2 EIERSKAPSKONTROLL

En eierskapskontroll er en kontroll av kommunens utøving av sitt eierskap. En eierskapskontroll av kommunen innebærer derfor å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

En kontroll av selskapet er begrenset til selskaper som er heleid av kommunen/ fylkeskommunen. Forvaltningsrevisjon i selskaper der dette er mulig omfattes derfor av plan for forvaltningsrevisjon – se over.

Eierskapskontroll i selskaper omfatter alt kommunalt/fylkeskommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap (så lenge de er organisert som selvstendige rettssubjekter). Inkludert er dermed aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og samvirkeforetak (SA).

Det kan gjennomføres både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskaper. Dette innebærer hvordan eierskapsoppfølgingen er gjennomført (eierskapskontroll) og forvaltningsrevisjon av selskapet (hvordan utvalgte sider ved driften av selskapet er gjennomført). Det kan gjennomføres eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon av én eller flere selskaper, og det kan gjennomføres eierskapskontroll av kommunes eierstyring av samtlige selskaper som er omfattet av denne type kontroll.

Utenfor rekkevidden av eierskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) og interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekter. Vertskommunesamarbeid kan ikke være selvstendige rettssubjekter. Heller ikke stiftelser og foreninger omfattes av regelverket om eierskapskontroll. Kommunale foretak (KF) kan gjøres gjenstand for forvaltningsrevisjon på lik linje med annen kommunal virksomhet.

2.2.1 HELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Kontrollutvalget har innsynsrett i heleide selskaper iht. kommuneloven § 23-6. Med heleide selskaper mener vi aksjeselskaper kun eid av kommuner/fylkeskommuner og interkommunale selskaper (IKS-er). I tillegg kommer de to samarbeidsformene kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd. Kommunalt oppgavefellesskap gjelder imidlertid stort sett friluftsråd.

2.2.2 DELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Med deleide selskaper mener vi selskaper hvor det er andre typer eiere (private, staten eller andre). Med deleide selskaper har ikke kontrollutvalget innsynsrett. Det samme gjelder andre selskapsformer enn nevnt i kommuneloven § 23-6 (eksempelvis samvirker). Forvaltningsrevisjon i de nevnte selskaper kan bare foretas etter avtale med øvrige eiere eller når det eventuelt er vedtektsfestet. Det kan imidlertid uansett gjennomføres en kontraktsrevisjon, jf. kommuneloven 23-6, siste ledd.

2.3 EIERSTYRING

KS (Kommunenes Sentralforbund) har utarbeidet en veileder for kommunene knyttet til eierskapskontroll. Denne anses å inneholde anerkjente prinsipper for eierstyring, oppsummert til følgende 21 punkter i *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*.

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte – kurs eller eierseminarer
2. Vurdering og valg av selskapsform -
3. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkksomhet - der man skiller ut den markedsrettede delen av virksomheten for å unngå rolleblanding og kryss subsidiering.
4. Utarbeidelse av lovpålagte eierskapsmeldinger
5. Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter - Kommunestyrene bør fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.
6. Jevnlige eiermøter - gjennomføre eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet
7. Eierorganets (generalforsamling eller representantskap) sin sammensetning og funksjon - hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskaps eierrepresentanter i eierorganet
8. Gjennomføring av generalforsamling og representantskapsmøter – innkalling, innkallingsfrister m.m. – bør tas inn i selskaps vedtekter
9. Sammensetning av styret - sørge for at styrets kompetanse salet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Sikre opplæring av styremedlemmene.
10. Bruk av valgkomite ved styreutnevelser
11. Kjønnsmessig balanse i styret
12. Rutiner for å sikre riktig kompetanse i styret – Styret bør selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. KS anbefaler flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.
13. Styresammensetning i konsernmodell (morselskap/datterselskaper)
14. Oppnevning av vararepresentanter
15. Habilitetsvurderinger – rutiner
16. Godtgjøring av styreverv
17. Registrering av styreverv i styrevervregisteret.no
18. Medlemskap i arbeidsgiverorganisasjon for selvstendige rettssubjekter.
19. Utarbeide etiske retningslinjer
20. Administrasjonssjef/daglig leders rolle i kommunale foretak (gjelder kun KF-er, som her er omfattet av Plan forvaltningsrevisjon)
21. Utøvelse av tilsyn og kontroll - kommunestyre, kontrollutvalg (forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll/øvrige revisjonshandlinger)

En eierskapskontroll kan være en samlet vurdering av hvordan kommunen forholder seg til sitt eierskap i alle sine selskaper, bl.a. med utgangspunkt i kommunens eierskapsmelding og etterlevelse av bestemmelser i denne. Den kan også omfatte et enkelte selskap alene, eller være en del av en forvaltningsrevisjon av et kommunalt heleid selskap.

2.4 AKTUELLE SELSKAPSFORMER

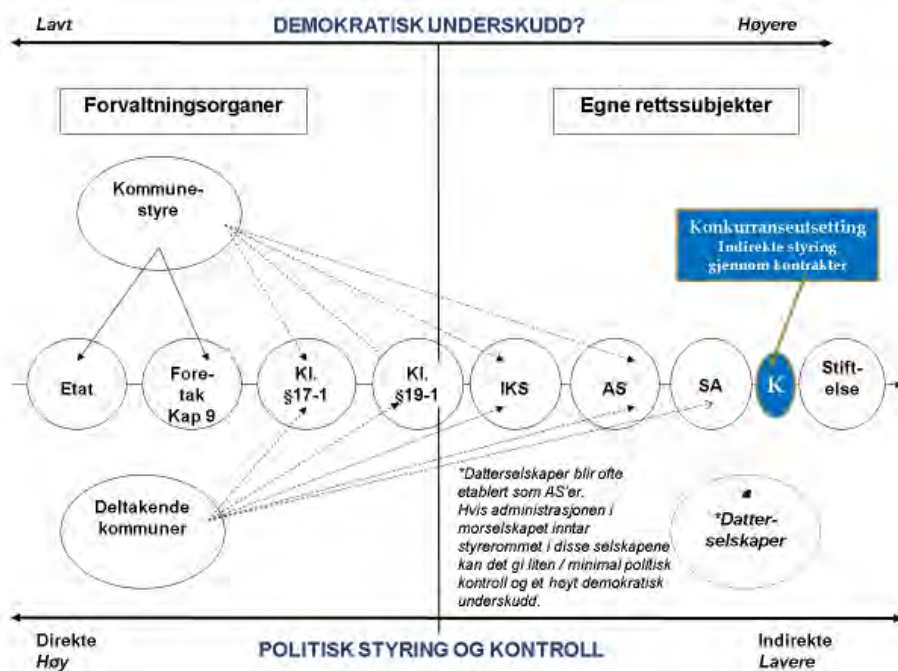
Kommunale eiere står ganske fritt i valg av selskapsform ved etablering av nye selskaper.

De mest vanlige selskapsformene er:

1. **AS - aksjeselskaper** – disse kan være både heleide av kommune, fylkeskommune eller ha private eiere. Begge varianter er omfattet av lovkrav knyttet til aksjeloven. Dette er også en selskapsform som anbefales for flere virksomheter innenfor energiproduksjon, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper. Aksjeselskapsformen anses vanligvis som best tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranse-eksponering. I et AS hefter kommunen kun for innskutt aksjekapital.
2. **SA – samvirkeforetak** - disse kan være både heleide av kommune/fylkeskommune eller også ha private eiere. Hovedformålet i et samvirkeforetak er å fremme medlemmenes økonomiske interesser. Medlemmenes behov for samarbeid er viktigere enn at foretaket går med mest mulig overskudd. Medlemmene har ikke ansvar for samvirkeforetakets gjeld ut over evt. andelsinnskudd.
3. **IKS – interkommunalt selskap** – har kun kommunale/fylkeskommunale eiere. Denne type selskaper har i stor grad kommunale oppgaver innenfor revisjon, energi, avfallshåndtering o.l. Dersom det skulle drives næring med fortjeneste i et IKS er dette ofte utskilt i heleide datterselskaper som er AS-er. I et IKS hefter deltakende kommuner iht. sin eierandel for alle forpliktelser i selskapet inkl. lån som selskapet har tatt opp.
4. Nye selskapsformer i kommuneloven av 22-06-2018:
 - a. **Interkommunalt politisk råd:**
To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et interkommunalt politisk råd. Rådet kan behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et slikt råd.
 - b. **Kommunalt oppgavefellesskap**
To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefellesskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et oppgavefellesskap.
 - c. Andre selskapsformer som **stiftelser** omfattes ikke av denne planen. Kommunen er ikke eier i en stiftelse, da den er selveiende og kontrolleres via stiftelsesloven.
 - d. **§ 27-samarbeid.** Ifølge kommuneloven av 1992 kunne to eller flere kommuner, to eller flere fylkeskommuner, eller en eller flere kommuner og en eller flere fylkeskommuner, opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret og fylkestinget fattet selv vedtak om opprettelse av slikt styre, som kunne gis myndighet til å treffe avgjørelser som angikk virksomhetens drift og organisering.

Denne type samarbeid er falt bort i ny kommunelov, og eksisterende § 27-samarbeid må derfor endres til IKS eller kommunalt oppgavefellesskap i løpet av inneværende kommunestyreperiode.

Oversikten nedenfor viser i hvor stor grad kommunen har mulighet for direkte (høy) og indirekte (lavere) politisk styring og kontroll i de forskjellige selskapsformene:

2.5 SELSKAPER SOM KAN OMFATTES AV EIERSKAPSKONTROLL

Sauda kommune har et eierskap i disse selskapene:

Sauda kommune				
Selskap	Heleid AS	IKS	Deleid AS	Annet
Sauda bedriftskapital AS	100,00 %			
Kommunekraft AS	0,31 %			
Ryfylke IKS		20,00 %		
Krisesenter Vest IKS		2,54 %		
Rogaland Revisjon IKS		0,81 %		
Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS		1,10 %		
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS		4,20 %		
Haugaland Vekst IKS		9,09 %		
Haugaland Kraft AS			0,20 %	
Folkeheisen Sauda AS			25,00 %	
Filmparken AS			N/A	
Byggopp, Opplæring for Bygg- og Anleggsteknikk Rogaland AS			0,19 %	
Nesøyra 16 AS			70,00 %	
Norsk Bane AS			11,81 %	
Sauda Energi AS			48,00 %	
Sauda Golfbane AS			54,00 %	
Rysteg AS			51,00 %	
Sauda Vekst AS			14,62 %	
Reisemål Ryfylke AS			7,35 %	
Sauda Folkets Hus AS			37,83 %	
Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS			0,19 %	
Fjord Norge AS			0,12 %	
Ryfylkefondet Kommunalt Oppgavefellesskap				20 %
Ryfylke IT-Samarbeid Kommunalt Oppgavefellesskap				25 %
Haugalandsrådet IPR (Interkommunalt Politisk Råd)				9,09 %

2.6 RISIKO OG VESENTLIGHET KNYTTET TIL UTVELGING AV AKTUELLE SELSKAPER

Som det går fram innledningsvis skal planen for utvelgelse av prosjekter knyttet til eierskapskontroll bygge på risikovurdering av kommunens eierskap. Kontrollutvalget har bedt revisor om å utarbeide en slik risikovurdering, som i hovedsak peker ut disse punktene:

2.6.1 VESENTLIGHET

Hvor viktig er selskapet for kommunens målsettinger?

- Økonomisk bidragsyter til kommunen
- Forvalter store verdier for kommunen
- Leverer viktige kommunale tjenester
- Oppnår et politisk mål for kommunen

2.6.2 RISIKO

Hvor stor risiko er det for at formålet med eierskapet ikke nås?

- Risiko ved eierstyringen av selskapet (kommunen)
- Oppfølging av selskapet
- Risiko hos selskapet
- Selskapets oppfølging av eiernes føringer
- Selskapets drift og utvikling

2.7 PRIORITERTE OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL

Selskaper som er prioritert av kontrollutvalget for forvaltningsrevisjon i perioden skal også omfattes av en eierskapskontroll. Det gjelder disse prioriterte selskapene:

Eierskapskontroller av selskaper
Sauda kommunens oppfølging av eierskap
Sauda Bedriftskapital AS
Nærings- og samfunnsutviklingsselskap

Der det er flere eiere utføres en felles revisjon hvis alle eiere ønsker det.

Kontrollutvalget kan om ønskelig også foreta en eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon i utvalgte selskaper.

2.8 AVSLUTNING

Kontrollutvalget ber om delegert fullmakt til å iverksette eierskapskontroll i andre selskaper/samarbeidsformer enn de som er foreslått/vedtatt dersom kontrollutvalget mener dette vil ha høyere nytteverdi. Kommunestyret har også myndighet til å pålegge kontrollutvalget å gjennomføre konkrete bestillinger i løpet av planperioden dersom det er ønskelig.

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Sauda kommune, 2024

Innhold

1	Oppsummering	5
2	Innledning.....	6
2.1	Metode	6
2.1.1	Begrepsavklaring	6
2.1.2	Vurdering av risiko og vesentlighet	7
2.1.3	Informasjonsgrunnlag.....	7
2.1.4	Avgrensning.....	8
3	Generelle utviklingstrekk	8
3.1	Innledning.....	8
3.2	Økonomisk handlingsrom for kommunen	9
3.3	Befolkningsutvikling	10
3.4	Utgiftsbehov og ressursbruk.....	13
3.5	Effektivitet.....	14
3.6	Oppsummering	15
4	Sektorvise utviklingstrekk.....	16
4.1	Innledning.....	16
4.2	Oppvekst.....	16
4.2.1	Flere ledige barnehageplasser og færre skoleelever 16	
4.2.2	Ny opplæringslov – tilrettelagt opplæring og kompetansekrav	Feil! Bokmerke er ikke definert.
4.2.3	Tidlig innsats barn og unge	
4.2.4	Interkommunal PPT og tverrfaglig samarbeid	16
4.2.5	Utenforskap blant unge.....	17
4.2.6	Inkludering av flyktninger.....	17
4.2.7	Vurdering.....	17

4.3	Helse og velferd.....	19
4.3.1	Morgendagens omsorg	19
4.3.2	Kompetanse og rekruttering	19
4.3.3	Legevakt- og fastlegetjenester.....	20
4.3.4	Barnevernsreformen	21
4.3.5	Vurdering.....	21
4.4	Samfunn.....	23
4.4.1	planverk næring og samfunn	23
4.4.2	Kultur og frivillighet.....	
4.4.3	Anbud og anbudsprosess	
4.4.4	Ny organisasjonsform Sauda næringsutvikling KS	
4.4.5	Vurdering.....	24
4.5	Administrasjon	24
4.5.1	Forholdet mellom politikk og administrasjon	24
4.5.2	Planarbeid og oppfølging av politiske vedtak.....	25
4.5.3	Oppfølging av sykefravær	25
4.5.4	Beredskap	Feil! Bokmerke er ikke definert.
4.5.5	Vurdering.....	25
5	Forvaltningsrevisjoner.....	27
6	Statlige tilsyn	28
7	Kommunale selskaper	29
7.1	Innledning.....	29
7.2	Lovregler	29
7.2.1	Hvilke selskapsformer er omfattet av eierskapskontroll?.....	30
7.2.2	Heleide og deleide kommunale selskaper	31
7.3	Selskap som kan omfattes av eierskapskontroll.....	31
7.4	Kommunen som eier	32

7.5 Heleide aksjeselskaper	32
7.6 Interkommunale selskaper.....	32
7.7 Deleide aksjeselskaper	33
7.8 Vurdering.....	34
7.9 Revisjonens forslag til prioritering.....	35
Vedlegg	36
Skriftlige Kilder.....	36
Muntlige Kilder	36

1 OPPSUMMERING

Minst én gang i valgperioden skal kontrollutvalget utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Dette må skje senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Planen skal vedtas av kommunestyret og være basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskap. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Formålet med ROV-en er å gi kontrollutvalget et risikobilde av hele kommunens virksomhet og identifisere behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for fireårsperioden 2024-2028.

For å visualisere vår samlede vurdering av tjeneste- og/eller forvaltningsområdets risiko og vesentlighet, brukes trafikklysmodellen, hvor fargeskala angir vurdering av risiko og vesentlighet som lav (grønn), middels (gul) eller høy (rød). I oversiktene har vi ikke tatt med områder hvor risikoen vurderes å være forholdsvis lav (eller det ikke er holdepunkter for å vurdere den høyere).

Oppmerksomheten vår er ikke bare rettet mot hva som kan gå galt eller mot at mål ikke blir nådd. Vi retter også oppmerksomheten mot det som vil være sentrale utfordringer for kommunen i årene fremover. Det betyr at når noe markeres med rødt kan det skyldes at dette er sentral utfordring innenfor et viktig område.

Vi ønsker å understreke at risikovurderingene i matrisen er skjønnsmessige vurderinger basert på foreliggende informasjon og erfaringer. Kontrollutvalget kan vurdere risikoen på en annen måte. Det er kontrollutvalget som til slutt skal vurdere og prioritere de ulike områdene, og avgjøre rekkefølgen for forvaltningsrevisjonsprosjekt i plan for forvaltningsrevisjon.

I tabellen under oppsummerer vi risiko- og vesentlighetsvurderingen vår. En mer utførlig versjon av denne finnes i vurderingsdelen, hvor det er omtale også av andre tema som kan bli gjenstand for forvaltningsrevisjon. Her er imidlertid risiko og vesentlighet vurdert som relativt sett lavere.

Forvaltningsrevisjoner

Tema	Vurdering
Kompetanse og rekruttering (helse og velferd)	
Morgendagens omsorg – kostnader og kvalitet	
Planarbeid og oppfølging av politiske vedtak	
Integrering av flyktninger	
Utenforskap blant unge	
Oppfølging av sykefravær	
Forholdet mellom politikk og administrasjon	
Legevakt- og fastlegetjenester	

Interkommunal PPT og tverrfaglig samarbeid	
Planverk næring og samfunn	
Barnevernsreformen	
Kultur og frivillighet	

Eierskapskontroller/forvaltningsrevisjon i selskaper

Tema	Vurdering
Sauda kommunes oppfølging av eierskap	
Sauda Bedriftskapital AS	
Nærings- og samfunnsutviklingsselskap	

2 INNLEDNING

2.1 METODE

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. En forvaltningsrevisjon kan eksempelvis dreie seg om å undersøke om kommunens vedtak og forutsetninger iverksettes så effektivt som mulig, gitt de rammene som er satt av kommunen. Effektivitet i kommunal forvaltning omfatter både god måloppnåelse og at målene nås med minst mulig ressurser. Forvaltningsrevisjon er nærmere omtalt i kommuneloven § 23-3.

I henhold til kommuneloven innebærer eierskapskontroll å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Eierskapskontroll er omtalt i kommuneloven § 23-4.

En risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen innebærer en identifisering av kommunens risikoområder og en vurdering av risikoens vesentlighet. Dette vil utgjøre forslag til områder som er viktig for kontrollutvalget å få informasjon om, og som revisor mener bør revideres.

2.1.1 BEGREPSAVKLARING

Risiko

I denne sammenheng forstås *risiko* som faren for at hendelser eller situasjoner med uønskede eller negative konsekvenser **kan** inntreffe. Eller, hva som er faren for uønskede eller negative konsekvenser etter at en hendelse eller situasjon **har** inntruffet. Det kan være avvik fra for

eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringer som kommune har satt for virksomheten, risiko for mangelfulle resultater, at virkemidlene ikke fungerer, eller at de ikke brukes riktig.

Sannsynligheten for at avviket vil inntreffe blir ikke tallfestet. Det gjennomføres heller ikke en kartlegging av samtlige konsekvensene av et mulig avvik. Her skiller ROV-arbeidet seg fra tradisjonell risiko- og sårbarhetsanalyse.

Vesentlighet

I denne sammenheng forstås vesentlighet som en samlet vurdering av kartlagte risikoer og utfordringer, basert på i hvor stor grad risikoen utgjør en fare for kommunens eller selskapenes måloppnåelse.

Risikoens vesentlighet vurderes på flere måter, men to perspektiver gjennomsyrrer våre vurderinger: 1) Læring og forbedring, dvs. hvor er det størst læringspotensial, og 2) aktualitet, dvs. sentrale samfunnsendringer og endringer av lovverk. Disse perspektivene vil som regel ha en mer spesifikk eller detaljert innfallsvinkel. Eksempler her er økonomi, organisering, styring, ressursutnyttelse, kvalitet, forebygging, kompetanse, samarbeid og ivaretagelse av brukere.

Oppmerksomheten vår er ikke bare rettet mot hva som kan gå galt eller mot at mål ikke blir nådd. Vi retter også oppmerksomheten mot det som vil være sentrale utfordringer for kommunen i årene fremover.

Vesentlighet i dette ROV-arbeidet baseres på en subjektiv vurdering av de ulike områdene og deres relative betydning. Analysen vil ikke sammenligne og veie områder opp mot hverandre.

2.1.2 VURDERING AV RISIKO OG VESENTLIGHET

For å visualisere vår samlede vurdering av tjeneste- og/eller forvaltningsområdets risiko og vesentlighet, brukes trafikklysmodellen, hvor fargeskala angir vurdering av risiko og vesentlighet som lav (grønn), middels (gul) eller høy (rød). Sammen med trafikklyset blir det gitt en vurdering. En rød markering trenger ikke å bety at det står dårlig til, men at det kan være en sentral utfordring innenfor dette området.

Vurderingen av vesentlighet er bidrag til å prioritere områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, men vil ikke bli rangert. Målet er at forvaltningsrevisjonen over tid dekker en bred nok del av kommunens virksomhet.

2.1.3 INFORMASJONGRUNNLAG

I arbeidet med å identifisere risikoområder i kommunens tjenesteområder og eierinteresser, brukes ulike informasjonskilder som kunnskapsgrunnlag for analysen. Dette gjøres for å etablere en felles forståelse av kommunens nåsituasjon, muligheter og framtidige behov.

Det er også gjennomført dialogmøte med kommunedirektørens ledergruppe og workshop med kontrollutvalgets medlemmer. I tillegg er revisjonens kjennskap til kommunen gjennom både regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjoner og andre oppdrag tatt inn i grunnlaget.

2.1.4 AVGRENSNING

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er en overordnet analyse, og har ikke som formål å beskrive alle forhold ved kommunen og selskaper som kommunen har eierandeler i. Omfanget er begrenset til å identifisere behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Det betyr at analysen kun vil omtale de områder og/eller selskap hvor det vurderes å foreligge en viss risiko og/eller vesentlighet. Områder som i denne forbindelse blir ansett som grønne (trafikklysmodellen) vil derfor ikke blir nærmere omtalt.

3 GENERELLE UTVIKLINGSTREKK

3.1 INNLEDNING

2023 var preget av både høye skatteinntekter og betydelig kostnadsvekst for kommunene. Disposisjonsfondene økte, men dette positive bildet ble delvis dempet av utfordringer knyttet til flyktningkrisen som følge av krigen i Ukraina.¹

Utsiktene for 2024 er usikre. Antall flytninger fra Ukraina fortsetter å øke, og det er ventet at 35.000 nye flyktninger kommer til Norge i år, i tillegg til de over 70.000 som allerede har kommet². Kostnadene framover er ventet å stige, mens skatteinntektene er avhengige av lønnsveksten og den generelle økonomiske utviklingen.

Befolkningsframskriving viser en generell trend med flere eldre og færre yngre. Dette vil føre til endring i kommunens tjenesteyting, med mindre behov innen oppvekst og økt behov innen levekår. Endringen vil også føre til en reduksjon i andelen yrkesaktive i forhold til eldre, noe som kan legge press på rekrutteringen i kommunene.

En endring i befolkningssammensetningen påvirker også kommunenes inntektsgrunnlag. KS utarbeider årlig en demografimodell³ som viser hvordan befolkningsendringer forventes å påvirke kommunens utgifter. Denne modellen er imidlertid ikke oppdatert for 2023, da det mangler en befolkningsframskriving som tar høyde for flyktningstrømmen fra Ukraina på kommunenivå.

¹ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/sjefokonomens-side/kommuneokonomien-2023-25/>

² UDI

³ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/inntektssystemet/ks-prognosemodell---palogging/prognosemodellen/ks-prognosemodell-for-kommuner/>

Dette skaper usikkerhet for kommuneøkonomien i 2024 og fremover. Kommunene står overfor en rekke utfordringer, og det er behov for god planlegging og prioritering for å sikre at de kan håndtere disse utfordringene på en god måte.

3.2 ØKONOMISK HANDLINGSROM FOR KOMMUNEN

Kommunens grad av økonomisk handlingsrom kan vurderes ut fra flere indikatorer. KS har utviklet en indikator for økonomisk handlingsrom⁴ på kommunenivå der følgende tre økonomiske størrelser ses i sammenheng og vektes likt:

- netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger
 - viser hvor mye av driftsinntektene kommunen kan benytte til avsetninger og finansiering av investeringer
 - under 1 % indikerer begrenset handlingsrom, over 2 % indikerer stor grad av handlingsrom
- netto lånegjeld fratrasket ubundne investeringsfond
 - viser kommunens gjeldsnivå i forhold til driftsinntektene
 - 85 % av driftsinntektene er satt som referansenivå
 - lav netto lånegjeld er opp til 65 % (grønt), middels mellom 65-85 % (gult) og høy over 85 % (rødt)
- disposisjonsfond inkludert samlet merforbruk i driftsregnskapet til senere inndekning
 - viser kommunens evne til å håndtere uforutsette utgifter
 - 5 % av driftsinntektene er satt som referansenivå
 - høyt disposisjonsfond er over 9 % (grønt), middels er mellom 5-9 % (gult) og lavt disposisjonsfond er under 5 % (rødt)

De tre indikatorene vektes likt og sammenlignes med grenseverdiene for netto driftsresultat. Dette gir en samlet vurdering av handlingsrommet til kommunen.

Tabell 1: Økonomisk handlingsrom 2022, Sauda kommune

Indikator	Verdi	Vurdering
Netto driftsresultat	2,5 %	
Netto lånegjeld	76,5 %	
Disposisjonsfond	19,3 %	
Samlet handlingsrom		

Kilde: KS Økonomisk handlingsrom 2022

Sauda kommune har stor grad av økonomisk handlingsrom i 2022. Dette skyldes høyt netto driftsresultat og disposisjonsfond. Lånegjelden vurderes som moderat.

⁴ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/det-okonomiske-handlingsrommet-er-bedret-i-mange-kommuner2/>

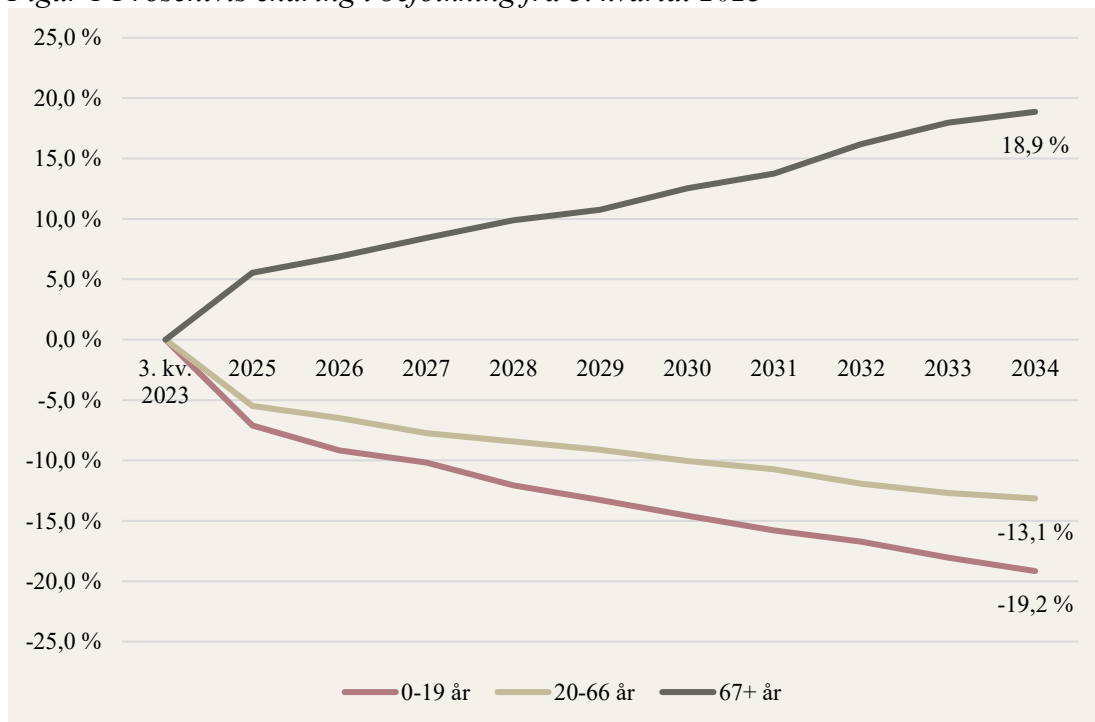
3.3 BEFOLKNINGSUTVIKLING

Befolkningsutviklingen i Sauda kommune frem mot 2034 preges av moderat befolkningsreduksjon, men med en betydelig skjevfordeling mellom aldersgruppene. Andelen eldre øker betydelig, mens andelen yngre og i yrkesaktiv alder reduseres. Dette vil føre til en økning i forsørgerbyrden og et økt behov for kommunale tjenester rettet mot eldre.

Befolkningsvekst og aldersfordeling

Per 3. kvartal 2023 har Sauda kommune 4.572 innbyggere. Befolkningsframskrivningen viser en reduksjon på 8,2 % (377 færre personer) frem mot 2034. Veksten er imidlertid ikke jevnt fordelt mellom alle aldersgruppene.

Figur 1 Prosentvis endring i befolkning fra 3. kvartal 2023

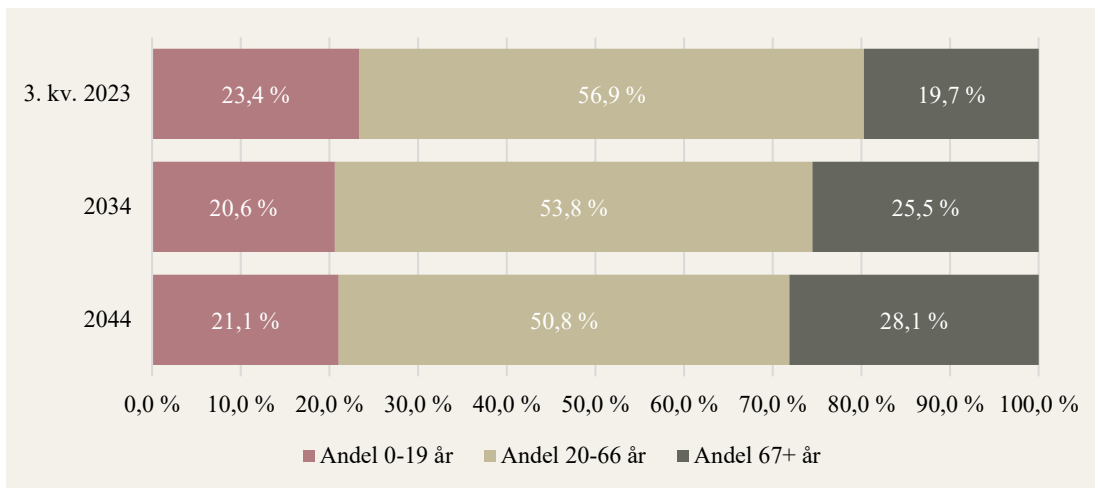

Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Den største veksten finner vi blant de eldre over 67 år, med en vekst på 18,9 % (170 personer). Samtidig ser vi en reduksjon på 19,2 % (205 færre personer) blant de yngste (0-19 år) og 13,1 % blant de i yrkesaktiv alder (342 færre personer).

Denne skjeve fordelingen vil påvirke befolkningssammensetningen i kommunen betydelig. Figuren under illustrerer denne endringen fra 3. kvartal 2023 til 2034.

Figur 2 Befolkningssammensetning 3. kvartal 2023, 2034 og 2044

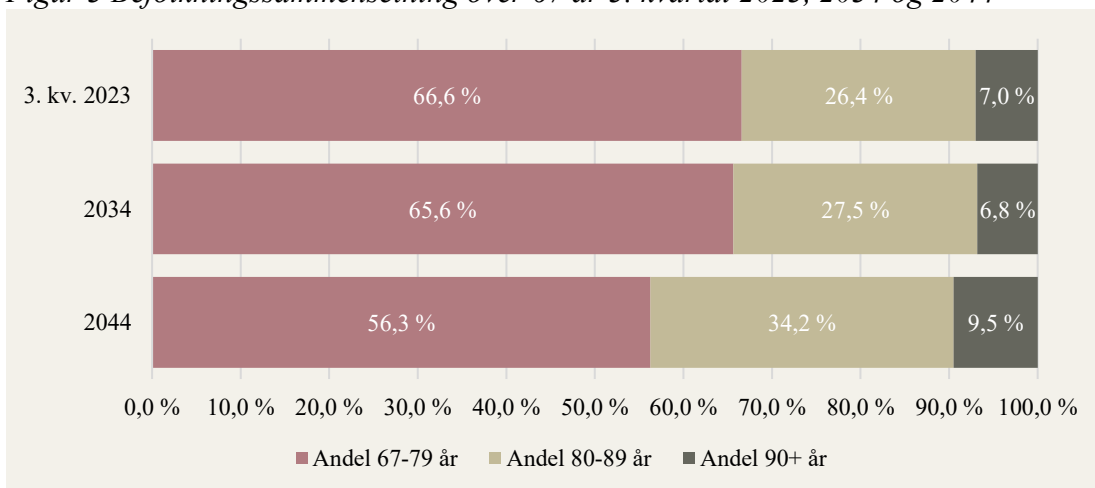
Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Figuren viser en vekst i andelen over 67 år, og en reduksjon i andelen yrkesaktiv alder og yngre. Nedgangen blant de yngste er mest markant for barn i skolealder (6-15 år), med en forventet nedgang på 25,6 % innen 2034. Dette vil påvirke innbyggeres behov for kommunale tjenester.

Forsørgerbyrde og behov for kommunale tjenester innenfor pleie og omsorg

Forsørgerbyrden er et mål på forholdet mellom antall personer i yrkesaktiv alder (20-66 år) og antall personer over 67 år. Den demografiske utviklingen frem mot 2044 vil føre til en økning i forsørgerbyrden i Sauda kommune, fra 2,9 til 1,8.

Figur 3 Befolkningssammensetning over 67 år 3. kvartal 2023, 2034 og 2044

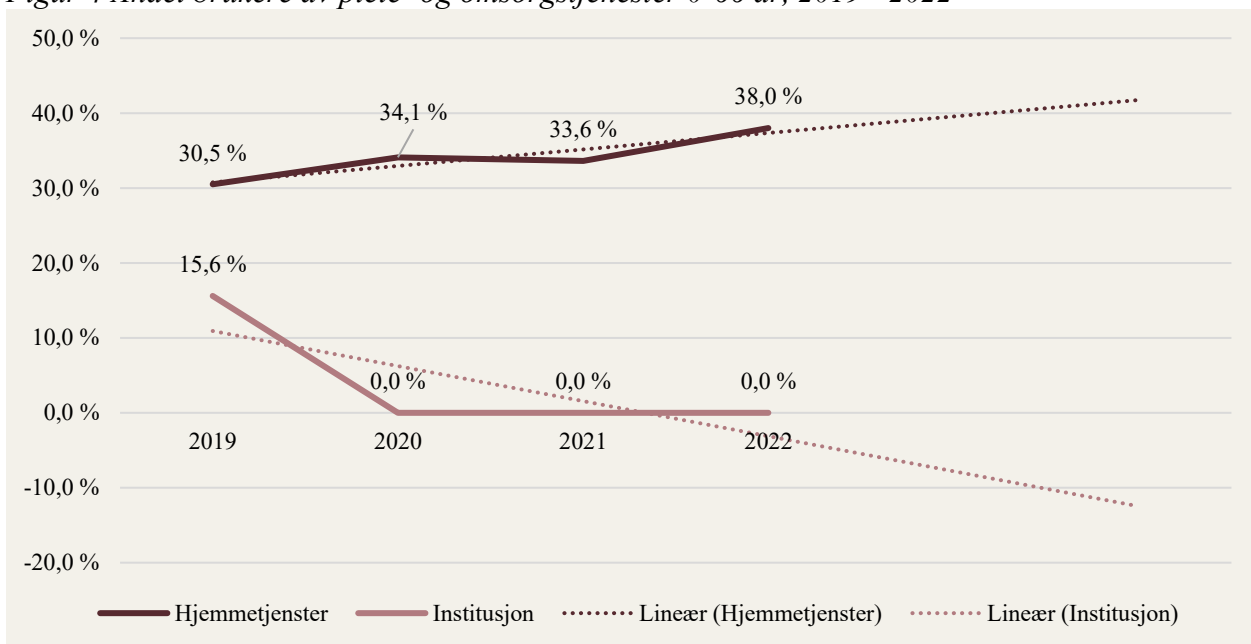

Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Selv om mange eldre ikke har behov for omfattende kommunale tjenester, øker behovet generelt med alderen. I Sauda kommune ser vi en betydelig økning i andelen eldre over 80 år, en gruppe som ofte har et større behov for kommunale tjenester. Blant personer over 90 år forventes det en dobling fra 63 personer til 109 personer i 2044.

I tillegg til at det blir flere eldre som vil få behov for kommunale pleie- og omsorgstjenester er det også flere innbyggere under 67 år som mottar tjenester.

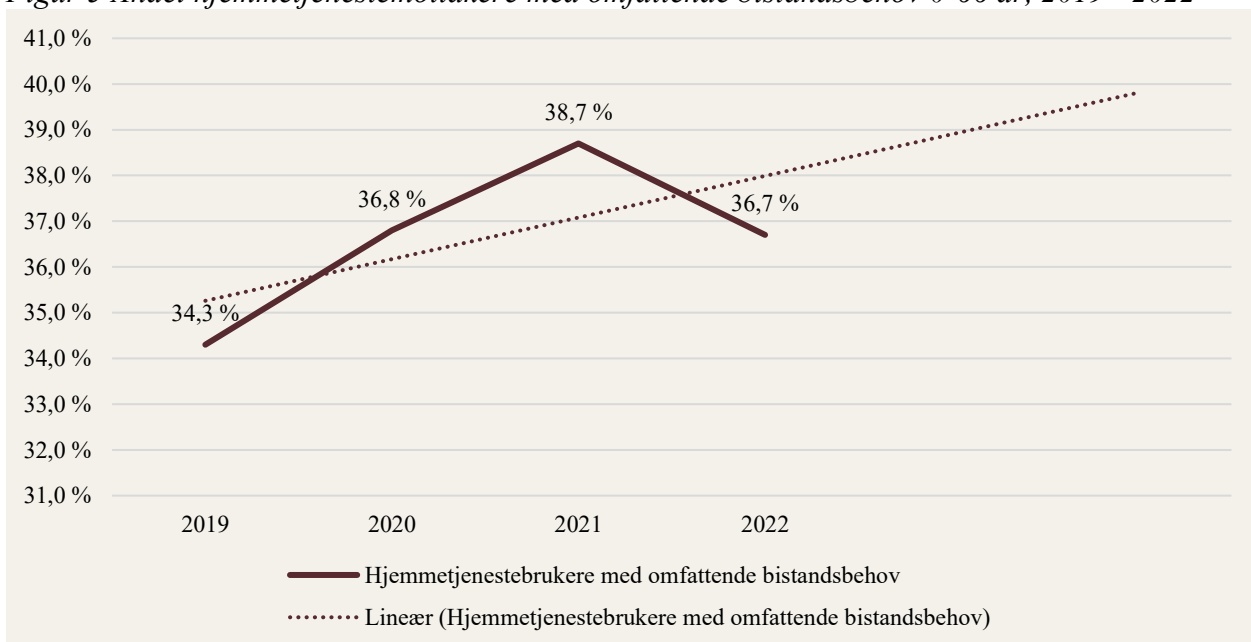
Figur 4 Andel brukere av pleie- og omsorgstjenester 0-66 år, 2019 - 2022

Kilde: Framsikt/SSB

38 % av alle som mottar hjemmetjenester i Sauda kommune er under 67 år. Trenden indikerer en liten vekst fremover. Det er i 2022 ingen brukere av institusjon som er under 67 år.

Figur 5 Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov 0-66 år, 2019 - 2022

Kilde: Framsikt/SSB

Av brukere av hjemmetjenester under 67 år har hele 36,7 % omfattende bistandsbehov. Trenden er stigende.

Flyktninger

Tabell 2: Bosettingstall, 2022-2024

	Antall personer kommunen har blitt anmodet om å bosette	Antall personer kommunen har vedtatt å bosette	Antall bosatte personer
2022	90	90	84
2023	90	90	90
2024	65	25	

Kilde: Imdi

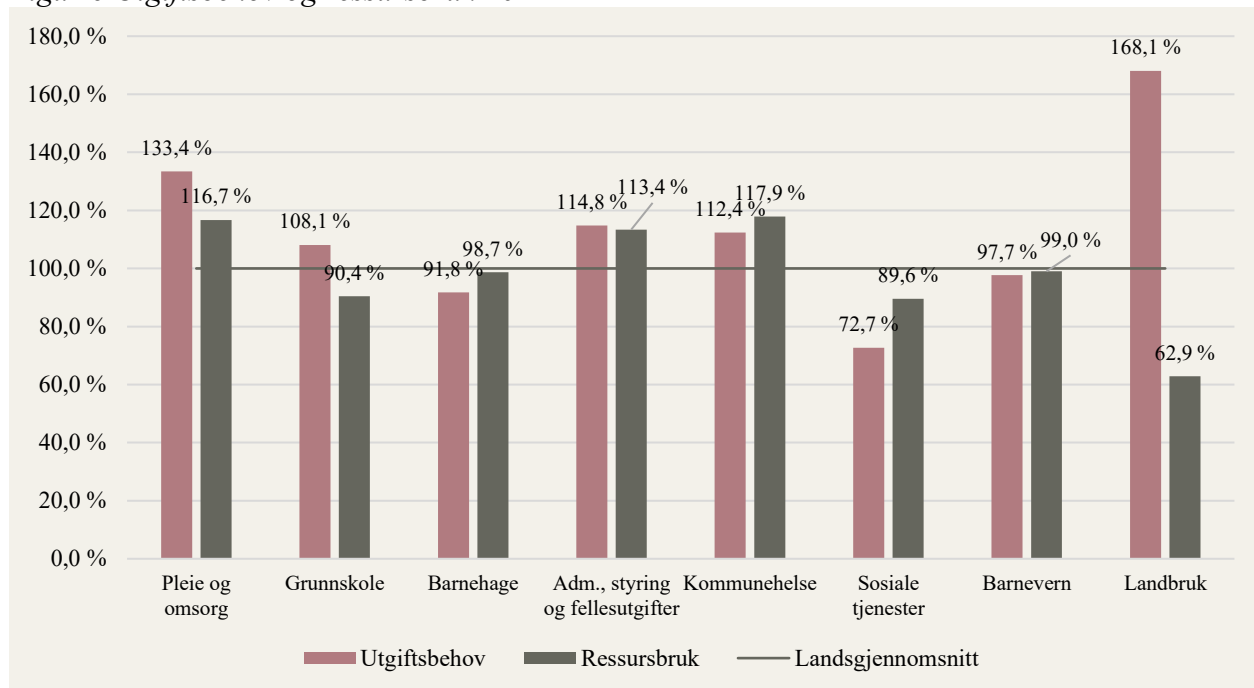
Kommune bosatte totalt 84 flyktninger i 2022 og ytterligere 90 i 2023. Anmodningsvedtaket for 2024 er 65 personer, men kommunen har bare vedtatt å ta imot 25. Kommunen hadde ikke bosatt noen per 29.02.2024.

3.4 UTGIFTSBEHOV OG RESSURSBRUK

Utgiftsbehov er statens beregning av kommunens utfordringer innenfor et tjenesteområde sammenlignet med landsgjennomsnittet. Beregningen i statsbudsjettet (grønt hefte) baserer seg på objektive kriterier som antall eldre, unge, uføre og andre faktorer som kommunen ikke kan påvirke.

Ressursbruk er forholdet mellom kommunens egne utgifter på et tjenesteområde og landsgjennomsnittet, korrigert for kommunens utgiftsbehov. Ressursbruk på over 100 % betyr at kommunen bruker mer penger enn landsgjennomsnittet, korrigert for utgiftsbehovet.

Figur 6 Utgiftsbehov og ressursbruk 2022

Kilde: Framsikt

Sauda kommune har et objektivt utgiftsbehov som er 12,8 % høyere enn landsgjennomsnittet. Ressursbruk er justert for kommunen sitt utgiftsbehov. I forhold til landsgjennomsnittet bruker Sauda kommune mer til pleie og omsorg, administrasjon og kommunehelse.

3.5 EFFEKTIVITET

Agenda Kaupang beregner en kommunes effektivitet ved å kombinere en kvalitetsindikator og en kostnadsindikator. Kvalitetsindikatoren er sammensatt av 86 forskjellige indikatorer innenfor ulike tjenesteområder. Kostnadsindikatoren er netto driftsutgifter justert for utgiftsbehov. For å beregne effektivitet bruker man gjennomsnittet av kvalitetsindikatoren og kostnadsindikatoren. Effektiv drift betyr tjenester med god kvalitet og lave kostnader.

For mer om disse beregningene, se [vedleggsdelen](#). Her presenteres også flere indikatorer.

Tabell3: Effektivitetsindeks 2023, Sauda kommune

	Kvalitets- indeks	Kostnads- indeks	Effektivitets- indeks
Pleie og omsorg			
Grunnskole			
Barnehage			
Administrasjon			
Helse			
Sosial			
Barnevern			
Kultur			
Brann og redning			
Plan			
Samferdsel			
Bolig			
Samlet			

Kilde: Agenda Kaupang, Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2023

* Samlet vurdering for kvalitet og kostnad er basert på flere tjenesteområder enn presentert i modellen. Innenfor kostnadsindeksen vurderes 15 tjenesteområder, mens innenfor kvalitetsindeksen vurderes 13 tjenesteområder. Vi har valgt ut de tjenesteområdene som både hadde kvalitetsindeks og kostnadsindeks.

Tabellen viser at Sauda kommune har moderat effektivitet samlet sett for sine tjenester.

3.6 OPPSUMMERING

Sauda kommune har et godt økonomisk handlingsrom (2022), men det er viktig å være bevisst på følgende utfordringer i årene som kommer:

- Det er viktig med oppmerksomhet rundt gjeldsnivået fremover for å sikre en bærekraftig økonomisk posisjon.
- Økt behov for tjenester til eldre kan føre til økte utgifter.
- Det blir også viktig å håndtere et stadig høyere forsørgerbehov.
- Færre barn og unge vil føre til redusert behov for barnehage- og skoleplasser.

4 SEKTORVISE UTVIKLINGSTREKK

4.1 INNLEDNING

I denne delen går vi nærmere inn på de sektorvise utviklingstrekkene i kommunen. Sentrale kilder for dette er handlings- og økonomiplanen 2024-2027, møte med kontrollutvalget, møte med administrasjonen og et knippe andre nasjonale og lokale styringsdokumenter.

4.2 OPPVEKST

4.2.1 FLERE LEDIGE BARNEHAGEPLASSER OG FÆRRE SKOLEELEVER

Ifølge inneværende budsjett og økonomiplan i kommunen er det et mål å tilpasse antall barnehageplasser og ressursene i skolen i takt med en nedadgående utvikling i barne- og elevtall.

Det er god kapasitet på barnehageplasser i hele planperioden. Dette betyr at kommunen har langt flere plasser enn det behovet skulle tilsi. Det har vært fremmet forslag om avvikling av en kommunal barnehage, og en privat barnehage har bestemt seg å redusere sin driftskapasitet. Tiltak på skoleområdet for å redusere ressursbruken er vedtatt.

De demografiske utviklingstrekkene forventes å fortsette og vil utfordre kommunens ressursbruk. Dette er en utvikling som også omfatter helse- og velferdsområdet, og som blir forsterket av utfordringer med rekruttering. Dette kommer til å kreve gode organisatoriske prioriteringer, noe som også er framhevet av kommunedirektøren i inneværende budsjett og økonomiplan (s. 8):

Kommunedirektøren er klar over at ein del av forslaga i budsjettet er inngripande, og utfordrar eksisterande tankar og oppfatning om kva og korleis Sauda kommune skal angripe framtida. Realiteten er jamvel at Sauda kommune framover vil ha store utfordringar med å rekruttere folk, og at det ikkje vil vere mogleg å levere korkje helse, barnehage eller skule på same nivå, og med same struktur som me har i dag.

Problemstillingene knyttet til tilpasninger av tjenestetilbudet vil dermed bare forsterke seg. Det er vedtatt å bestille utredning av ny skolestruktur i kommunen, ikke bare for å vurdere kapasitet opp mot behov, men også for å imøtekomme krav til kompetanse og kvalitet i opplæringstilbudet.

På dette området er rekruttering av barnehage- og grunnskolelærere i inneværende økonomiplan anført som krevende. Dette bare øker nødvendigheten av å ha god ressursbruk og en riktig dimensjonering barnehage- og skolestruktur for framtida.

4.2.2 INTERKOMMUNAL PPT OG TVERRFAGLIG SAMARBEID

Sauda samarbeider med Suldal kommune om pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). Indre Ryfylke PPT er dermed en interkommunal tjeneste hvor Suldal er vertskommune. Etter at dette samarbeidet nå har virket en periode, kan det være på tide med en evaluering for å sikre at en har en god ressursbruk og organisering. Dette er et tema som også framkommer i dialog med kommunens administrasjon.

Som allerede nevnt er det ofte ønsker om og behov for økt tverrfaglig innsats på området. Ofte setter likevel ressurs situasjonen sine begrensninger. I tråd med kommunedirektørens anbefaling ble det i siste budsjett ikke bevilget penger til å innføre et tverrfaglig ambulerende team innenfor psykisk helse, for å styrke oppfølging av enkeltsaker/krevende saker i skole og barnehage.

4.2.3 UTENFORSKAP BLANT UNGE

Utenforskap finnes i mange former. Under og etter pandemien har det blitt rettet både kritikk og oppmerksomhet mot det offentlige Norges oppfølging av barn og unge. Koronakommisjonen var tydelig på at barn og unge bar en uforholdsmessig stor byrde under pandemien,⁵ og flere senere undersøkelser tyder på en bekymringsfull økning i utenforskap og psykisk uhelse blant unge, da særlig blant allerede sårbare grupper.⁶ Utenforskap i ung alder korrelerer også med å stå utenfor utdanning, arbeidsliv og andre sosiale systemer senere i livet.

Utenforskap kan ramme alle, i alle aldersgrupper og samfunnslag. Nedenfor er en annen innbyggergruppe som også er særlig utsatt og særlig sårbar.

4.2.4 INKLUDERING AV FLYKTNINGER

Også andre innbyggergrupper opplever ulike former for utenforskap. Inkludering av flyktninger i arbeids- og samfunnsliv framheves i økonomiplanen som en utfordring for kommunen. Dette trekkes også fram av administrasjonen i dialog med dem: Sauda har bosatt om lag 200 flyktninger de siste årene, og kun et fåtall er i dag i arbeid. Handlingspunkter er på plass for å adressere denne utfordringen, som vil kreve langsiktig, systematisk innsats for å ha god virkning.

Som påpekt i økonomiplanen handler inkludering først og fremst om menneskeverd, men også om samfunnsøkonomi og om å være en god kommune å bo i. Kommunen har dermed flere gode grunner for å arbeide mot utenforskap.

4.2.5 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

⁵ NOU 2021: 6 (2021): Myndighetenes håndtering av koronapandemien. Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon. ([NOU 2021: 6 \(regjeringen.no\)](#))

⁶ For ei oppsummering av enkelte funn, se blant annet rapporten «Unge i Stavanger under pandemien» ([stavanger-kommune-2131-ungt-utenforskap_web-rapport_a4.pdf](#))

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/problemstilling
	Demografi og dimensjonering (oppvekst)	Aktuell problemstilling av stor betydning for kommunens utforming av tjenestetilbudet og kostnader på oppvekstområdet. Sørge for god utnyttelse av begrensede ressurser (penger, plasser og personale). Risiko for dårlig ressursbruk og svekkelse av tjenestetilbudet generelt sett.	<i>Har kommunen en riktig dimensjonering av sitt tjenestetilbud på hhv. skole og barnehage?</i> <i>I hvilken grad klarer kommunen å nå eget mål? Begrensninger/utfordringer og muligheter?</i> (Rogaland Revisjon har også rådgivingstjenester som kan støtte arbeidet til kommuneadministrasjonen) Temaet er også aktuelt for tjenestområdet helse og omsorg.
	Interkommunal PPT og tverrfaglig samarbeid	Område i sterk vekst: Generelt sett økte krav og kostnader for kommunene. Interkommunal tjeneste som krever tverrfaglig kompetanse og samarbeid. Risiko for at barn og unge ikke får tilfredsstillende psykisk helsehjelp.	<i>Hvordan fungerer dagens ordning på området?</i>
	Utenforskap blant unge	Selvrapportert vekst i levekårsforskjeller. Utenforskap og psykisk uhelse blant unge øker generelt sett. Risiko for permanent utenforskap for unge, med de negative følgene dette har for både enkeltindivid og samfunn.	<i>Hvordan arbeider kommunen for å motvirke barnefattigdom og utenforskap?</i>
	Inkludering av flyktninger	Stort antall flyktninger siste par årene, rapporteres også om fattigdoms- og levekårsutfordringer relatert til dette. Inkludering krever involvering av mange tjenestoområder. Risiko for at kommunen ikke er godt nok rigget til å håndtere veksten i flyktninger. Risiko for fattigdoms- og	<i>Hvordan fungerer inkluderingsarbeidet i kommunen? Organisering og internt samarbeid</i>

	levekårsutfordringer (også barn), økt tjenestebehov og økt arbeidsledighet.	
--	---	--

4.3 HELSE OG VELFERD

4.3.1 MORGENDAGENS OMSORG

Som mange andre kommuner har også Sauda utfordringer med helse- og velferdstilbudet. Innbyggerne blir gradvis eldre og har behov for flere tjenester, samtidig som utfordringer med rekruttering og sykefravær gjør det vanskelig å opprettholde dagens nivå på tjenestene. Ved en fortsettelse av dagens utvikling vil dette nødvendigvis merkes negativt på tilbudenes kvalitet eller kostnader (eller begge).

Agenda Kaupangs kommuneindeks nevnt i kap. 3.5 gir en oversikt over kvalitet og kostnader i de ulike kommunenes ulike tjenestetilbud. Ifølge denne er det «helse» som er Sauda kommunes største utfordring. Kostnadene knyttet til «pleie og omsorg» er også høye. I inneværende økonomiplan trekkes det fram at kommunen har forholdsvis mange unge brukere her (hjemmetjenester), jf. også figur 4 ovenfor (kap. 3.3).

I økonomiplanen er det anført flere handlingspunkter til å opprettholde kvalitet i tjenestene, samtidig som en holder seg innenfor gjeldende økonomiske rammer. Her nevnes både demografi og dimensjonering, bruk av velferdsteknologi, utvikle et aldersvennlig samfunn, rette fokus mot større grad av egenmestring i hverdagen, økt samarbeid med andre kommuner, rekruttere og beholde kvalifisert personell, få ned sykefraværet m.m.

Ett eller flere av disse temaene er aktuelle for forvaltningsrevisjon.

4.3.2 KOMPETANSE OG REKRUTTERING

De ansatte er ryggraden i helse- og omsorgstjenestene i kommunen. Tilstrekkelig og kompetent personell er avgjørende for at kommunene skal kunne tilby helse- og omsorgstjenester av god kvalitet. Det har blitt et større press på personellet i helse- og omsorgstjenestene i landet de siste årene, og situasjonen blir enda strammere frem mot 2035.

Ifølge SSBs framskrivninger vil det frem mot 2035 bli en kraftig vekst i behovet for årsverk både innen kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten i Norge. Den sterkeste behovsøkningen kommer i kommunehelsetjenesten. Det vil bli et stadig større gap mellom tilbud og etterspørsel etter sykepleiere og helsefagarbeidere.

Andelen av alle sysselsatte i Norge som jobber i helse- og omsorgstjenesten er tredoblet fra tidlig på 1970-tallet. I 2021 arbeidet 15 prosent av alle sysselsatte i helse- og omsorgssektoren. Mange kommuner i landet står i en bemanningskrise, og det er særlig vanskelig å få tak i sykepleiere og

leger. Utfordringene er størst i distriktene⁷. Det er høyskole- og universitetsutdannet personell som har stått for veksten de seneste årene. Fagarbeidere og personell uten formell utdanning har ikke økt tilsvarende.

Demografiutviklingen utfordrer helse- og omsorgssektoren på to måter: Økningen i antall eldre betyr økt behov for pleie- og omsorgstjenester. Samtidig bremses veksten i tilgjengelig arbeidskraft før den stopper helt opp. Fra midten av 2030-tallet vil antallet personer i yrkesaktiv alder falle. Helsepersonellkommisjonen mener derfor at det ikke er bærekraftig å øke helse- og omsorgssektorens andel av den totale arbeidsstyrken vesentlig. Fordi ansatte allerede er et knapphetsgode, og i «enda større grad vil være det fremover, må helse- og omsorgstjenesten bruke personellet og deres kompetanse mye mer effektivt enn før. Det blir færre ansatte per pasient»⁸.

Gapet mellom tilbud og etterspørsel er strukturelle nasjonale helse- og omsorgsutfordringer som Sauda naturligvis ikke kan løse alene. For kommunen vil det derfor bli avgjørende å få til en best mulig utnyttelse av de ressursene og den kompetansen kommunen har.

Helt til slutt: Andelen kommuner som sier de sliter med å rekruttere sykepleiere er nesten fordoblet siden 2015⁹. Dette har ført til en skjerpet konkurranse mellom kommunene, som også konkurrerer med sykehus, vikarbyråer, private institusjoner og aktører utenfor helsesektoren. Kommunene har begynt å overby hverandre i form av økt lønn eller andre ordninger for å rekruttere kompetansen de trenger (rekrutteringstilskudd, lokale tillegg, nedbetaling av deler av studielån osv.). I tillegg ser man enkelte steder at flere sykepleiere leier seg selv ut via vikarbyrå, til langt høyere lønn¹⁰. Dette er forhold som etter alt å dømme vil bidra til å øke kommunens helse- og omsorgskostnader.

4.3.3 LEGEVAKT- OG FASTLEGETJENESTER

Ett av mange delmoment i kommunens tjenestetilbud på helse- og velferdsområdet er legevakt- og fastlegetjenester. Også her opplever mange kommuner press på tjenestene, både med tanke på kapasitet, kostnader og rekruttering. Økonomiplanen understreker utfordringer med å rekruttere fastleger (mangler fem av seks), og har av økonomiske hensyn lagt opp til å kutte et vikarårsverk fra fastlegeordningen.

Kommuner med relativt store geografiske avstander har også særegne utfordringer. Inneværende økonomiplan viser til et samarbeidsprosjekt med Suldal kommune og Helse Fonna for å styrke legevakttjenestene i distriktet gjennom økt bruk av velferdsteknologi. Dette kan være ett av flere tiltak på området.

⁷ Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023.

⁸ Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023.

⁹ [Ingen yrkesgrupper er vanskeligere å rekruttere for kommunene enn sykepleiere \(sykepleien.no\)](#)

¹⁰ [Helseminister om sykepleiere som leier ut seg selv: – En kjempeutfordring \(vg.no\)](#)

Ett av flere innspill fra dialogmøtet med kontrollutvalget var å se nærmere på legevakt- og fastlegetjenestene i kommunen. Saker om ny organisering av både legevakt og fastlegeordningen var til politisk behandling i formannskapet 15. november 2023 og i kommunestyret 13. desember 2023. Kommunedirektøren fikk her grønt lys til å gå videre med og iverksette tiltak på området, for så å komme tilbake med egen sak etter nærmere utredning.

4.3.4 BARNEVERNENSREFORMEN

I Sauda kommune ligger barnevernet under tjenesteområdet helse og velferd, og inngår i et interkommunalt samarbeid med Suldal kommune. Sauda er vertskommune for Indre Ryfylke barnevern.

Med barnevernsreformen, som trådte i kraft 1. januar 2022, fikk kommunen et større faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Dette innebærer blant annet et helhetlig økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem og oppfølging og veiledning av disse. Egenandeler for statlige barnevernstiltak, som akuttiltak og institusjon, har økt kraftig, mens egenandelen for spesialiserte hjelpetiltak er redusert. Økt økonomisk ansvar blir kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet.

Reformen skal bidra til å styrke forebygging og tidlig innsats i kommunen. Den må sees i sammenheng med andre tjenester og tiltak på andre områder (særlig oppvekst). Hovedmålet med reformen er at flere barn skal få rett hjelp til rett tid, og at tjenestetilbudet i større grad skal kunne tilpasses lokale behov. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelse i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet.

Ifølge første evaluering/statusmåling av barnevernsreformen¹¹, har kommunalt barnevern samlet hatt en økning i netto prisjusterte driftsutgifter på 2,1 milliarder kroner fra 2021 til 2022. Den største økningen finner vi i forbindelse med «tiltak når barnet er plassert av barnevernet» (Funksjon 252), etterfulgt av saksbehandling, drift og administrasjon (funksjon 244). Utgiftsøkningen har trolig sammenheng med kommunenes økte ansvar for finansiering av fosterhjem, kombinert med økte statlige egenandeler for institusjon og spesialiserte fosterhjem.

Kommunen hadde i forrige kontrollutvalgsperiode også planer om en forvaltningsrevisjon av barnevernet. Denne ble ikke bestilt, jf. kap. 5. Kommuneadministrasjonen spiller også inn at den nye reformen vil være utfordrende for kommunen.

4.3.5 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

¹¹ [*Rapport, EVALUERING AV BARNEVERNENSREFORMEN. Første statusrapport med søkelyset på forebygging og tidlig innsats.*](#) Menon Economics, NTNU Samfunnsforskning. Desember 2023.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/mulige problemstillinger
	Morgendagens omsorg – kostnader og kvalitet i tjenestene	Flere eldre vil få behov for tjenester. Relativt høy ressursbruk for sektoren, uten tilsvarende høy kvalitet. Risiko for at en får vekst i kostnader og utfordringer med å opprettholde kvaliteten i tjenestene.	<i>Har kommunen en god og helhetlig tilnærming til utfordringene? Er sektoren rigget for framtiden? Muligheter for forbedring?</i>
	Kompetanse og rekruttering (helse og velferd)	En stor utfordring for kommune-Norge og for Sauda er å ha kvalifisert personale. Det er nødvendig å rekruttere nye ansatte og utvikle og beholde den kompetansen som allerede er i kommunen på området. Kompetanse krever også gode fag- og arbeidsmiljø med lavest mulig sykefravær. Risiko for å ikke kunne tilby helse- og velferdstjenester av god nok kvalitet.	<i>Hvordan arbeider kommunen med å rekruttere, utvikle og beholde kompetanse i helse og velferd?</i> <i>Har kommunen gode rutiner for å ha et lavest mulig sykefravær og et godt arbeidsmiljø?</i>
	Legevakt- og fastlegetjenester	Sauda kommune har store utfordringer med å fylle fastlegestillinger (mangler fem av seks). Legevaktstjenestene også en aktuell problemstilling. Kommunedirektøren utreder nå mulige alternativer på området, jf. vedtak i Sauda kommunestyre. Risiko for at innbyggerne ikke får nødvendige helsetjenester til riktig tid.	<i>Hvordan arbeider kommunen med å løse fastlegemangelen?</i> <i>Kan interkommunalt samarbeid og digitale løsninger forbedre legevaktstjenesten?</i> I etterkant av ny organisering kan det være aktuelt å bestille revisjon, på et senere tidspunkt. Eventuelt kan Rogaland Revisjon bistå med rådgivningstjeneste.
	Barneverns-reformen	Reform skal bidra til å styrke forebygging og tidlig innsats Andre instanser på oppvekstfeltet får et større ansvar. Administrasjonen bekrefter	<i>Hvordan fungerer kommunens arbeid med forebygging og tidlig innsats? Hvordan fungerer ansvarsdeling</i>

		mulige lokale utfordringer med ny reform. Et utstrakt samarbeid vil være nødvendig	og interkommunalt/ tverrfaglig samarbeid?
		Risiko for at barn ikke får rett hjelp til rett tid.	

4.4 SAMFUNN

4.4.1 PLANVERK NÆRING OG SAMFUNN

I økonomiplanen føres mangel på helhetlige planer opp som en hovedutfordring for kommunen på tjenesteområdet. (Se også kap. 4.5.2 under for kommunen generelt.) Denne mangelen blir beskrevet som følger (s. 29):

I 2024 står næring og samfunn overfor betydelige utfordringer som krever strategisk og målrettet handling. En av hovedutfordringene er mangel på retning, herunder mangel på helhetlige planer for viktige områder som veier, parkanlegg, bygg og eiendom, samt behovene knyttet til bil- og maskinpark, og vedlikeholds- og investeringsbehov på VAR. Denne mangelen på retning kan føre til ineffektiv ressursbruk og begrenset fremgang i samfunnsutviklingen.

I tillegg etterlyses en oppdatert rammeplan for vann og avløp, hvor det er etterslep på vedlikehold og oppgraderinger, samt investeringsbehov. En systematisk, helhetlig tilnærming som utreder og gir et faglig fundament for videre ressursbruk vil være av stor betydning for videre arbeid. Dette vil være av stor betydning for videre politiske og administrative prioriteringer på området.

4.4.2 KULTUR OG FRIVILLIGHET

Kultur er blant områdene hvor Sauda kommer dårligst ut på Agenda Kaupangs kommuneindeks, jf. kap. 3.5. Ifølge denne har kommunen relativt høye kostnader på området, også med tanke på hva en får igjen for pengene. Administrasjonen er klar over dette og bekrefter at kostnadsnivået ligger høyere enn sammenlignbare kommuner: Dette henger også sammen med at kommunen har hatt et bredt og godt kulturtilbud historisk sett. Kulturtilbud er en viktig del av alle lokalsamfunn, og hver kommune er en kulturbærer. Lokalt kulturtilbud (eller mangelen på dette) er en ofte oppgitt grunn for hvorvidt lokal ungdom flytter tilbake til egen kommune etter endt utdanning.

Kommunen har sett etter muligheter til å etablere et bedre samarbeid med frivillige lag og organisasjoner, og har som uttalt mål å etablere nye samarbeidsavtaler med frivilligheten og/eller bidra med ressurser til samfunnsnyttige tiltak. Nylige kostnadskutt på idretts- og kulturskolesida er likevel tegn på at omstilling og innsparing er på vei også for kulturtilbudene i kommunen.

En forvaltningsrevisjon vil kunne gi et bedre overblikk over kommunens innsatser og ressursbruk på området. Dette vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for politiske og administrative prioriteringer.

4.4.3 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/mulige problemstillinger
	Planverk næring og samfunn	Behov for oppdatert planverk for å skape retning og forutsigbarhet for både lokal næringsutvikling og kommunale oppgaver Kommunalt ansvar for oppgaver hvor manglende vedlikehold fort kan bli alvorlig og kostbart (vei, anlegg, vann, avløp, park, eiendom osv.)	Mangel på oppdatert planverk framheves som betydelig og alvorlig av kommuneadministrasjonen <i>Hva er status for planverk på tjenesteområdet?</i>
	Kultur og frivillighet	Kommunen er sammen med frivillige lag og foreninger en lokal kulturbærer. Kulturtilbudet er en viktig del av et lokalsamfunn og en ofte oppgitt faktor for å tiltrekke seg unge. Kulturtilbudet blir ofte en salderingspost ved kommunale kutt, uten at en har god oversikt over negative ringvirkninger.	<i>Hvordan har kommunen innrettet sine satsinger på kulturområdet?</i>

4.5 ADMINISTRASJON

4.5.1 FORHOLDET MELLOM POLITIKK OG ADMINISTRASJON

Kommunedirektørens og administrasjonens ansvar for oppfølging av politiske vedtak er forankret i kommuneloven. Oppfølging og implementering av politiske vedtak er et viktig ledd i den demokratiske styringskjeden. Prinsipielt er de folkevalgte forventet å sette saker på dagsordenen, fatter vedtak, og sjekke at administrasjonen følger opp de vedtak de folkevalgte treffer.

Administrasjonen er forventet å utrede sakene og sørge for at vedtakene implementeres. I utgangspunktet skal det være både være skarpe skiller og sammenheng mellom de ulike fasene:

Oppgaver	Ansvar
1. Sette saker på dagsordenen	Politisk ansvar

2. Utrede sakene	Administrativt ansvar
3. Fatte vedtak	Politisk ansvar
4. Iverksette vedtak	Administrativt ansvar
5. Føre tilsyn med administrasjonen	Politisk ansvar

4.5.2 PLANARBEID OG OPPFØLGING AV POLITISKE VEDTAK

Blant tilbakemeldingene fra kontrollutvalget om mulige forvaltningsrevisjonstema er planarbeid og oppfølging av politiske vedtak en gjenganger. Det ble her vist til kommunens planstrategi fra 2020, hvor kun et fåtall av planene i dag er på plass eller under arbeid. Det vises også til politiske vedtak som ikke er fulgt opp eller sendt ut til søkere, og til ikke oppdatert arealdel i planverk.

Grunnene bak kan være flere, for eksempel for høyt ambisjonsnivå og/eller manglende kapasitet i administrasjonen. Men: I den grad en kommune mangler planverk, mangler den også fort en systematisk og innarbeidet retning for hva den vil og hvor den skal. Utviklingen blir da i større grad styrt av tilfeldigheter og enkeltes innsats enn helhetlig tenkning i en enhetlig organisasjon.

Mangel på helhetlige planer framheves i økonomiplanen som en betydelig utfordring på blant annet tjenestoområdet næring og samfunn.

4.5.3 OPPFØLGING AV SYKEFRAVÆR

Totalt sykefravær i Sauda kommune er ikke spesielt høyt, og om lag på landsgjennomsnittet. Ifølge inneværende økonomiplan var fraværet i kommunen på 8,15 prosent i oktober 2023. Året samlet lå de an til å ende noe over tilsvarende fjorårstall på 7,76 prosent. Det framheves likevel her at oppfølging av sykefravær er krevende, og nærmere dialog med kommunen tilsier at det er forholdsvis høye kostnader lokalt, med rom for forbedring hva angår oppfølging av sykemeldte.

Kommunen skal både ha gode rutiner for å følge opp og en god praksis som ivaretar ansatte. Dette er av vesentlig betydning for sykemeldte, samt for å opprettholde et godt arbeidsmiljø og kompetanse i kommunen.

4.5.4 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/mulige problemstillinger
--------	------	--------------------	------------------------------------

	Forholdet mellom politikk og administrasjon	Et godt forhold og samspill er av stor betydning for de lokaldemokratiske prosessene i kommunen.	<i>Hvordan fungerer samspillet mellom administrasjonen og politikerne i Sauda kommune?</i>
	Planarbeid og oppfølging av politiske vedtak	Kommuner skal ha en helhetlig og planmessig tilnærming til sine tjenester og tilbud. Tilbakemeldinger tyder på utfordringer med å ha et oppdatert, aktivt planverk. God oppfølging også av andre politiske vedtak er avgjørende for kommunen.	<i>Har kommunen en god og helhetlig tilnærming til eget planverk og oppfølging av politiske vedtak? Hva er grunnen til at man ikke har klart å sette planambisjonene ut i livet? Hvordan har man fulgt opp de planene som er vedtatt?</i>
	Oppfølging av sykefravær	Kommunen har som arbeidsgiver et tydelig ansvar for å følge opp ansatte som er sykemeldte over kortere eller lengre tid. Dette er også vesentlig for kompetanse og kostnader knyttet til tjenestene.	<i>Hvilke rutiner og hvilken praksis har kommunen for oppfølging av de ansattes sykefravær?</i>

5 FORVALTNINGSREVISJONER

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner	Årstall
Kvalitet på opplæringa i skulen	2019
Personalpolitikk og ansettelse	2021
Innkjøp- kontraktsinngåingar/oppfølging	2022
Oppfølging av politiske vedtak	Utsatt

Ikke gjennomførte forvaltningsrevisjoner
Kompetanseutvikling
Økonomi – endring av rammevilkår
Samhandling mellom tenester
Legetenesta
Opplæring og skulemiljø
Psykisk helse
Barnevern
Personvern og informasjonstryggleik
Byggesak
Handtering av endra rammevilkår
Miljø
Nærings- og samfunnsutvikling
Beredskap: hendingar og katastrofar
Reisemål Ryfylke
Styring av interkommunale nærings- og utviklingsprosjekt

Ikke gjennomførte eierskapskontroller
Generell eierstyring
Nærings- og samfunnsutviklingsselskap
Sauda Bedriftskapital AS

6 STATLIGE TILSYN

Årstall	Område	Tema	Utført av
2020	Grunnoppplæring	FNT: Skolebasert vurdering	Statsforvalteren i Rogaland
2020	Samfunnssikkerhet og beredskap	Felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap	Statsforvalteren i Rogaland
2021	Sosial	Landsomfattende undersøkelse av tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene i NAV	Statsforvalteren i Rogaland
2022	Landbruk	Forvaltningskontroll	Statsforvalteren i Rogaland
2022	Miljø og klima	Tilsynsaksjon kunstgressbaner	Statsforvalteren i Rogaland
2022	Barnevern	Landsomfattende tilsyn med barneverntjenesten i Indre Ryfylke sin oppfølging med barn som bor i fosterhjem	Statsforvalteren i Rogaland
2023	Drikkevann	Revisjon/inspeksjon	Mattilsynet
2024	Arbeidsmiljø	Tilsyn arbeidsvilkår – offentlige oppdragsgivere – lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter	Arbeidstilsynet
2024	Grunnoppplæring	Særskilt språkoppplæring	Statsforvalteren i Rogaland
2024	Miljø og klima	Kommunetilsyn med kommunens forsøplingsmyndighet (§28)	Statsforvalteren i Rogaland
2024	Arkivhold	Tilsyn med arkivholdet	Arkivverket

7 KOMMUNALE SELSKAPER

7.1 INNLEDNING

Det snakkes om eierstyring når kommunen har valgt å opprette selskaper som skal sørge for tjenester til kommunens innbyggere. Virksomhet som forvaltes av kommunens administrasjon med kommunedirektøren som øverste administrative leder, er ikke å anse som eierstyring.

I denne sammenhengen forstås derfor eierstyring som å sørge for at kommunens interesser forvaltes i tråd med formålene satt for selskapene. Det offentlige forvalter våre skattepenger og skal løse lovpålagte oppgaver og tilby tjenester til innbyggere. Derfor bør eierne være fremoverlente, informerte og interesserte i sine selskaper.¹²

God eierstyring er viktig for å:

- oppnå de mål eierne har hatt med opprettelsen av selskapet
- forvalte ressursene på best mulig måte
- kontrollere risiko

7.2 LOVREGLER

Ifølge kommuneloven § 23-2.1c skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Ifølge kommuneloven § 23-2.1d skal kontrollutvalget også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll).

Det kan gjennomføres både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskaper. Dette innebærer hvordan eierskapsoppfølgingen er gjennomført (eierskapskontroll) og forvaltningsrevisjon av selskapet (hvordan utvalgte sider ved driften av selskapet er gjennomført). Det kan gjennomføres eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon av én eller flere selskaper, og det kan gjennomføres eierskapskontroll av kommunes eierstyring av samtlige selskaper som er omfattet av denne type kontroll.

Selskapstyper som er omfattet av eierskapskontroll er:

- a) interkommunale selskaper etter IKS-loven
- b) interkommunale politiske råd
- c) kommunale oppgavefellesskap

¹² [Hva kjennetegner god eierstyring? - NKRF](#)

- d) aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

7.2.1 HVILKE SELSKAPSFORMER ER OMFATTET AV EIERSKAPSKONTROLL?

Eierskapskontroll i selskaper omfatter alt kommunalt/fylkeskommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefelleskap (så lenge de er organisert som selvstendige rettssubjekter). Inkludert er dermed aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og samvirkeforetak (SA).

Utenfor rekkevidden av eierskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) og interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekter. Vertskommunesamarbeid kan ikke være selvstendige rettssubjekter. Heller ikke stiftelser og foreninger omfattes av regelverket om eierskapskontroll. Kommunale foretak (KF) kan gjøres til gjenstand for forvaltningsrevisjon på lik linje med annen kommunal virksomhet.

Figur 7. Oversikt over selskapsformer som kan brukes til kommunalt eierskap.

Eierne står ganske fritt i valg av selskapsform. Aksjeselskapsformen er imidlertid lovkrav eller anbefaling for en rekke typer virksomheter (energiproduksjon, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper). Aksjeselskapsformen kan anses godt tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranseeksponering.

IKS-formen kan anses godt tilpasset for virksomheter som håndterer kommunale oppgaver i egenregi for eierne (deltakerne) og hvor det ellers ikke er aktuelt med fortjeneste/utbytte (typisk virksomheter som driver med kultur, idrett eller under selvkostregimet). Slike selskap opprettes gjerne når dette gir en effektivitet i kommunenes tjenesteproduksjon. Dersom det drives næring

med fortjeneste/utbyttmuligheter i et IKS, vil dette ofte være skilt ut i heleide datterselskaper som er aksjeselskaper.

7.2.2 HELEIDE OG DELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Heleide kommunale selskaper

Kontrollutvalget har innsynsrett i heleide selskaper iht. kommuneloven § 23-6. Med heleide selskaper mener vi aksjeselskaper kun eid av kommuner/fylkeskommuner og interkommunale selskaper (IKS-er). I tillegg kommer de to samarbeidsformene kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd. Kommunalt oppgavefellesskap gjelder imidlertid stort sett friluftsråd.

Deleide kommunale selskaper

Med deleide selskaper mener vi selskaper hvor det er andre typer eiere (private, staten e.a.). Med deleide selskaper har ikke kontrollutvalget innsynsrett. Det samme gjelder andre selskapsformer enn nevnt i kommuneloven § 23-6 (eksempelvis samvirker). Forvaltningsrevisjon i de nevnte selskaper kan bare foretas etter avtale med øvrige eiere eller når det eventuelt er vedtektsfestet. Det kan imidlertid nå uansett gjennomføres en kontraktsrevisjon, jf. kommuneloven 23-6, siste ledd.

7.3 SELSKAP SOM KAN OMFATTES AV EIERSKAPSKONTROLL

Sauda kommune				
Selskap	Heleid AS	IKS	Deleid AS	Annet
Sauda bedriftskapital AS	100,00 %			
Kommunekraft AS	0,31 %			
Ryfylke IKS		20,00 %		
Krisesenter Vest IKS		2,54 %		
Rogaland Revisjon IKS		0,81 %		
Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS		1,10 %		
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS		4,20 %		
Haugaland Vekst IKS		9,09 %		
Haugaland Kraft AS			0,20 %	
Folkeheisen Sauda AS			25,00 %	
Filmparken AS			N/A	
Byggopp, Opplæring for Bygg- og Anleggsteknikk Rogaland AS			0,19 %	
Nesøyra 16 AS			70,00 %	
Norsk Bane AS			11,81 %	
Sauda Energi AS			48,00 %	
Sauda Golfbane AS			54,00 %	
Rysteg AS			51,00 %	
Sauda Vekst AS			14,62 %	
Reisemål Ryfylke AS			7,35 %	

Sauda Folkets Hus AS			37,83 %	
Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS			0,19 %	
Fjord Norge AS			0,12 %	
Ryfylkefondet Kommunalt Oppgavefellesskap				20 %
Ryfylke IT-Samarbeid Kommunalt Oppgavefellesskap				25 %
Haugalandsrådet IPR (Interkommunalt Politisk Råd)				9,09 %

7.4 KOMMUNEN SOM EIER

Sauda kommune sin eierskapsmelding er fra 2023. Selskapsoversikten i tabellen er hentet fra eierskapsmeldingen og kryssjekket med proff.no og regnskapstall.no (med forbehold om feil). En generell eierskapskontroll av kommunen var prioritert i forrige periode, men ble ikke gjennomført.

7.5 HELEIDE AKSJESELSKAPER

- Sauda Bedriftskapital AS: Skal bidra til en lønnsom videreutvikling av næringslivet i Sauda og bærekraftige nyetableringer ved at det blir gitt tilskudd og inspirasjon til virksomheter som satser målbevisst for å skape nye produkter, tjenester og arbeidsplasser i Sauda. Kommunen bevilger årlig kapital til SBK AS via kommunens næringsfond fra konsesjonsavgifter.

I 2022 omsatte selskapet for 600.000 kroner og hadde et årsresultat på 269.000. Den økonomiske situasjonen i selskapet fremstår som tilfredsstillende. Selskapet var prioritert for eierskapskontroll i forrige periode med fokus på hvordan kommunen følger opp selskapet, herunder vurdere kommunen sin eierskapsstruktur.

7.6 INTERKOMMUNALE SELSKAPER

- Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS (IKA): Interkommunalt Arkiv i Rogaland (IKA) er et selvstendig interkommunalt selskap, eid av fylkeskommunen, 22 kommuner og to interkommunale selskaper i Rogaland. Det ble sist gjennomført en selskapskontroll av selskapet i 2013.
- Rogaland Revisjon IKS: Forrige selskapskontroll ble gjennomført i 2011 av ReVisor AS.
- Haugaland Vekst IKS: Selskapet ble stiftet i 2004 og har som formål å drive regionalt nærings- og utviklingsarbeid. Selskapet er eid av ti kommuner på Haugalandet, samt Rogaland fylkeskommune. Det har ikke vært utført eierskapskontroll av selskapet i nyere tid.

Selskapet hadde i 2022 en omsetning på 13,9 millioner kroner og et årsresultat på 1,8 millioner. Selskapets likviditet og soliditet fremstår som meget god.

Det har ikke vært gjennomført eierskapskontroll av selskapet i nyere tid.

- **Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS:** HKS IKS er et interkommunalt selskap som utfører sekretariatstjenester til kontrollutvalgene i kommunene Bokn, Etne, Haugesund, Karmøy, Sauda, Suldal, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord.

Selskapet har de siste årene hatt en tilfredsstillende økonomisk situasjon og risikoen vurderes som lav.

- **Krisesenter Vest IKS:** Krisesenter Vest IKS har 17 eierkommuner og avdelinger i Haugesund og på Stord. Alle kommuner er pålagt å ha et tilbud til innbyggere som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Krisesenteret gir et bo- og dagtilbud til kvinner, barn, menn og LHBT-personer.

Ble trukket frem som prioritert for eierskapskontroll i forrige periode da selskapet er eid av flere kommuner, leverer en viktig tjeneste til en svært sårbar brukergruppe – og uvisshet rundt økonomien i selskapet.

7.7 DELEIDE AKSJESELSKAPER

Sauda kommune har eierandeler i flere deleide aksjeselskaper sammen med både andre kommuner, offentlige og private eiere.

Nærings- og samfunnsutviklingsselskap

I forrige periode ble det anbefalt en gjennomgang av kommunens nærings- og samfunnsutviklingsselskap som blant annet Sauda Vekst, Sauda Fjernvarme, Haugaland Vekst og Reisemål Ryfylke. Bakgrunnen for dette var å se nærmere på hvordan kommunen følger opp eierskapet i denne type selskap, herunder å se på hvorvidt kommunen har utarbeidet og følger opp eierstrategi for selskapene.

Haugaland Kraft AS

Hovedvirksomhetene til Haugaland Kraft er produksjon, overføring og omsetning av elektrisk kraft, samt utbygging og drift av fibernettverk. Konsernet består i dag av ett morselskap (Haugaland Kraft AS) og fire heleide datterselskaper: Haugaland Kraft Energi, Haugaland Kraft Fiber, Fagne og Endra. I tillegg er selskapet majoritetseier i Sunnhordland Kraftlag og Afiber og er deleier i Deep Wind Offshore, Havnekraft og Datek.

Konsernet eies av kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Vindafjord, Sveio, Utsira, Suldal, Sauda, Ullensvang, Etne, Fitjar og Bømlo samt selskapene Finnås Kraftlag SA, SØK AS, Fitjar Kraftlag SA.

Selskapet er viktig både som leverandør av kritiske samfunnstjenester og infrastruktur, men også økonomisk – i form av betydelige utbyttebetalinger til eierne. Konsernet omsatte for 7 milliarder kroner i 2022 og satt igjen med et årsresultat på 1,8 milliarder. Konsernet betalte ut totalt 600

millioner kroner til eierne i 2022, derav 915.000 til Sauda kommune (som har en mindre eierandel på 0,20 prosent)

I møte med administrasjonen andre kommuner trekkes risikoer knyttet til utbyttebetalingene som viktige og at disse risikoene bør belyses for eierne. Det ble sist gjennomført en selskapskontroll i 2015.

7.8 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som vil kunne være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/problemstilling
	Sauda kommunes oppfølging av eierskap	Kommunen har en oppdatert eierskapsmeldingen, men det er lenge siden det har vært gjennomført en generell eierskapskontroll av kommunen. Var prioritert i forrige periode. Kommunen har eierskap i en rekke selskaper og det kan derfor være hensiktsmessig å se hvilke rutiner og systemer kommunen har for eierskapsstyring og -oppfølging. Manglende etterlevelse av krav utgjør en risiko for at kommunen kan oppfattes som en passiv eier, føre til lenger avstand mellom folkevalgte og selskap, usikkerhet rundt eierskap og formål med eierskap.	<i>Generell eierskapskontroll av Sauda kommune.</i>
	Sauda Bedriftskapital AS	Kommunens eneste heleide aksjeselskap. Har et viktig formål ved å legge til rette for næringsutvikling og nyetableringer i kommunen. Var prioritert i forrige periode.	<i>Prioritert i forrige periode.</i> <i>Kommunens eneste heleide selskap.</i>

		Aktuelt for både eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon for å se i hvilken grad kommunen følger opp sitt eierskap og hvordan dette forvaltes av selskapet.	
	Nærings- og samfunnsutviklingsselskap	Kommunen har eierskap i en rekke slike selskap. Det kan derfor være interessant å se hvordan kommunen forvalter sitt eierskap i disse. I ROV-analysen fra forrige periode ga kommunen uttrykk for kvaliteten og effekten av disse selskapene – og at det hadde vært nyttig med en samlet gjennomgang.¹³ Var prioritert i forrige periode.	<i>Prioritert i forrige periode.</i> <i>Eierskap i flere selskaper.</i> <i>Usikkert hva kommunen får ut av eierskapet.</i>

7.9 REVISJONENS FORSLAG TIL PRIORITERING

På grunnlag av det ovenstående og tilgjengelige ressurser foreslår vi eierskapskontroll og forvaltningsrevisjoner slik i planperioden:

- Prioritert 2024-2025: Generell eierskapskontroll av Sauda kommune
- Prioritert 2026-2027: Sauda Bedriftskapital AS. Nærings- og samfunnsutviklingsselskap.

¹³ [ROV-analyse-fra-KPMG-2.pdf \(kontrollutvalgene.no\)](#)

VEDLEGG

SKRIFTLIGE KILDER

- Relevant regelverk og nasjonale føringer
- Kommunens planer, budsjett og årsrapporter
- Informasjon om selskaper som kommune har eierinteresser i
- Kommunens eierskapsmelding
- Tilsynsrapporter fra andre
- Tidligere forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller
- Ulike former for statistikk, for eksempel fra SSB, Framsikt og IMDIAgenda Kaupang, Norges best styrte kommuner – Kommuneindeksen 2023
- [*Rapport, EVALUERING AV BARNEVERNREFORMEN. Første statusrapport med søkelyset på forebygging og tidlig innsats.*](#) Menon Economics, NTNU Samfunnsforskning. Desember 2023.
- Udir ([Tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging i ny opplæringslov | udir.no](https://udir.no/tilpasset-oppl%C3%A6ring-og-individuell-tilrettelegging-i-ny-oppl%C3%A6ringslov))
- Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023
- Psykisk helsearbeid for barn og unge – en innsiktsrapport, Helsedirektoratet 2021
- Psykisk helse barn og unge, Stavanger kommune, Rogaland Revisjon 2023
- Ulike artikler, henvisninger i teksten

MUNTlige KILDER

- Kommunedirektørens ledergruppe
- Kontrollutvalgets medlemmer

Vedlegg til risiko- og vesentlighetsvurdering

EFFEKTIVITETSINDEKS - SAUDA KOMMUNE

Agenda Kaupang beregner en kommunes effektivitet ved å kombinere en kvalitetsindikator og en kostnadsindikator. Kvalitetsindikatoren er sammensatt av 86 forskjellige indikatorer innenfor ulike tjenestoområdene. Verdiene for hver kommune uttrykkes som standardavvik fra gjennomsnittet. Dette sikrer at indikatorer med stor variasjon ikke får for stor vekt. Kostnadsindikatoren er netto driftsutgifter justert for utgiftsbehov. I denne beregningen er også arbeidsgiveravgiften trukket ut siden den varierer mellom kommunene i landet. Denne indikatoren vises også som standardavvik fra gjennomsnittet.

For å beregne effektivitet bruker man gjennomsnittet av kvalitetsindikatoren og kostnadsindikatoren. Effektiv drift betyr tjenester med god kvalitet og lave kostnader.

Mer informasjon om metoden som er lagt til grunn for denne indeksen, se [kommuneindeksen 2023](#), fra Agenda Kaupang.

	Kvalitets- indeks	Kostnads- indeks	Effektivitets- indeks
Pleie og omsorg	▲	◆	▲
Grunnskole	▲	●	●
Barnehage	▲	▲	▲
Administrasjon	●	▲	●
Helse	◆	◆	◆
Sosial	▲	▲	▲
Barnevern	▲	●	▲
Kultur	▲	◆	◆
Brann og redning	▲	▲	▲
Plan	▲	▲	▲
Samferdsel	▲	▲	▲
Bolig	▲	◆	▲
Samlet	▲	▲	▲

* Samlet vurdering for kvalitet og kostnad er basert på flere tjenestoområder enn presentert i modellen. Innenfor kostnadsindeksen vurderes 15 tjenestoområder, mens innenfor kvalitetsindeksen vurderes 13 tjenestoområder. Vi har valgt ut de tjenestoområdene som både hadde kvalitetsindeks og kostnadsindeks.

I tabellene vises standardavvik i forhold til gjennomsnittet. Vi har valgt å legge følgende kriterier til grunn; verdier mellom -0,5 og 0,5 standardavvik fra gjennomsnittet er moderat (gult), verdier over 0,5 er høyt (grønt) og verdier under -0,5 er lavt (rødt).

I en normalfordeling vil verdiene fordele seg slik:

- Gjennomsnittet har standardavvik 0
- 38 % av verdiene er innenfor $\pm 0,5$ standardavvik
- 68 % av verdiene er innenfor ± 1 standardavvik
- 95 % av verdiene er innenfor ± 2 standardavvik

Hvis kommunen i gjennomsnitt ligger 0,5 standardavvik over gjennomsnittet, er det ikke veldig mye. 31 % av verdiene i en tilfeldig fordeling vil være bedre/høyere enn dette. Hvis kommunen ligger 1,0 standardavvik over gjennomsnittet, er det mye. I en tilfeldig fordeling vil bare 16 % av verdiene være større enn 1 standardavvik fra gjennomsnittet.

Pleie og omsorg	Verdi	Vurdering
Ansatte med fagutdanning	89,9	●
Ansatte med høyskoleutdanning	0,27	◆
Innbyggere 80+ uten tjenester	64,6	●
Innbyggere 80+ i eget hjem	95,2	●
Fysioterapeut per uke sykehjem	0,6	▲
Sykehjemsbeboere vurdert av lege siste år	61,5	▲
Geriatrisk sykepleier per innbygger 80+	12,09	▲
Ergoterapeut per 1000 innbygger 80+	19,69	●
Andel korttid på sykehjem	0,33	●
Tannstatus beboere sykehjem	58,33	▲
Ernæringsstatus sykehjem	50,00	▲
Demente med dagaktivitetstilbud	0,00	▲
Ernæringsstatus hjemmeboende 67+	.	▲
Dagaktivitetstilbud PU	38,89	▲
Vedtak om bistand arbeid og utdanning.	81,82	▲
Vedtak bistand aktiviteter.	53,13	▲
Årsverk psykisk helse/rus	3,34	▲
Årsverk videreutdanning i psyk/rus	1,13	▲
Andel døgn velferdsteknologi	0,86	●
Fysioterapeut per innbygger	8,4	◆
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		▲

Grunnskole	Verdi	Vurdering
Grunnskolepoeng	44,8	●
Fravær	5,9	▲
Nasjonale prøver 5 trinn	50,33	●
Nasjonale prøver 8 trinn	48	◆
Nasjonale prøver 9 trinn	54	▲
Fordypning 1-7 trinn	1	●
Fordypning 8-10 trinn	0,64	◆
Godkjent utdanning	93,5	▲
Skolebidrag 1-4 trinn	0,8	●
Skolebidrag 5-7 trinn	-0,6	◆
Spesialundervisning 1-4 trinn	0,19	◆
Trivsel 7	4,11	●
Trivsel 10. trinn	3,67	▲
Gjennomført VGS	84	●
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		●
Effektivitetsindeks		●

Barnehage	Verdi	Vurdering
Foreldre tilfredshet	.	▲
Plasser per årsverk	5,5	▲
Dekning minoriteter	0,87	▲
Lekeareal per barn	7,3	▲
Tilsyn	0	◆
Barnehagelærere	47,4	●
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		▲
Effektivitetsindeks		▲

Admininstrasjon	Verdi	Vurdering
Sykefravær prosent	0	●
Andel hele stillinger	0,72	●
Alder på kommuneplanens samfunnsdel	2020	●
Alder på kommuneplanens arealdel	2022	●
Alder på ROS-analysen	2017	◆
Samlet kvalitetindeks		●
Samlet kostnadsindeks		▲
Effektivitetsindeks		●

* I datasettet er det ikke rapportert inn tall for sykefravær, vurderingen på denne indikatoren er derfor misvisende.

Helse	Verdi	Vurdering
Nyfødte med hjemmebesøk av helsesykepleier	107,7	●
Andel åpne fastlegelister	0	◆
Andel pasienter på liste med lege	50,2	◆
Helseundersøkelse 1.trinn	86,8	▲
Hjemmebesøk av jordmor	102,6	●
Samlet kvalitetindeks		◆
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

Sosial	Verdi	Vurdering
Innbyggere 16-66 med sosialhjelp	0,04	▲
Innbyggere 16-24 med sosialhjelp	0,08	◆
Sosialhjelp mer enn 6 måneder	0,09	●
Sosialhjelp som hovedinntekt	0,38	▲
Flyktninger aktivitet	.	▲
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		▲
Effektivitetsindeks		▲

Barnevern	Verdi	Vurdering
Andel klienter 0-24 år	0,04	▲
Andel med hjelpetiltak	0,84	●
Meldinger behandlet	1	▲
Undersøkelser avsluttet	0,96	▲
Evaluert plan	100	●
Fosterhjem med tilsyn	.	▲
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		●
Effektivitetsindeks		▲

Kultur	Verdi	Vurdering
Utlån bibliotek per innbygger	2	▲
Besøk på biblioteket per innbygger	4	▲
Kinobesøk per innbygger	0,06	◆
Søkere kulturskole 6-15 år	22,8	▲
Besøk i fritidsklubb per innbygger 6-20 år	3697	▲
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		◆
Effektivitetsindeks		◆

Brann og redning	Verdi	Vurdering
Andel A-objekter med tilsyn, siste to år	7,9	▲
Andel piper feiet, siste to år	29,2	▲
Bygningsbranner siste to år	0,65	●
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		▲
Effektivitetsindeks		▲

Plan	Verdi	Vurdering
Saksbehandlingstid byggesaker 12 uker	61	◆
Saksbehandlingstid reguleringsplaner	.	▲
Gebyr byggesak enebolig	10620	●
Byggesaker med faktisk tilsyn	0,09	▲
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		▲
Effektivitetsindeks		▲

Samferdsel	Verdi	Vurdering
Kommunal vei med fast dekke	83,9	▲
Kommunale veier lagt til rette for syklist	9,7	▲
Kommunal vei med belysning	72,6	●
Samlet kvalitetindeks		▲
Samlet kostnadsindeks		▲
Effektivitetsindeks		▲

Bolig	Verdi	Vurdering
Boliger tilrettelagt for rullestolbrukere	0,79	
Startlån per 1000 innbygger	1530	
Samlet kvalitetindeks		
Samlet kostnadsindeks		
Effektivitetsindeks		

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	26.09.24	18/24
Saksansvarlig		Arkivkode
Sjur Hatlen		033

BESTILLING AV REVISJONSPROSJEKT – «ANSKAFFELSER, REISELIV- OG DESTINASJONSTJENESTER»

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg bestiller revisjonsrapport om «Sauda kommune sin anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester» i henhold til vedlagte prosjektmandat /med eventuelle endringer som kommer frem i møtet.

Oppdraget bestilles av Rogaland Revisjon IKS innenfor en ramme på 70 timer.

Saksvedlegg: 1. KST-vedtak 19.06.24, sak 73/24
2. Anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester – prosjektmandat fra Rogaland Revisjon

Bakgrunn

Sauda kommunestyre gjorde følgende vedtak i møtet 19.06.24, sak 73/24:

Kontrollutvalget henstilles til å gjennomgå hele prosessen/hele sakskomplekset knyttet til Sauda kommunes anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester. Og rapportere til kommunestyret.

Sekretariatet har fått oversendt vedtaket fra kommuneadministrasjonen og bedt Rogaland Revisjon utarbeide et prosjektmandat. Revisjonen ble bedt om å beskrive hvordan et slikt prosjekt kan gjennomføres, samt gi et overslag over ressursbruk.

Saksorientering

Sekretariatet har mottatt prosjektmandatet, som følger vedlagt.

Revisor har skissert følgende formål og problemstilling:

Formålet med prosjektet er å vurdere kommunen sin håndtering av anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester.

Problemstilling

I hvilken grad var kommunen sin anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester i samsvar med gjeldene rett og interne rutiner?

Revisor kan starte opp med prosjektet i løpet av høsten 2024 og levere rapport våren 2025. Estimert tidsbruk er 70 timer.

Utvalget sitt budsjett for 2024 er på 250 timer til forvaltningsrevisjoner. Pr. nå er det brukt 115 timer til en risiko og vesentlighetsvurdering. Av årets budsjett er det 135 timer igjen som kan benyttes til dette prosjektet og til oppstart av et nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Kontrollutvalget må ved bestilling vurdere om den foreslåtte problemstillingen dekker det utvalget ønsker å oppnå med prosjektet. Utvalget kan komme med egne innspill eller presiseringer i møtet.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

Kommunestyret 19.06.24:**Sak 073/2024 Oversendelse til kontrollutvalget**

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Behandling:

Forslag til vedtak, foreslått av Kjell Arnold Pettersen, Rødt

Kontrollutvalget henstilles til å gjennomgå hele prosessen/hele sakskomplekset knyttet til Sauda kommunes anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester. Og rapportere til kommunestyret.

Følgende medlemmer tok ordet i saken:

Kjell Arnold Pettersen, R

Siv Hege Lund, Ap

Kommunedirektøren svarte på spørsmål

Vegard Birkeland Rød, Sp

Paul Løyning, H

Dagfinn Birkeland, H

Forslag om å sette saken på sakslisten vedtatt med 15 mot 3 stemmer. Dagfinn Birkeland, H,

Yvonne Herheim, H og Håvard Handeland, Ap stemte mot.

Kommunestyret - 073/2024Vedtak:

Kontrollutvalget henstilles til å gjennomgå hele prosessen/hele sakskomplekset knyttet til Sauda kommunes anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester. Og rapportere til kommunestyret. Enstemmig vedtatt

PROSJEKTMANDAT

Anskaffelser, Reiseliv- og destinasjonstjenester.

Sauda kommune, 2024

BAKGRUNN

Rogaland Revisjon har blitt bedt om å utforme et prosjektmandat hvor formålet med prosjektet er å gjennomgå kommunen sin anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester.

Hensikten med prosjektet er å gjennomgå hele prosessen, og sakskomplekset, knyttet til Sauda kommunes anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester, og vurdere dette opp mot anskaffelsesregelverket, samt interne rutiner.

OPPDRAGETBestilling:

Rogaland Revisjon er blitt bedt om å gjennomgå kommunen sin anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester.

Problemstillinger:

- I hvilken grad var kommunen sin anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester i samsvar med gjeldende rett og interne rutiner?

Formål:

Formålet med prosjektet er å vurdere kommunen sin håndtering av anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester.

Dersom datamaterialet tilsier det, kan revisor foreta mindre justeringer av problemstillingene underveis. Større endringer må avklares med kontrollutvalget.

REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er elementer som inneholder krav eller forventninger, og vil bli brukt til å vurdere funn i de undersøkelser som gjennomføres. Kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. I dette prosjektet legges følgende kilder til grunn for utvikling av revisjonskriterier:

- Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)
- Forskrift om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser
- Kommunens interne rutiner og reglement

METODE

Prosjektet vil basere seg på en gjennomgang av dokumentasjonen i saken, og vil suppleres med intervjuer av involverte nøkkelpersoner.

Kommunen har i innspill til mandatet pekt på at det i saken har vært en historikk, og bedt om at dette ses på i sammenheng med gjennomgangen. Prosjektet vil derfor der det er naturlig se hen til historikken i saken for å vurdere kommunen sitt arbeid.

Arbeidet vil bli sammenfattet i en rapport, som oversendes kontrollutvalget. Det planlegges ingen tilhørende muntlig presentasjon.

FREMDRIFTSPLAN

- *Oppstart* – Høst 2024
 - o Oppstartsmøte og avklaringer med kommunedirektør
- *Leveranse* – Vår 2025
 - o Høring av rapport
 - o Oversending av rapport til kontrollutvalget

Framdriftsplanen forutsetter et tett samarbeid med kommunen og andre aktuelle.

PROSJEKTTEAM

Prosjektleder: Martin Schanche-Olsen, Forvaltningsrevisor

Ved behov kan også andre ressurser i Rogaland Revisjon blir brukt.

Prosjektet vil bli kvalitetssikret og gjennomført under ledelse av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Svein Kvalvåg.

OMFANG

Tidsanslag til prosjektplanlegging, kartlegging, analyser og rapportering er 70 timer.

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	26.09.24	19/24
Saksansvarlig		Arkivkode
Sjur Hatlen		216

VALG AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg ber Rogaland Revisjon IKS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet til neste møte.

Saksorientering

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon skal kommunen jevnlig bli gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldende lover og regler. Kontrollutvalget bør i dette møtet ta stilling til hvilket prosjekt utvalget ønsker å sette i bestilling nå.

Kommunestyret skal etter innstilling fra kontrollutvalget vedta nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2024 -2028 i løpet av høsten.

Følgende forvaltningsrevisjonsprosjekter er prioritert i den nye planen:

Førsteprioritet

- Kompetanse og rekruttering innen helse
- Morgendagens omsorg
- Integrering av flyktninger
- Planarbeid og oppfølging av politiske vedtak

Andreprioritet

- Utenforskap blant unge
- Oppfølging av sykefravær
- Planverk næring og samfunn

Følgende prosjekter er satt opp for eierskapskontroll (i uprioritert rekkefølge):

- Sauda kommunens oppfølging av eierskap
- Sauda bedriftskapital

Utvalgets budsjett for kjøp av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller er på 250 timer for 2024. Det tilsvarer normalt ett prosjekt i året, avhengig av størrelsen på prosjektet.

Rogaland Revisjon har levert en risiko- og vesentlighetsanalyse og utarbeidet plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, som har en kostnadsramme på 115 timer.

Av årets budsjett er det 135 timer igjen. Dette er midler som kan benyttes til oppstart av et nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt, i tillegg til prosjektet om reiseliv- og destinasjonstjenester.

Kontrollutvalget må drøfte hvilket prosjekt de ønsker å velge. Forvaltningsrevisor vil utarbeide prosjektmandatet til neste møte, som vil danne grunnlag for utvalgets bestilling.

Utvalget har normalt fullmakt fra kommunestyret til å endre eller sette i verk revisjon på andre område enn de som er inkludert i planen.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	26.09.24	20/24
Kommunestyret	11.12.24	
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	151	

BUDSJETTFORSLAG 2025 – KONTROLLARBEIDET I KOMMUNEN

Sekretariatets forslag til vedtak og innstilling:

Sauda kontrollutvalg foreslår et samlet budsjett for kontrollarbeidet i Sauda kommune for budsjettåret 2025 med en totalramme på **kr 1 294 000 eks. mva.** fordelt på følgende:

Kontrollutvalgets utgifter	kr	135 000
Sekretariatstjenester	kr	259 000
Revisjonstjenester	kr	900 000

Vedlegg: Budsjettforslag – samlet for kontrollarbeidet 2025

Saksorientering

Kontrollutvalget skal sørge for at kommunens regnskaper blir revidert og at det utføres forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Utvalget skal i følge loven utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet. Dette inkluderer budsjett for kjøp av revisjonstjenester, sekretariatstjenester og utgifter til utvalget. Denne saken legges fram som kontrollutvalgets forslag til budsjett for kommunens kontrollarbeid for 2025.

I følge kommuneloven har kontrollutvalget et vidt arbeidsområde, og er kun underordnet kommunestyret. Kontrollutvalgets tilsyn er ikke avgrenset til bare å gjelde økonomiske forhold. Kontrollutvalget skal også påse at saksforberedelse og beslutningsprosesser, både i administrasjonen og i de øvrige politiske organer, fungerer på en måte som garanterer oppfyllelse av alle faglige krav og ivaretar grunnleggende rettssikkerhetshensyn overfor kommunens innbyggere og andre som måtte bli berørt av vedtakene.

Budsjettforslag fra kontrollutvalget kan bare endres av kommunestyret. Grunnen til at kontrollutvalgets budsjett er i en særstilling, er at utvalget skal være fritt og uavhengig av de organene som utvalget skal kontrollere. Det er uheldig om administrasjonen eller et organ som kontrollutvalget skal kontrollere får innvirkning på kontrollorganets budsjettamme.

Når det gjelder betaling for tjenester som kjøpes av selskaper/samarbeid, fastsettes budsjettet her av representantskapet og av styret, og kan kun endres av disse. Det gjelder i denne saken de overslag som er oversendt fra Rogaland Revisjon IKS om regnskapsrevisjon og fra HKS IKS.

1. Kontrollutvalgets utgifter

Utvalgets egne utgifter er videreført som tidligere år. Kontrollutvalget fastsetter ikke selv møtegodtgjørelsen. Den er innarbeidet i budsjettforslaget for å synliggjøre samlede kontrollutgifter. Budsjettet forutsetter en aktivitet i utvalget som tidligere år med 4 møter i året.

Det er lagt inn midler til deltakelse på kurs og opplæring, samt medlemskap i nettverk. Sekretariatets forslag er på kr 135 000

2. Sekretariatskostnader

Sauda kommune er medeier i det interkommunale selskapet Haugaland Kontrollutvalgssekretariat (HKS) IKS og kjøper sekretariatstjenestene til kontrollutvalget herfra.

Representantskapet til IKS'et vedtok eierstilskuddet fra deltakerkommunene for 2025 i møtet 22.04.24. Sauda sitt tilskudd for neste år er satt til kr 259 000.

3. Revisjonskostnader

Sauda kommune er medeier i det interkommunale selskapet Rogaland Revisjon IKS, og kjøper sine revisjonstjenester fra dette selskapet. Sekretariatet har mottatt forslag til budsjett fra selskapet basert på vedtak representantskapet.

Regnskapsrevisjonen utføres innenfor fastsatt lovbestemte krav. Forvaltningsrevisjon og andre kontroller blir videreført som tidligere år, og blir budsjettert med 250 timer.

Rogaland Revisjon har for 2025 ført opp totalt 750 timer. Timeprisen for 2025 er satt til kr 1 200.

Kontrollutvalgets samlede budsjettforslag

Samlet budsjettforslag for 2025 er satt opp i eget vedlegg. Forslaget er på totalt **kr 1 294 000**.

Dersom kommunestyret vedtar endringer i kontrollutvalgets budsjettforslag, må dette meldes til sekretariatet.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

Sauda kommune				
Budsjett for kontrollarbeidet 2025				
Art	Ansvar 12500/ Tjeneste 1001: Kontroll og tilsyn	2024		2025
1081	Fast godtgjørelse kontrollutvalgsleder	kr	20 000	kr 20 000
1081	Møtegodtgjørelse	kr	48 000	kr 48 000
1080	Tapt arbeidsfortjeneste	kr	10 000	kr 10 000
1099	Arbeidsgiveravgift	kr	7 250	kr 8 000
	Lønn og sosiale utgifter	kr	85 250	kr 86 000
1150	Kurs og opplæring	kr	30 000	kr 30 000
1140	Annonsering	kr	-	kr -
1171	Reiseutgifter	kr	15 000	kr 15 000
11950	Kontingenter/lisenser	kr	4 000	kr 4 000
	Kjøp av varer og tjenester	kr	49 000	kr 49 000
1375	Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS	kr	213 000	kr 259 000
1375	Rogaland Revisjon IKS	kr	873 750	kr 900 000
	Kjøp av sekretariat- og revisjonstjenester	kr	1 086 750	kr 1 159 000
	Kontrollutvalgets totale budsjettramme	kr	1 221 000	kr 1 294 000
	Oversikt - Rogaland Revisjon IKS			
	Regnskapsrevisjon, attestasjoner, mm.	kr	582 500	kr 600 000
	Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroller	kr	291 250	kr 300 000
	Sum oversikt fra revisor	kr	873 750	kr 900 000
	Timepris	kr	1 165	kr 1 200
	Alle beløp er eks. Mva.			
	Timeoversikt			
	Regnskapsrevisjon		300	300
	Attestasjoner		150	150
	Kontrollutvalg		50	50
	Annet (rådgivning etc.)		0	0
	Sum regnskapsrevisjon, attestasjoner, mv.		500	500
	Forvaltningsrevisjon		250	250
	Timer i alt		750	750

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	26.09.24	21/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	212	

REVISORS EGENERKLÆRING FOR 2024

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar de framlagte uavhengighetserklæringene av 25.06.24 fra Rogaland Revisjon IKS til orientering.

Vedlegg: revisors egenerklæringer

Saksorientering

Kommunelovens § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kap. 3 (§§ 16 – 21) slår fast at oppdragsansvarlig revisor for kommuner skal være uavhengig og ha godandel. Forskriften slår også fast at oppfølging av dette kravet ligger til kontrollutvalget, jfr § 3 – «*påse.... at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kap. 2 og 3*».

I følge kommunelovens § 24-4 skal den som foretar revisjon eller annen kontroll for en kommune ikke ta oppdrag for kommunen dersom revisor eller revisors nærstående har en slik tilknytning til kommunen at den kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. I tillegg sier forskriften §§ 16-21 noe om hvilke krav som stilles for at revisor skal være uavhengig, og hvilke begrensninger som finnes for revisor ved gjennomføring av revisjonsoppdraget.

Vurdering

I følge forskriftens § 19 skal oppdragsansvarlig revisor *årlig*, og ellers *ved behov*, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er bare oppdragsansvarlig revisor som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Revisor gjør i vedlagte erklæringer rede for sin uavhengighet overfor kommunen i samsvar med kravene i kommuneloven og i revisjonsforskriften. Det går her fram at det ikke foreligger noe som tilsier at de utvalgte fra Rogaland Revisjon IKS ikke er uavhengig i forhold til Sauda kommune. Erklæringen gis på revisors eget ansvar og skal ikke godkjennes av kontrollutvalget, men tas til orientering.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

Til kontrollutvalget i Sauda kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR SAUDA KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Sauda kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Sauda kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Sauda kommune.

Stavanger, 25.06.2024
Rogaland Revisjon IKS

Tore Kristensen
Leder regnskapsrevisjon /
Statsautorisert revisor

Til kontrollutvalget i Sauda kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR SAUDA KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Sauda kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Sauda kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Sauda kommune.

Stavanger, 25.06.2024
Rogaland Revisjon IKS

Svein Kvalvåg
Oppdragsansvarlig

Til kontrollutvalget i Sauda kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR SAUDA KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Sauda kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Sauda kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Sauda kommune.

Stavanger, 25.06.2024

Rogaland Revisjon IKS

Bjørn G. Sæbø

Leder forvaltningsrevisjon

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	26.09.24	22/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	212	

ORIENTERING OM REVISJONSSTRATEGI OG FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL FOR 2024

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar revisors gjennomgang om revisjonsstrategi og plan for forenklet etterlevelsesk kontroll for revisjonsåret 2024 til orientering.

Saksorientering

Etter kommuneloven § 23-2 bokstav a skal kontrollutvalget "påse at kommunens ... regnskaper blir revidert på en betryggende måte". Tilsynet blir gjennomført ved at revisjonen rapporterer til kontrollutvalget om de ulike trinnene i revisjonsprosessen. Rapporteringen dekker både planlegging, gjennomføring og oppsummering av arbeidet.

I følge kommuneloven § 24-2 og god kommunal revisjonsskikk (GKR) skal revisor planlegge sitt arbeid, og da med årlig å utarbeide en plan for revisjon av regnskapet. Dette er et internt dokument som styrer det arbeidet revisor må gjøre for å kunne godkjenne regnskapet.

Rogaland Revisjon IKS har varslet at de har utarbeide en slik plan for Sauda kommune. Revisor vil presentere planen/strategien i møtet.

Revisor vil i tillegg orientere om forenklet etterlevelsesk kontroll (FEK). Etter kommunelovens § 23-2 skal kontrollutvalget bl.a. påse «....at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak....».

Etter kommuneloven § 24-9 skal revisor basere FEK på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse om resultatet av kontrollen.

Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Formålet med FEK er å forebygge svakheter og bidra til å sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet. Revisor vil gi en muntlig orientering til utvalget om hovedinnholdet i sitt arbeid.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 pålegger også oppdragsansvarlig revisor årlig, og ellers ved behov, å avgi en skriftlig vurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Uavhengighetserklæringen for 2024 legges fram for kontrollutvalget i samme møtet som orientering om revisjonsstrategi.

Kontrollutvalgets behandling av revisjonsstrategi og evt. informasjon om regnskapsrevisjonen så langt i 2024, vil altså være et ledd i å se til at kommunens regnskap blir revidert på en betryggende måte og at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Slik sekretariatet ser det, bør kontrollutvalg få anledning til å komme med innspill til fokusområde i interimrevisjonen som skal gjennomføres, evt. senere revisjoner, dersom de ønsker det, selv om det er revisjonen som fastsetter den endelige revisjonsplanen.

Konklusjon

Dersom det ikke kommer fram noe spesielt i møtet, blir det anbefalt at kontrollutvalget tar informasjonen fra Rogaland Revisjon til orientering.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	26.09.24	23/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Referatsakene 19 – 25 blir tatt til orientering.

Saksvedlegg:

- 19. Statusrapport pr. september 2024
- 20. KST-vedtak 19.06.24 sak 60/24 oppfølging av revisjonsrapport
- 21. KST-vedtak 19.06.24 sak 73/24 oversendelse til kontrollutvalget
- 22. Tertialrapport pr. 31.07.24 fra Rogaland Revisjon IKS
- 23. Reglement for Sauda kontrollutvalg
- 24. Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget
- 25. Protokoll fra årsmøtet i Forum for kontroll og tilsyn (FKT) 04.06.24

Saksorientering:

Sakene blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering.

Aksdal, 19.09.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

Kontrollutvalget - statusoversikt september 2024

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Valg av nytt prosjekt	16.11.23	115 timer	Bestilt	Våren 2024	
Andre saker					

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Planlagt oppfølging	Merknader
ROV-analyse og planer	16.11.23	07.05.24			115 timer
Andre saker					

Avslutta prosjekter

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Fulgt opp KU/KST	Merknader
Innkjøp-kontraktsinngåelser/oppfølging	27.01.22	10.11.22	29.03.23	16.11.23/ 13.12.23/ 07.05.24	Ny oppf. i mai 2024
Plan for forvaltnings-revisjon og eierskaps-kontroll	21.11.19	10.09.20	21.10.20		
Personalpolitikk og ansettelse	11.02.21	09.09.21	20.10.21	12.05.22/ 15.06.22	
Kvalitet på opplæringa i skulen	12.11.18	06.05.19	19.06.19	10.09.20/ 21.10.20	
Kvalitet/effektivitet i pleie og omsorg	13.11.17	07.05.18	19.09.18	06.05.19/ 19.06.19	
Økonomistyring	14.11.16	15.05.17	21.06.17	12.11.18/ 12.12.18	

Orienteringer

07.05.24	oppvekst
26.09.24	helse og velferd
21.11.24	næring, samfunn og kultur
1. møte 2025	planarbeid i kommunen
2. møte 2025	
3. møte 2025	

Kommunestyret 19.06.2024**Sak 060/2024 Oppfølging av revisjonsrapport**

Kontrollutvalgets forslag til vedtak

Sauda kommunestyre tar kommunedirektørens tilbakemelding om oppfølging av revisjonsrapporten «Innkjøp- kontraktsinngåelser og oppfølging» til orientering.

Behandling:

Følgende medlemmer tok ordet i saken: Lillian Nordengen, Sp

Kommunestyret - 060/2024Vedtak:

Sauda kommunestyre tar kommunedirektørens tilbakemelding om oppfølging av revisjonsrapporten «Innkjøp- kontraktsinngåelser og oppfølging» til orientering.

Enstemmig vedtatt

Kommunestyret 19.06.24:**Sak 073/2024 Oversendelse til kontrollutvalget**

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Behandling:

Forslag til vedtak, foreslått av Kjell Arnold Pettersen, Rødt

Kontrollutvalget henstilles til å gjennomgå hele prosessen/hele sakskomplekset knyttet til Sauda kommunes anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester. Og rapportere til kommunestyret.

Følgende medlemmer tok ordet i saken:

Kjell Arnold Pettersen, R

Siv Hege Lund, Ap

Kommunedirektøren svarte på spørsmål

Vegard Birkeland Rød, Sp

Paul Løyning, H

Dagfinn Birkeland, H

Forslag om å sette saken på sakslisten vedtatt med 15 mot 3 stemmer. Dagfinn Birkeland, H, Yvonne Herheim, H og Håvard Handeland, Ap stemte mot.

Kommunestyret - 073/2024Vedtak:

Kontrollutvalget henstilles til å gjennomgå hele prosessen/hele sakskomplekset knyttet til Sauda kommunes anskaffelse av reiseliv- og destinasjonstjenester. Og rapportere til kommunestyret. Enstemmig vedtatt

SAUDA KOMMUNE

Perioderapportering 31.07.2024

	Måned												Tot.	Tot.
Kunde	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	timer	sum
Regnskapsrevisjon	51	99	56	35	13	24	4,00						281	327 365
Bekreftelse/attestasjoner	14	8	4	14	7	9							55	64 366
Kontrollutvalg		4		1	23								27	31 455
Rådgivning	10												10	11 359
Forvaltningsrevisjon	7	5		26		11	8,00						56	65 240
Total sum	82	115	60	75	43	43	12,00	0,00	0	0	0	0	429	499 785

SAUDA	Forvaltningsrevisjon	Regnskapsrevisjon	Attestasjon	Kontrollutvalg	Rådgivning	TOTALT	SUM
B 2023	250	300	150	50		750	832 500
R 2023	8	353	72	21	6	460	510 045
B 2024	250	300	150	50		750	873 750
R 2024	56	281	55	27	10	429	499 785
B 2025	250	300	150	50		750	900 000

Budsjett 2025:

Budsjett fra tidligere år er videreført. Timeprisen økes med kr 35 og kr 55,- for 2025 slik at timepris blir kr 1 200,- + mva for kommuner og kr 1 275,- + mva for andre.

Forbruk 2.tertial 2024:

I regnskapsrevisjonen er resterende del av interim, årsoppgjør og FEK 2023 gjennomført. Det er utført attestasjon av mva-kompensasjonen for 2 terminer og flere ulike særattestasjoner som ressurskrevende tjenester, telling av antall personer med PUH, spillemidler og kompetansemidler. Resultat av revisjon for 2023, og FEK er presentert for KU.

Risiko- og vesentlighetsvurdering er levert. Det er bestilt forvaltningsrevisjon av Reiseliv og destinasjonstjenester.

Reglement for Sauda kontrollutvalg

Vedtatt av Sauda kommunestyre 22.06.11, sak 057/11, endret 22.10.14, sak 73/14 og 17.06.20, sak 57/20.

VIRKEOMRÅDE

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) og forskrift om kontrollutvalg og revisjon, vedtatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 17. juni 2019 med hjemmel i kommuneloven § 23-2, § 24-2 og § 24-4 gjelder for hele kontrollutvalgets virksomhet.

I tillegg gjelder følgende:

INNLEDNING

Kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet, og kan kreve enhver sak lagt fram for seg til orientering eller avgjørelse. Kommunestyret kan gjøre om vedtak som er gjort av andre folkevalgte organ eller administrasjonen, i samme utstrekning som disse selv kan gjøre om vedtak, jf. kommuneloven § 22-1.

1. KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret forestå det/den løpende kontroll med kommunens virksomhet, under dette se til at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skiller seg i stor grad fra andre kommunale styrer, råd og utvalg da utvalget ikke skal drive politisk virksomhet, og heller ikke skal overprøve politiske prioriteringer gjort av kommunens folkevalgte organ eller andre kommunale organer, jf. forskriften § 1.

Kontrollutvalget skal framstå som et kompetent, uavhengig, objektivt og synlig organ med høy integritet.

Kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer har rett på deltagelse på kommunens folkevalgtopplæring, som for kommunestyremedlemmene.

2. FORMÅL

Kontrollutvalget skal medvirke til å sikre den allmenne tillit til at de kommunale oppgavene blir ivaretatt på best mulig måte og i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

Utvalget skal bl.a. påse at:

- kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte,
- det blir ført kontroll med at den økonomiske forvaltninga er i samsvar med lov og vedtak,
- kommunen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
- kommunens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt,
- lov og regelverk etterleves i den kommunale virksomheten,
- kommunens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige og
- resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets forutsetninger.

3. VALG OG SAMMENSETNING

Kontrollutvalget skal ha 5 medlemmer. Kommunestyret velger medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget som første sak etter valg av formannskap og ordfører/varaordfører i det konstituerende møte. Minst 1 av de valgte medlemmene i kontrollutvalget skal være medlem av kommunestyret.

Kommunestyret velger leder og nestleder. Utvalgsleder kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren. Det bør tas hensyn til kontinuitet i utvalget.

Utelukket fra valg er ordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskapet, medlem og varamedlem av folkevalgt organ med beslutningsmyndighet og ansatte i kommunen. Utelukket fra valg er også personer som har lederstilling, eller er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlingen, i et selskap som kommunen har eierinteresser i eller i et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefellesskap.

Kommunestyret kan når som helst foreta nyvalg av utvalgets medlemmer. Ved utskifting av ett eller flere medlemmer av utvalget, skal det foretas nyvalg av samtlige medlemmer.

4. GENERELL INSTRUKS

Kontrollutvalget skal følge lov og forskrifter og - så langt det passer - de regler og retningslinjer for saksbehandling, møteorden og møteledelse m.m. som er fastsatt i Sauda kommune, jf. reglement for kommunestyre, formannskap og faste utvalg.

4.1 Taushetsplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalget gjelder de allmenne reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven. Kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer skriver under egen taushetserklæring.

4.2 Etikk

Utvalget skal ha fokus på kommunens etiske retningslinjer og skal i sitt arbeid bidra til å ivareta og styrke innbyggernes tillit til den kommunale virksomhet.

Medlemmene bør unngå å komme i situasjoner som vil føre til at det kan stilles spørsmål ved vedkommendes integritet og de oppfordres til å registrere seg i KS sitt styrevervregister.

5. OPPGAVER

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalget kan hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve alle opplysninger, utredninger eller alle dokument, og gjøre undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.

Ansvar for å gjennomføre vedtak ligger hos rådmannen, jf. kommuneloven § 23.

Utvalget skal føre kontroll med at vedtak blir satt i verk og etterlevd.

5.1 Internkontroll

Kontrollutvalget skal se til at forvaltningen av kommunen sine verdier er forsvarlig sikret ved et forsvarlig internt kontrollopplegg, jf. Kommuneloven kapittel 25, og dersom det blir nødvendig gi innstilling med anbefalinger om at det må gjøres tiltak.

5.2 Årsregnskap

Kontrollutvalget skal se til at årsregnskapene til kommunen og kommunale selskap og foretak blir revidert på en trygg måte, og holde seg orientert om revisjonsarbeidet. Kontrollutvalget skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffe seg nødvendig innsyn i om regnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Kontrollutvalget gir uttalelse til kommunestyret om regnskapene, med kopi til formannskapet. Kopien må være formannskapet i hende tidnok til at det kan ta hensyn til uttalelsen før det gjør innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.

5.3 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal se til at det jevnlig blir gjennomført forvaltningsrevisjon av virksomheten til kommunen.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursene blir forvaltet på en effektiv måte. Kontrollutvalget skal, innenfor de rammene som er gitt av kommunestyret, velge tema og utforme problemstillinger basert på en risiko- og vesentligvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for en slik plan skal det gjennomføres en overordnet analyse av kommunens virksomhet basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Planen skal godkjennes av kommunestyret.

Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

5.4 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal kontrollere om den som utøver kommunen sine eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. I heleide kommunale selskap har kontrollutvalget rett til å være til stede på generalforsamlinger, representantskapsmøter og andre eierorgan. Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles når det holdes slike møter.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Kommunestyret kan fastsette regler for kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskap.

Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

5.5 Granskning

Kontrollutvalget skal kunne iverksette granskning av enkeltsaker/forhold. Formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, og under dette om en eller flere enkeltpersoner har gjort feil eller brutt regler.

Granskning kan iverksettes på eget initiativ eller dersom ordfører eller minst 3 av kommunestyremedlemmene ber om det.

5.6 Orientering fra rådmannen/kommunedirektøren

Kontrollutvalget kan som ledd i å føre kontroll med kommunens virksomhet be rådmannen/kommunedirektøren orientere om saker og aktuelle tema.

6. MØTE- OG SAKSBEHANDLING

Møtene i kontrollutvalget skal holdes for åpne dører, jf. kommuneloven § 11-5, såframt utvalget selv har vedtar noe annet. Vedtaket må da være begrunnet med gyldig lovhjemmel.

Dørene skal lukkes dersom utvalget skal behandle opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, jf. kommuneloven § 11-5.

6.1 Forberedelser / møteinnkalling / saksliste

Saksliste blir satt opp av lederen i samråd med sekretariatet. Innkalling med saksliste til møtet skal sendes til utvalgsmedlemmene og varamedlemmene, ordfører og revisor med rimelig varsel. De to sistnevnte har møte- og talerett i møtene til kontrollutvalget.

Rådmannen/kommunedirektøren får alltid normalt innkalling med saksliste til orientering, og må møte når han blir innkalt til møtene. Rådmannen eller andre ansatte i kommunen kan bli innkalt til kontrollutvalget for å orientere om en sak eller gi opplysninger i konkrete tilfelle. Når ansatte i kommunen blir innkalt til møte, skal rådmannen orienteres om dette på forhånd.

Rådmannen kan la seg representere av fullmektig når han/hun finner dette høvelig og kontrollutvalgslederen ellers samtykker. Kontrollutvalget kan òg invitere eksterne personer for å opplyse eller orientere om en sak.

Møteinnkalling og sakskart er offentlige, men saker som skal unntas offentligheten etter lov og forskrifter, skal gjøres anonyme på sakskartet. Saksdokument som er merket "*Unntatt offentlighet i medhold av off. lov.*" blir bare sendt ut til de som skal ha slike dokument for å ta stilling i saken.

6.2 Møtestruktur

Utvalgsleder er møteleder. Ved forfall fungerer nestleder. Har begge forfall, blir særskilt møteleder valgt ved flertallsvalg.

Kontrollutvalget kan bare treffe vedtak dersom minst halvparten av medlemmene er til stede under møtet.

Vedtak blir fattet med flertall av de stemmene som blir avgitt. Ved likt stemmetall i andre saker enn valg, blir lederens stemme avgjørende.

Utvalget kan treffe vedtak i en sak som ikke stod på møtekartet, dersom ikke møteleder eller 1/3 av medlemmene motsetter seg dette.

6.3 Inhabilitet for folkevalgte

Kommuneloven § 11-1 gjelder òg for kontrollutvalget. Når det blir spørsmål om et medlem er inhabilt, skal ikke medlemmet være med å behandle spørsmålet, men gå fra møtet.

Dersom et medlem vet at hun/han vil være inhabil, må hun/han melde ifra om dette på forhånd, slik at varamedlem kan bli innkalt.

6.4 Tilbakemelding fra utvalget

Det skal førest møteprotokoll fra møtene. Revisor kan forlange sine uttalelser på møtet blir protokollert. Utskrift av møteprotokollen skal sendes til medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordfører og rådmann/kommunedirektør, og dessuten til kommunestyret til orientering.

Protokollen skal godkjennes i neste møte og skal være sendt ut på forhånd.

Særutskrifter fra kontrollutvalgsmøtet skal sendes til rådmannen eller revisor når det blir gjort vedtak som krever handling fra han/hun.

Saker fra kontrollutvalget skal normalt fremmes direkte til kommunestyret for behandling. I saker der kontrollutvalget har innstillingsrett, har verken rådmannen/kommunedirektør eller formannskapet anledning til å gi innstilling. Innstillingsretten til kontrollutvalget er knyttet til saker der kontrollutvalget rapporterer resultatet av sitt arbeid.

Dette gjelder blant annet:

- plan for forvaltningsrevisjon,
- plan for eierskapskontroll,
- rapporter fra gjennomførte forvaltningsrevisjoner,
- rapporter fra gjennomførte eierskapskontroller og
- rapportering om saker som ikke er fulgt opp av administrasjonen.

Saker som skal realitetsbehandles av kommunestyret, skal oversendes ordfører som egne saker.

6.5 Oppfølging

Kontrollutvalget skal se til at kommunestyret sine vedtak i forbindelse med gjennomførte forvaltningsrevisjoner, blir fulgt opp. Kontrollutvalget sitt ansvar for oppfølging er rettet mot både administrasjonen og andre folkevalgte organ. Kontrollutvalget skal også rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyret sine merknader til forvaltningsrevisjonsrapporter er blitt fulgt opp. I tillegg skal det rapporteres om tidligere saker som etter utvalget sin mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

6.6 Uttalelser

Kontrollutvalget kan uttale seg i saker det får seg forelagt eller i saker de selv velger å behandle. Det er utvalget som organ som skal gi slik uttalelse.

6.7 Innsyn og undersøkelse

Utvalget skal se til at det blir iverksatt undersøkelser når dette er vedtatt av kommunestyret. Utvalget skal selv sørge for at det blir foretatt undersøkelser når de finner det nødvendig.

Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre kontroller fra interkommunale selskaper etter IKS-loven, interkommunale politiske råd, kommunale oppgavefellesskap, aksjeselskap der en kommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

Det foreligger plikt for rådmannen/kommunedirektøren å rapportere eventuelle mistanker om mislighold og mulige avvik til revisjonen, som på sin side har plikt til å rapportere dette videre til kontrollutvalget.

6.8 Rapportering

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret resultatet av de undersøkelser som er gjennomført og resultatet av disse. Dette kan skje ved at uttalelsen til årsregnskapet blir sendt

kommunestyret med kopi til formannskapet, forvaltningsrevisjonsrapporter og rapporter om eierskapskontroll blir lagt fram for kommunestyret sammen med innstilling som også inneholder anbefalinger, samt at kontrollutvalget avlegger årsmeldingen som blir sendt kommunestyret til orientering.

7 ANDRE FORHOLD

7.1 Sekretariat for kontrollutvalget

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har den sekretærhjelpen som utvalget trenger. Sekretariatet skal se til at de sakene som blir behandlet av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at vedtakene i utvalget blir iverksatt.

Den som utfører sekretariatfunksjonen for kontrollutvalget er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinje og pålegg som utvalget gir.

7.2 Bruk av sakkyndig hjelp

Kontrollutvalget kan innhente sakkyndig hjelp utover bistand fra sekretariat og revisjon når dette vurderes som nødvendig.

7.3 Budsjett

Kontrollutvalget skal ha eget budsjett som omfatter kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalget skal lage forslag til budsjett som skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret etter kommuneloven kapittel 14.

7.4 Møte- og talerett i kommunestyret

Lederen og nestlederen har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker blir behandlet. Er leder eller nestleder hindret fra å møte, kan den utvalget peker ut, få møte- og talerett i kommunestyret i hans/hennes sted.

7.5 Informasjon

Det er normalt leder av kontrollutvalget som uttaler seg til pressen og andre, på vegne av kontrollutvalget, om saker som utvalget har til behandling.

7.6 Valg av revisjonsordning

Kommunestyret avgjør selv om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket skal gjøres etter innstilling fra kontrollutvalget.

7.7 Valg av revisor

Dersom kommunestyret vedtar å konkurranseutsette hele eller deler av revisjonen, foretar kommunestyret selv valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget.

7.8 Valg av sekretariatsordning

Kommunestyret velger selv sekretariat for kontrollutvalget etter innstilling fra kontrollutvalget, jf. kommuneloven § 23-7.

8. HØRING

8.1 Virkeområde og formål

Kontrollutvalget kan avholde høringer innenfor sitt ansvarsområde. Med høring menes et møte i kontrollutvalget der en mottar muntlige forklaringer fra personer som er anmodet om å møte for å få belyst en spesiell sak eller et saksområde.

Formålet med reglementet er å sikre kontrollutvalgets og kommunestyrets informasjonsbehov i kontrollsaker og en god fremdrift i høringen, samtidig som hensynet til de innkaltes rettssikkerhet ivaretas.

8.2 Forberedelse av høring

Kontrollutvalget kan med vanlig flertall beslutte at det skal avholdes høring i en kontrollsak, og hvem som skal kalles inn for å møte. Høringen skal i utgangspunktet være åpen, men kontrollutvalget kan likevel med vanlig flertall beslutte at hele eller deler av høringen skal være lukket. Beslutning om helt eller delvis å gjennomføre høringen for lukkede dører må begrunnes med gyldig lovhjemmel.

Kontrollutvalget må klart definere formålet med høringen og hva utvalget forventer å oppnå. I tillegg bør kontrollutvalget ha en forventning om hvilken lærdom som kan trekkes ut av høringen kontra bruk av andre virkemidler.

Før høringen gjennomfører kontrollutvalget særskilte saksforberedende møter. Kontrollutvalget bør gjennomgå de problemstillinger som ønskes belyst, med sikte på å gjøre utspørringen mest mulig effektiv. Utvalget må også ta stilling til hvor mye bakgrunnsinformasjon som er nødvendig å innhente for gjennomføringen. Videre bør det fastsettes en fremdriftsplan for høringen.

Under de saksforberedende møter beslutter kontrollutvalget hvem som skal velges som hovedutspørrer under høringen, jf. § 8.4. Kontrollutvalget kan i tillegg til hovedutspørrer også velge flere utspørrere blant utvalgets medlemmer. Valget av hovedutspørrere bør skje ut fra hensynet til å få saken allsidig belyst.

8.3 Den innkaltes stilling

Rådmannen/kommunedirektøren har møteplikt ved innkalling til høring. Andre ansatte i kommunen kan innkalles direkte for å møte til høring. Rådmannen skal i slike tilfelle alltid varsles, og gis adgang til å være til stede. Spørsmål stilles direkte til den innkalte, men rådmannen skal gis adgang til å supplere forklaringen om ønskelig.

Eksterne aktører kan inviteres til å møte til høring for å gi opplysninger.

Den som kalles inn/inviteres til å møte til høring, skal varsles i så god tid som mulig. Innkallingen skal angi den eller de saker kontrollutvalget ønsker forklaring om. Kopi av dette reglement skal vedlegges. Det skal videre opplyses om høringen skal være åpen, og om det skal tas referat. De som møter skal ha tilgang til kontrollutvalgets saksdokumenter med mindre regler om unntak fra offentlighet/ taushetsplikt tilsier annet.

Dersom et spørsmål ikke kan besvares uten å røpe opplysninger undergitt lovbestemt taushetsplikt, bør den innkalte gjøre kontrollutvalget oppmerksom på dette. Den innkalte kan anmode kontrollutvalget om å få avgi forklaring helt eller delvis for lukkede dører. Dersom det fremsettes slik anmodning, skal kontrollutvalget avbryte høringen, og behandle spørsmålet i lukket møte.

Den innkalte skal ha adgang til å medbringe en bisitter. Den innkalte har rett til å konferere med sin bisitter før svar avgis. Dersom møteleder gir adgang til dette, kan bisitteren supplere forklaringen. Dersom bisitter krever honorar må dekning av disse utgiftene avklares på forhånd.

8.4 Gjennomføringen av høringen

Kontrollutvalgets leder skal innledningsvis orientere om temaet for høringen og de prosedyrer som gjelder. Lederen påser at spørsmålene holder seg innenfor det tema som er angitt, og at den innkaltes rettssikkerhet ivaretas.

Før kontrollutvalget starter sin utspørring, skal den innkalte gis inntil 10 minutter til å gi sin versjon av saken. Lederen kan utvide den innkalles taletid i den grad det anses nødvendig for sakens opplysning.

Høringen innledes med at valgt hovedutspørrer stiller sine spørsmål. Deretter får kontrollutvalgets øvrige medlemmer ordet til spørsmål i den rekkefølge de ber om dette. Etter at utspørringen er over, skal den innkalte gis mulighet til å gi en kort sluttkommentar.

Meningsutveksling mellom kontrollutvalgets medlemmer skal ikke finne sted under høringen. Medlemmene skal heller ikke kommentere de svar som avgis, annet enn der dette inngår som en naturlig del av et oppfølgingsspørsmål. Upassende eller fornærmelig atferd eller spørsmål er ikke tillatt. Dette skal påtales av møteleder.

Et medlem av kontrollutvalget kan kreve at høringen avbrytes for at kontrollutvalget skal behandle den videre fremdrift, herunder forslag om at høringen skal avsluttes eller fortsette for lukkede dører.

Kontrollutvalget kan bare motta taushetspliktbelagte opplysninger for lukkede dører. Under en åpen høring må kontrollutvalgets medlemmer ikke gjengi eller vise til opplysninger underlagt lov- eller instruksfestet taushetsplikt.

8.5 Etterarbeid

Kontrollutvalget skal utarbeide rapport fra høringen. Rådmannen skal gis anledning til å uttale seg til rapporten, jf. kommuneloven §23-5. Rådmannens uttalelse skal ligge ved rapporten.

Rapporten oversendes kommunestyret for sluttbehandling, med innstilling fra kontrollutvalget

9. IVERKSETTING

Reglementet trer i kraft straks det er vedtatt.

Forum for
kontroll og tilsyn

.....

VEILEDER

Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

Innhold

Oppsummering av anbefalinger	3
1. Innledning	4
2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller	6
2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret	6
2.2 Rolleavklaringer	6
3. God forvaltningsskikk	8
3.1 God forvaltningsskikk	8
3.2 Skriftlige henvendelser	8
3.3 Muntlige henvendelser	9
3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt	10
4. Sekretariatets behandling av henvendelser	12
4.1 Ulik praksis	12
4.2 Forslag til fremgangsmåte	12
5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser	13
5.1 «Trafikklysmodellen»	13
5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat	13
6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser	15
6.1 Ressurser	15
6.2 Valg av kontrollhandlinger	15
7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid	16
7.1 Informasjon til innbyggere og andre	16
7.2 Kommunikasjonsstrategi	16
VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget	17
VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret	19
VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?	20

Oppsummering av anbefalinger

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

1. Innledning

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid med å føre kontroll med den kommunale forvaltningen.

Henvendelser kan være generelle innspill til tema og områder for revisjon eller andre kontrollhandlinger. Slike henvendelser bør sees i sammenheng med kontrollutvalgets planarbeid.

Henvendelser kan også være tips om mer konkrete og mulige kritikkverdige forhold. Denne veilederen gir først og fremst råd om hvordan denne type henvendelser kan håndteres. Henvendelser kan for eksempel komme fra innbyggere, folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media, organisasjoner og revisor.

Veilederen er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka.¹

I en uformell spørreundersøkelse som ble gjennomført blant deltakerne på FKTs fagkonferanse i 2021, svarte 65 prosent ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid. 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket.

Det er få kontrollutvalg og sekretariat som har avtalt faste rutiner for hvordan henvendelser skal mottas og følges opp. På bakgrunn av dette opprettet FKT en arbeidsgruppe i juni 2021. Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å utarbeide en veileder for hvordan kontrollutvalget kan håndtere henvendelser.

Arbeidsgruppen har bestått av: Henning Warloe kontrollutvalget i Bergen, Trond Egil Nilsen kontrollutvalget i Måsøy, Solveig Kvamme Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS, Ragnhild

Aashaug Kontrollutvalg Fjell IKS, Hilde Rasmussen Nilsen 2. vara til styret og Anne-Karin F Pettersen generalsekretær.

Høsten 2021 gjennomførte arbeidsgruppen en undersøkelse blant FKTs medlemmer om hvordan henvendelser blir håndtert. Underveis i veilederen oppsummerer vi noen fakta og viser eksempler fra undersøkelsen.

Målgruppen for veilederen er primært kontrollutvalgsmedlemmer og ansatte i kontrollutvalgssekretariat.

Det er opp til kontrollutvalget selv å beslutte hvordan henvendelser skal behandles. Formålet med dette dokumentet er derfor å gi råd og anbefalinger.

¹ [Kontrollutvalgsboka](#) 3. utgåve, januar 2022.

Fakta:

Resultater etter Deloittes uformelle undersøkelse på fagkonferansen juni 2021:

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

- ✓ 65 prosent svarer ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

- ✓ 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

Innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser

- ✓ 40 prosent svarer at innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser
- ✓ Andre kilder er folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media og organisasjoner

Området for henvendelser er i stor grad byggesak, plan og eiendom

- ✓ 40 prosent svarer at henvendelsene gjelder byggesak, plan og eiendom
- ✓ Andre tema er økonomi, innkjøp, kontrakt, personalsaker, arbeidsmiljø, saksbehandling generelt og barnevern

Kilde: Kommunerevisoren 4-2021

2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. God rolleforståelse og et godt samarbeid mellom kontrollutvalget og kommunestyret kan bidra til økt interesse for kontrollarbeidet.

2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret

Kontrollutvalgets mandat er å være kommunestyrets utøvende kontrollorgan. Det innebærer at kontrollutvalget skal gi uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning, utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

I tillegg har kontrollutvalget et påseansvar i forbindelse med regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Kontrollutvalget skal også påse at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Utover det som er bestemt i lov og forskrift, kan kontrollutvalget i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid.

God dialog og samhandling mellom kontrollutvalget og kommunestyret gjør det lettere å få aksept for at kontrollutvalgets arbeid med henvendelser er viktig og relevant. Derfor bør kontrollutvalget diskutere hvordan utvalget kan skape forståelse og interesse for kontrollutvalgets arbeid blant medlemmene i kommunestyret.

Vedlegg 2 i veilederen lister opp en rekke tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret.

2.2 Rolleavklaringer

Styringsrolle²

Folkevalgte har fire sentrale roller: representasjonsrollen (ombudsrollen), lederrollen, styringsrollen og arbeidsgiverrollen. Kontrollutvalgets oppgaver med å føre kontroll på vegne av kommunestyret, tilhører styringsrollen som blant annet handler om oppfølging og kontroll.

Henvendelser fra innbyggerne om mulige kritikkverdige forhold til kontrollutvalgets medlemmer, bør derfor håndteres mer formelt enn det rollen som folkevalgt ellers gir rom for.

Arbeidsmåte

Kontrollutvalgsmedlemmer bør ikke gjøre egne undersøkelser av en henvendelse eller starte innsamling av fakta. Det kan bli oppfattet som om saksbehandlingen er påbegynt før kontrollutvalget som organ har gjort sin vurdering.

Dersom der er behov for å innhente mer informasjon før kontrollutvalget får henvendelsen, så gjøres det i samarbeid med sekretariatet for å sikre krav til forsvarlig saksbehandling.

Saksbehandlingen

Kontrollutvalget er ikke et ordinært forvaltningsorgan som fatter enkeltvedtak.³

Kontrollutvalget kan ikke fatte eller omgjøre vedtak som er bindende for administrasjonen.⁴

² Tillit, KS folkevalgtprogram 2019-2023, kap. 2.

³ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav b.

⁴ Kontrollutvalgsboka 2021, s. 18.

Videre betyr dette at de som kommer med henvendelser til kontrollutvalget, ikke er en part⁵ i påfølgende kontrollsak.

Det er ikke klagerett på kontrollutvalgets vedtak, men det kan være noen unntak, for eksempel:

- Avslag fra kontrollutvalget på innsynsbegjæring etter offentleglova.
- Enkelte vedtak som fattes av kontrollutvalget når kontrollutvalget opptrer som arbeidsgiver.
- Kontrollutvalgets krav på innsyn etter kommunelovens § 23-6 hos selvstendige rettssubjekter.

⁵ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav e.

3. God forvaltningsskikk

Kontrollutvalget er et offentlig organ⁶ og sekretariatet skal ivareta organets journalførings- og arkivplikt.

3.1 God forvaltningsskikk

God forvaltningsskikk bygger på de fire grunnleggende forvaltningsverdiene: demokrati, faglig integritet, effektivitet og rettssikkerhet. Verdiene blir ivaretatt ved at offentlige organ følger «forfatningsreglene» i forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven.

Alle offentlige organ plikter å ha et arkiv som er ordnet og innrettet slik at dokumentene er sikret som informasjonskilde for samtid og ettertid, jf. arkivlova § 6. Et dokument er arkivverdig dersom det enten har blitt saksbehandlet eller har verdi som dokumentasjon. Det er et sekretariatsansvar å forvalte kontrollutvalgets arkiver i tråd med gjeldende arkivlov og arkivforskrift.⁷

Offentlige organ har journalføringsplikt som følge av både offentleglova og arkivforskriften. Journalen er et viktig redskap for å sikre åpenhet om offentlig saksbehandling, og er en forutsetning for demokratiet. Det er sekretariatet sitt ansvar å sørge for journalføring av kontrollutvalget sine dokumenter og korrespondanse. Sekretariatet har videre ansvar for å opprettholde personvernet til avsender ved å kontrollere at innkommende dokumenter helt eller delvis avskjermes, dersom det er hjemmel for dette.

Journalen er et viktig arbeidsverktøy som kan brukes som dokumentasjon på når en henvendelse ble mottatt, og hvordan den blir fulgt opp.

Arkivverket har utarbeidet en enkel sjekklister⁸ som kan være til hjelp for sekretariatet.

3.2 Skriftlige henvendelser

I dag foregår det meste av kommunikasjonen digitalt, også det som kommer inn til kontrollutvalget. Det brukes mange ulike kanaler, former og sjangre. Det som før kanskje kom som et brev, kan i dag komme som en SMS, e-post, melding på sosiale medier, et dokument via et digitalt møte, eller en registrering på en webportal, for å nevne noe. Det er sekretariatet sin oppgave å avgjøre hva som skal journalføres og arkiveres av kontrollutvalgets korrespondanse.⁹

Det er med andre ord sekretariatets ansvar å ivareta hensynet til god forvaltningsskikk. Derfor bør utvalgets medlemmer som mottar en henvendelse, oversende henvendelsen til sekretariatet slik at de kan bli håndtert etter fastlagte rutiner.

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

⁶ [Rettleiar til offentleglova](#) kap. 3.1 omtaler hva som er et offentlig organ, jf. offentleglova § 2.

⁷ For mer informasjon om arkiv, se [FKT og NKRFs felles veileder for arkivordning for](#)

kontrollutvalgssekretariat (2015)

⁸ [Sjekklister for journalføring og arkivering i departementene og statlige virksomheter - 2019.](#)

⁹ Dokument og saksdokument er nærmere definert i vedlegg 2.

Eksempel, skriftlig henvendelse:

Kontrollutvalgets medlem får en SMS fra en bekjent der det gis informasjon som er interessant og som medlemmet tenker at kontrollutvalget bør se nærmere på. Kontrollutvalgets medlem takker avsender for informasjonen og informerer om at den blir lagt fram for kontrollutvalget til vurdering.

Kontrollutvalgets medlem bør ta skjermdump av SMS-dialogen eller videresende den til sekretariatet for journalføring.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Eksempel, muntlig henvendelse:

Et medlem i kontrollutvalget møter en innbygger på butikken og vedkommende sier at "du som er med i kontrollutvalget..." Så gir vedkommende informasjon som medlemmet finner interessant.

Kontrollutvalgets medlem bør oppfordre innbyggeren til å sende det skriftlig enten rett til sekretariatet eller via medlemmet slik at det kan håndteres og journalføres.

3.3 Muntlige henvendelser

Både sekretariatet og kontrollutvalgets medlemmer blir noen ganger oppringt av innbyggere og andre som mener de har informasjon som kontrollutvalget bør se nærmere på. Den som ringer bør oppfordres til å gjøre henvendelsen skriftlig og sende den til sekretariatet.

Alternativt kan mottakers notater fra muntlige samtaler arkiveres som et internt notat.

3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt

Et flertall av de som svarte på undersøkelsen som FKT sin arbeidsgruppe gjennomførte høsten 2021, svarer at avsender får en bekreftelse på at henvendelsen er mottatt og en skriftlig underretning om hvordan henvendelsen ble behandlet (60 prosent).

Den som henvender seg til et offentlig organ som kontrollutvalget er, bør få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt og journalført. Tilbakemeldingen bør gi informasjon om at kontrollutvalget tar den til vurdering og at det ikke er klagerett på kontrollutvalgets vedtak. Videre bør avsender informeres om at hen ikke er part om det blir en sak.

Tilbakemeldingen bør videre inneholde veiledning dersom henvendelsen heller bør rettes til en annen instans.

Avsender har ikke rett på skriftlig tilbakemelding etter kontrollutvalgets behandling. Kontrollutvalget kan likevel vurdere om avsender skal få flere skriftlige tilbakemeldinger.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Eksempel 1:

«Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar).

Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering. Om kontrollutvalet vel å gå nærare inn på det som henvendinga gjeld, vil du kunne sjå i møteprotokollen som du finn på heimesida vår.

Ut over dette vil du ikkje få noko meir svar frå kontrollutvalet på henvendinga di.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av forskrift om revisjon i kommunar. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det ei henvending tek opp.

På generelt grunnlag kan ein seie at det er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.»

Kilde:

Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

Eksempel 2

Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar). Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering.

Utan at vi har vurdert henvendinga di, vil vi på generelt grunnlag seie at det i hovudsak er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som m.a. gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av kommunelova kapittel 23 og 24 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83> og forskrift om kontrollutval og revisjon i kommunar <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904>. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det henvendinga tek opp.

Vi gjer også merksam på at kontrollutvalet ikkje er eit forvaltningsorgan som fattar enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2. Personar som henvender seg til kontrollutvalet er ikkje å rekne som part i ei eventuell påfølgjande kontrollsak. Det vil difor ikkje vera klagerett på vedtak gjort av kontrollutvalet, eller andre partsrettar etter forvaltningslova § 28 knytt til vedtak gjort av utvalet.

Du vil etter behandlinga i kontrollutvalet verta orientert om vedtaket, men som det går fram over vil du ikkje ha klagerett på vedtaket.

Kjelde:

Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutval

4. Sekretariatets behandling av henvendelser

Det er ulik praksis for hvordan henvendelser blir saksbehandlet før de legges fram for kontrollutvalget.

4.1 Ulik praksis

I undersøkelsen som arbeidsgruppen gjennomførte blant FKTs medlemmer høsten 2021, stilte vi spørsmål om hvordan henvendelsene blir lagt fram for kontrollutvalget. Svarene tyder på at det er ulik praksis.

Flertallet (63 prosent) svarer at de legger alle henvendelser fram som informasjons- eller meldingssak. I møte avgjør kontrollutvalget hva som er innenfor mandatet og hva som skal utredes videre av sekretariatet.

Under 20 prosent svarte at sekretariatet saksbehandler alle henvendelser før de blir lagt fram for kontrollutvalget som sak.

Det kan bety at sekretariatet i saksfremlegget gjør en vurdering av om saken hører inn under kontrollutvalgets mandat, og gir en anbefaling.

Rundt 20 prosent svarte at sekretariatet kun saksbehandler henvendelser som er innenfor mandatet til kontrollutvalget. Svarene kan tyde på at det er utvalgsleder som forhåndsvurderer hva som hører inn under mandatet.

Hvilken ordning som velges vil innvirke på hvor lang tid det tar fra en henvendelse kommer inn og til den er ferdigbehandlet.

4.2 Forslag til fremgangsmåte

Retningslinjer for hvordan kontrollutvalget behandler henvendelser, kan bidra til en større forutsigbarhet og økt tillit til saksbehandlingen. Retningslinjer må være i tråd med forvaltningslovens regler og god forvaltningsskikk. Saksbehandlingen kan foregå på følgende måte:

- ✓ Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen. Her kan spørsmålene i «trafikklysmodellen» være et egnet hjelpemiddel.
- ✓ Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender og legge henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.
- ✓ Henvendelser som ikke åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, drøfter sekretariatet med kontrollutvalgets leder som avgjør om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.
- ✓ For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid. I vurderingen av hvilke henvendelser som kontrollutvalget skal gå videre med, kan det være nyttig å stille noen kontrollspørsmål.

5.1 «Trafikklysmodellen»

Hvorvidt kontrollutvalget skal følge opp en ekstern henvendelse bør skje utfra en helhetlig vurdering. "Trafikklysmodellen" kan være et nyttig hjelpemiddel.

«Trafikklysmodellen» på neste side er utarbeidet av Deloitte AS. Tabellen nevner noen aktuelle spørsmål kontrollutvalget bør stille seg når utvalget skal bestemme om henvendelsen er en sak som skal følge opp eller ikke. Listen er ikke uttømmende, og relevansen av det enkelte spørsmål kan vektes ulikt.

Selv om kontrollutvalget i prinsippet kan ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, faller det utenfor utvalgets mandat å vurdere om politiske vedtak er formålstjenlige. Utvalget skal heller ikke brukes som arena for «omkamp».

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som dreier seg om en enkeltsak, som er under behandling i et annet organ eller som har en annen naturlig behandlingsvei,

som hos politiet, rettsapparatet, statsforvalteren, sivilombudet, KOFA, klageorgan i kommunen eller kommunens varslingskanal. Vedtak i en enkeltsak kan likevel avdekke systemsvikt som kontrollutvalget kan vurdere å se nærmere på.

Dersom henvendelsen gjelder et avvik, må det vurderes om det er andre instanser i kommunen som først skal vurdere dette, og om det dekkes av internkontrollen.

Henvendelser kan medføre mye støy og uklarhet rundt hvilken rolle kontrollutvalget kan og skal ha i en konkret sak. Fallgruvene kan være mange dersom kontrollutvalget involverer seg i en henvendelse som egentlig ikke egner seg for kontrollutvalget og de verktøyene kontrollutvalget disponerer. Det er fare for at oppfølging av henvendelser fortrenger risikoområder der behovet for kontroll er større. Kontrollutvalget må også være forberedt på at det er sannsynlig at de ikke vil klare å møte forventningene til den som har kommet med henvendelsen.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen» Kryss på røde felt kan peke i retning av å ikke følge opp henvendelsen, mens kryss på grønne felt kan tale for å følge opp henvendelsen.	Ja	Delvis	Nei	Ukjent
Vedrører henvendelsen misnøye med et politisk fattet vedtak?				
Dreier henvendelsen seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?				
Viser henvendelsen til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?				
Viser henvendelsen til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?				
Dreier henvendelsen seg i hovedsak om en isolert hendelse?				
Er henvendelsen under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?				
Er det annen naturlig behandlingsvei for henvendelsen (ref. organene nevnt over)?				
Kan henvendelsen, og henvendelsens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?				
Berører henvendelsen et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?				
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?				
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?				
Bør henvendelsen prioriteres foran andre planlagte oppgaver?				

Tabell 1 Kilde: Deloitte AS

6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser

Hvordan kontrollutvalget kan gå videre med henvendelsen, er avhengig av ressurssituasjonen og sakens karakter.

6.1 Ressurser

Kontrollutvalget skal hvert år utarbeide framlegg til budsjett som skal behandles i kommunestyret. For å gi kontrollutvalget gode arbeidsvilkår må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kontrollutvalget må på sin side synliggjøre for kommunestyret at det kan oppstå uventede situasjoner, som for eksempel henvendelser fra innbyggere, som kontrollutvalget må følge opp. Hvis kontrollutvalget ikke har tilgjengelige budsjettmidler, kan utvalget fremme sak om ekstramidler fra kommunestyret.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

6.2 Valg av kontrollhandlinger

Under følger noen eksempler på fremgangsmåter for kontrollutvalget:

Samle informasjon

Kontrollutvalget kan be sekretariatet om å samle inn informasjon som angår henvendelsen. Kontrollutvalget vurderer om det skal gjøre videre undersøkelser.

Orienteringer

Kontrollutvalget kan invitere kommunedirektøren eller andre til å orientere om kommunens system og rutiner for den type saker eller om det den konkrete henvendelsen tar opp. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om et saksfelt er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse.

Inn i ROV-analysen

Kontrollutvalget kan ta det henvendelsen peker på videre med som innspill til mulig risiko i risiko- og vesentlighets analyse (ROV), eller til eksisterende prosjekt som gjelder samme tema i plan for forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Kartlegging (forundersøkelse)

Dersom man ønsker en begrenset undersøkelse av et område, kan kontrollutvalget undersøke forholdet nærmere uten å foreta en større undersøkelse av området – i alle fall ikke i første omgang. Kontrollutvalget kan også vedta å gjennomføre en konkret leverandørkontroll.¹⁰

Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll

Kontrollutvalget kan vedta å gjennomføre en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll betyr at man velger en systematisk tilnærming for å vurdere temaet som henvendelsen dreier seg om.

Videre undersøkelser

Dersom henvendelsen gjelder et spesifikt tilfelle som ikke egner seg for en systemgjennomgang slik en forvaltningsrevisjon ofte er, kan kontrollutvalget be om at det blir foretatt en mer omfattende undersøkelse.

Høring¹¹

En høring finner sted i forbindelse med møter i kontrollutvalget, der bestemte personer blir bedt om å svare muntlig på spørsmål fra medlemmene. Kontrollutvalget kan også be om at den som skal høres leverer inn sitt innspill skriftlig i forkant av høringen.

¹⁰ Jf. kommuneloven § 23-6, siste ledd.

¹¹ [Høring i kontrollutvalget? Veileder for høringer \(2014\).](#)

7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser til kontrollutvalget kan være verdifulle informasjonskilder. Gjennom å informere om hva som er kontrollutvalgets rolle, hvilke oppgaver det har, og hvordan utvalget jobber, kan kontrollutvalget legge til rette for en økt forståelse for utvalgets mandat.

7.1 Informasjon til innbyggere og andre

Innbyggere og offentligheten ellers har ofte lite kjennskap til hva som er kontrollutvalgets oppgaver. Synlighet og åpenhet er et mål for den offentlige forvaltningen generelt, og synliggjøring av kontrollutvalgets rolle, mandat og hvordan utvalget jobber kan bidra til flere og mer relevante henvendelser.

Kontrollutvalget mottar henvendelser. For at henvendelsene skal bli en verdifull informasjonskilde, bør kontrollutvalget ha en tydelig kommunikasjon om hva som er kontrollutvalgets mandat og hvordan utvalget jobber. For å avklare forventningene, kan det være viktig å formidle at kontrollutvalget hele tiden prioriterer ut fra risiko, vesentlighet og annen kjennskap til innholdet i henvendelsen innenfor sitt mandat.

Eksempel:

Informasjon til innbyggere og andre som kan legges ut på hjemmesiden til sekretariatet eller kommunen:

<https://sekom.no/om-sekom/kva-gjer-sekom/innspeil-til-kontrollutvalget.17203.aspx>

7.2 Kommunikasjonsstrategi

Noen enkle retningslinjer for hvordan den interne og eksterne kommunikasjon skal bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, kan nedfelles i en kommunikasjonsstrategi. Det kan hjelpe kontrollutvalget til å nå sine mål, og man

kan i større grad forutse konsekvensene av det som formidles.

Mediene gir en mulighet til å kommunisere med innbyggerne. Gjennom å være åpen, troverdig og vise tydelighet i hva som er kontrollutvalgets rolle, kan innbyggerne og mediene oppfatte kontrollutvalget som et ryddig og viktig kontrollorgan. Spørsmål som bør vurderes er hvilke medier som er aktuelle å bruke, hvilke type saker man bør være varsom med å kommentere og hvordan utvalget gjennom media kan nå sine mål over for de ulike gruppene.

Ønsker utvalget å velge en aktiv strategi der kontrollutvalget går ut i media og kommenterer saker? Eller ønsker utvalget å velge en mer tilbakeholden strategi hvor utvalget kun responder når de blir utfordret? Hvilken rolle kontrollutvalget tar i media, avhenger av hvordan utvalget ønsker å jobbe. Det viktige er å skape tillit til at kommunen er underlagt en betryggende, folkevalgt kontroll.

Hvilken strategi som velges vil også være avhengig av den politiske kulturen i den enkelte kommune. Målet kan nås på ulike måter, men utvalget må være bevisst på hva som kan bli konsekvensene av de ulike valgene.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

1. Henvendelser til kontrollutvalgsmedlemmer

Henvendelser til kontrollutvalgsleder eller -medlemmer må til sekretariatet for journalføring og saksbehandling.

2. Muntlige henvendelser

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne journalføres og saksbehandles av sekretariatet.

3. Sekretariatets saksbehandling før kontrollutvalgets møte

Sekretariatet journalfører og arkiverer henvendelsen i tråd med rutiner for journalføring og arkivering.

Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen i forhold til kontrollutvalgets mandat, «trafikklysmodellen» og vanlige krav til saksforberedelse.

Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender i tråd med pkt. 4 og legger henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.

Alle andre henvendelser drøfter sekretariatet først med kontrollutvalgets leder. Om nødvendig kan sekretariatet gjøre enkle avklaringer, for eksempel om henvendelsen er til behandling hos annen instans. Kontrollutvalgets leder beslutter om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.

For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

4. Tilbakemelding til avsender

Alle som henvender seg til kontrollutvalget må få tilbakemelding fra sekretariatet om at den er mottatt og blir vurdert. Om nødvendig gis det veiledning om hva som er rett instans for henvendelsen.

5. Partsrettigheter

Avsender har ingen partsrettigheter i en eventuell sak som behandles i kontrollutvalget. Avsender har heller ingen klagerett på kontrollutvalgets eventuelle vedtak om å ikke gå videre med saken.

6. Kontrollutvalgets vurderinger og prioriteringer

På grunnlag av saksutredningen fra sekretariatet vurderer kontrollutvalget i møte, om og eventuelt hvordan henvendelsen skal følges opp.

Kontrollutvalget kan bruke «trafikklysmodellen» som hjelp i sin vurdering av om henvendelsen egner seg til oppfølging av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget må i tillegg vurdere om utvalget har ressurser til å følge opp den aktuelle problemstillingen.

7. Kontrollutvalgets handlingsalternativer

Kontrollutvalgets handlingsalternativer kan være:

- a. Kontrollutvalget vurderer at dette ikke er en sak som kontrollutvalget vil følge opp og tar henvendelsen til orientering. Saken avsluttes.
- b. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen ved å be om mer informasjon. Utvalget kan for eksempel be kommunedirektøren om å gi informasjon i neste møte. Utvalget kan også be sekretariatet om å hente inn mer informasjon.
- c. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen med en kontrollhandling.

8. Hvis henvendelsen skal følges opp med en kontrollhandling

Dersom kontrollutvalget mener at henvendelsen dreier seg om et saksfelt som utvalget bør se nærmere på, må kontrollutvalget vurdere følgende:

- Tilsier en risiko- og vesentlighetsvurdering at utvalget skal bruke ressurser på saken, nå eller senere?
- Hvilken kontrollaktivitet er det mest hensiktsmessig å iverksette dersom det skal gjennomføres en kontroll?
- Skal den aktuelle henvendelsen brukes direkte i selve kontrollen eller skal den brukes indirekte til å indikere risikoen på et område?

Dersom forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll er aktuell kontrollaktivitet, kan saksfeltet settes på planen for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll når det skal lages ny plan eller planen skal rulleres. Eventuelt kan saksfeltet inkluderes i formål og/eller problemstillinger i en forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll som skal bestilles.

Dersom utvalget vedtar å bestille en forvaltningsrevisjon eller annen undersøkelse, følges vanlige prosedyrer for dette, jf. pkt. 9.

9. Videre behandling

Det videre forløpet i saksbehandlingen følger de vanlige prosedyrene i tråd med bestiller/utfører-modellen, tilsvarende som for en forvaltningsrevisjon eller den kontrollformen som er valgt av kontrollutvalget.

VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret

- ✓ Kontrollutvalgets medlemmer bør inviteres til kommunestyrets folkevalgtopplæring slik at de får samme innsikt i rollen som folkevalgt. Her bør også kommunestyrets og kontrollutvalgets kontrolloppgave være tema.
- ✓ Kontrollutvalget/sekretariatet bør tidlig i valgperioden holde en presentasjon for kommunestyret om arbeidet til kontrollutvalget.
- ✓ Kontrollutvalget bør årlig ha et dialogmøte med ordfører hvor de snakker om hvilke forventninger kommunestyret og kontrollutvalget har til hverandre, og om det er saker eller områder som kontrollutvalget bør følge med på. Dette bør følges opp.
- ✓ Kontrollutvalget bør ta initiativ overfor kommunestyret til å drøfte rutiner for hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere om sitt arbeid, utover det som er lovpålagt.
- ✓ Kontrollutvalget kan avtale med ordfører at protokollen fra kontrollutvalgets møter blir lagt fram som referatsak i kommunestyret. Kontrollutvalgets leder kan be om taletid for å gi utfyllende informasjon, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalgets leder bør ta ordet når kommunestyret skal behandle rapporter fra kontrollutvalget og orientere om funn og anbefalinger som utvalgets forslag til vedtak bygger på, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Alle medlemmer, evt. ordfører og gruppeledere i kommunestyret, kan med fordel involveres i ROV-prosessen¹² og få mulighet til å komme med innspill på viktige temaer som kan legges inn i planene før behandling i kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalget bør midtveis i perioden rullere vedtatt plan, og også her kan f.eks. gruppeledere og andre folkevalgte, inviteres til å komme med innspill til nye temaer for revisjonen.
- ✓ Plan for utvalgets arbeid bør oversendes kommunestyret til orientering.
- ✓ Årsrapporten fra kontrollutvalget bør utformes på en måte som vekker interesse for utvalgets arbeid.
- ✓ I kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning kan utvalget legge inn temaer og problemstillinger som kan være av interesse for kommunestyrets medlemmer, f.eks. kommunal økonomisk bærekraft (KØB

¹² Risiko- og vesentlighetsvurdering

VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?

Offentleglova [§ 4](#) har definert hva som er å regne som saksdokument.

Et **dokument** er informasjon som kan presenteres som en samlet, avgrenset helhet. Det kan være en e-post, en video, en SMS, et tradisjonelt brev på papir, eller en PDF-fil. Det er ikke teknologien eller formatet som bestemmer om noe er et dokument.

For å vite om noe er et **saksdokument** må en først vurdere om innholdet gjelder virksomhetens ansvarsområde. Og om det har kommet inn til, lagt fram for eller opprettet av virksomheten. Det meste sekretariatet oppretter på vegne av kontrollutvalget er å regne som saksdokumenter når det er sendt ut.

Offentleglova [§ 4](#) nevner også hva som ikke er å regne som saksdokument.

Er dokumentet sendt inn eller ut av virksomheten?

Hvis du har fått en henvendelse, eller selv henvendt deg til noen utenfor din egen virksomhet, regnes denne kommunikasjonen som «sending» inn eller ut. Det er ikke kanalen eller metoden som avgjør dette, men om dokumentet har blitt formidlet til eller fra en representant for virksomheten.

Blir dokumentet saksbehandlet og har verdi som dokumentasjon?

Terskelen for hva som regnes som saksbehandling er lav. Saksbehandling er når du sammenstiller, vurderer eller bruker informasjon, for så å forberede eller ta en avgjørelse på vegne av virksomheten.

Kilde: [Arkivverket](#)

Forum for
kontroll og tilsyn

MØTEPROTOKOLL

Møte: Årsmøte 2024
Tid: 4. juni 2024 | kl. 15.45 – 16.30
Sted: Quality Airport Hotel, Gardermoen

Saksliste:

Saknr.	Sak:
ÅS 1/2024	Registrering av årsmøtedelegater
ÅS 2/2024	Konstituering av årsmøte 2024
ÅS 3/2024	Godkjenning av innkalling og saksliste
ÅS 4/2024	Styrets årsmelding 2023
ÅS 5/2024	Årsregnskap og revisjonsberetning 2023
ÅS 6/2024	Handlingsplan 2024-2025
ÅS 7/2024	Fastsetting av kontingent for 2025
ÅS 8/2024	Årsbudsjett 2025
ÅS 9/2024	Innkommne forslag/vedtektsendring
ÅS 10/2024	Valg av styre
ÅS 11/2024	Valg av revisor
ÅS 12/2024	Valg av valgkomite

4. juni 2024

Hogne Haktorson

Vestland fk, sekretariat for kontrollutvalet

Ann-Britt Eira Sara

Ann-Britt Eira Sara (Jun 10, 2024 11:10 GMT+2)

Kontrollutvalget Kautokeino

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo / +47 414 71 166 / fkt@fkt.no / www.fkt.no

ÅS 1/2024 REGISTRERING AV ÅRSMØTEDELEGATER

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner registreringen. Den innebærer at ___ av medlemmene var til stede.

Behandling i møte:

Registreringen viste at det var 78 medlemmer til stede på årsmøtet.

Årsmøtet godkjente registreringen.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner registreringen. Den innebærer at 78 av medlemmene var til stede.

ÅS 2/2024 KONSTITUERING AV ÅRSMØTE 2024

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2024:

Dirigent	Tage Pettersen styreleder	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen generalsekretær	Audhild Ragni Vie Alme SEKOM sekretariat
Til å underskrive protokollen	Hogne Haktorson Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet	Ann-Britt Eira Sara Kontrollutvalget Kautokeino

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2024:

Dirigent	Tage Pettersen styreleder	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen generalsekretær	Audhild Ragni Vie Alme SEKOM sekretariat
Til å underskrive protokollen	Hogne Haktorson Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet	Ann-Britt Eira Sara Kontrollutvalget Kautokeino

ÅS 3/2024 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner innkalling og sakliste

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner innkalling og sakliste

ÅS 4/2024 STYRETS ÅRSMELDING 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner styrets årsmelding for 2023.

Behandling i møte:

Styremedlem Terje Engvik orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner styrets årsmelding for 2023.

ÅS 5/2024 ÅRSREGNSKAP OG REVISJONSBERETING FOR 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner årsregnskap for 2023.

Behandling i møte:

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner årsregnskap for 2023.

ÅS 6/2024 HANDLINGSPLAN 2024-2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter handlingsplan for 2024-2025 som forelagt.

Behandling i møte:

Nestleder Jane Anita Aspen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter handlingsplan for 2024-2025 som forelagt.

ÅS 7/2024 FASTSETTING AV KONTINGENT FOR 2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2025.

Kategori	Kontingent 2025 (Ingen økning fra 2024)
Kommune 0 - 5 000 innb.	4 000
Kommuner 5 001 – 10 000 innb.	8 300
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	10 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	14 300
Kommuner 50 001 – 75 000 innb.	18 000
Kommuner over 75 000 innb.	20 000
Fylkeskommuner under 300 000 innb.	22 000
Fylkeskommuner over 300 000 innb.	24 000
Sekretariat 1 – 2 ansatte	12 000
Sekretariat 3 – 5 ansatte	15 000
Sekretariat over 5 ansatte	20 000
Sekretariat som er direkte ansatt i en kommune eller fylkeskommune som er medlem	50 % avslag

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2025.

Kategori	Kontingent 2025 (Ingen økning fra 2024)
Kommune 0 - 5 000 innb.	4 000
Kommuner 5 001 – 10 000 innb.	8 300
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	10 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	14 300
Kommuner 50 001 – 75 000 innb.	18 000
Kommuner over 75 000 innb.	20 000
Fylkeskommuner under 300 000 innb.	22 000
Fylkeskommuner over 300 000 innb.	24 000
Sekretariat 1 – 2 ansatte	12 000
Sekretariat 3 – 5 ansatte	15 000
Sekretariat over 5 ansatte	20 000
Sekretariat som er direkte ansatt i en kommune eller fylkeskommune som er medlem	50 % avslag

ÅS 8/2023 ÅRSBUDSJETT 2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter FKTs årsbudsjett for 2025.

Behandling i møte:

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter FKTs årsbudsjett for 2025.

ÅS 9/2024 INNKOMNE FORSLAG/VEDTEKTSENDRING

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 tar til orientering at det ikke er kommet forslag til saker eller vedtektsendringer fra medlemmene.

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 tar til orientering at det ikke er kommet forslag til saker eller vedtektsendringer fra medlemmene.

ÅS 10/2024 VALG AV STYRE

Forslag fra valgkomiteen

Kandidater:			
KU medlem	Line FUSDahl	2024-2026	Leder av Tromsø kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Jane Anita Aspen</i>	<i>2023- 2025 ikke på valg</i>	<i>Daglig leder kontrollutvalgssekretariatet Romsdal</i>
KU medlem	Sigvald Oppebøen Hansen	2024-2026	Leder av Nissedal kontrollutvalg
KU medlem	Yngve Haugstvedt	2024-2026	Leder av Vestby kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Tom Øyvind Heitmann</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Kusek IKS, Vest-Finnmark</i>
Sekr medlem	<i>Solveig Kvamme</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgjevar Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS</i>
KU 1. vara	Marianne Haukland	2024-2026	Leder av Alta kontrollutvalg
KU 2. vara	Ståle Rud	2024-2026	Leder av Flatanger kontrollutvalg
Sekr 1. vara	Trude Bruket	2024-2025	Rådgjevar Kontrollutvalgssekretariatet Region Nordhordland IKS
Sekr 2. vara	<i>Einar Sandlund</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Konsek Trøndelag IKS</i>

Leder, Line FUSDahl (2024-2025)

Nestleder, Jane Anita Aspen (2024-2025)

Behandling i møte:

Medlem av valgkomiteen, Berit Pauline Pedersen presenterte forslaget. Det var ingen som ønsket skriftlig avstemming. Det ble først votert over medlemmer, deretter ble leder og nestleder valgt. Varamedlemmene ble valgt til slutt.

Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt på alle punktene.

Vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Line FUSDahl	2024-2026	Leder av Tromsø kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Jane Anita Aspen</i>	<i>2023- 2025 ikke på valg</i>	<i>Daglig leder kontrollutvalgssekretariatet Romsdal</i>
KU medlem	Sigvald Oppebøen Hansen	2024-2026	Leder av Nissedal kontrollutvalg
KU medlem	Yngve Haugstvedt	2024-2026	Leder av Vestby kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Tom Øyvind Heitmann</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Kusek IKS, Vest-Finnmark</i>
Sekr medlem	<i>Solveig Kvamme</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgjevar Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS</i>
KU 1. vara	Marianne Haukland	2024-2026	Leder av Alta kontrollutvalg
KU 2. vara	Ståle Rud	2024-2026	Leder av Flatanger kontrollutvalg
Sekr 1. vara	Trude Bruket	2024-2025	Rådgjevar Kontrollutvalgssekretariatet Region Nordhordland IKS
Sekr 2. vara	<i>Einar Sandlund</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Konsek Trøndelag IKS</i>

Leder, Line FUSDahl (2024-2025)

Nestleder, Jane Anita Aspen (2024-2025)

ÅS 11/2024 VALG AV REVISOR

Forslag fra valgkomiteen

Som revisor for ett år velges Dan Nilsen, leder kontrollutvalget i Nordkapp kommune.

Behandling i møte:

Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Som revisor for ett år velges Dan Nilsen, leder kontrollutvalget i Nordkapp kommune.

ÅS 12/2024 VALG AV VALGKOMITE

Innstilling til vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Åse Forbord	2024-2026	Åmot kommune Innlandet
KU medlem	Per Egil Evensen	2024-2026	Halden kommune
Sekr medlem	<i>Lars Hansen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Salten Kontrollutvalgsservice</i>
Sekr medlem	<i>Berit Pauline Pedersen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>K-sekretariatet</i>
KU vara	Trond Seth	2024-2026	Haram kommune
Sekr vara	<i>Mette Jensen Moen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rogaland fylkeskommune, Kontrollutvalgets sekretariat</i>

Leder, Lars Hansen (2024-2025)

Nestleder, Åse Forbord (2024-2025)

Behandling i møte:

Det ble først votert over medlemmer, deretter ble leder og nestleder valgt. Varamedlem ble valgt til slutt.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Åse Forbord	2024-2026	Åmot kommune Innlandet
KU medlem	Per Egil Evensen	2024-2026	Halden kommune
Sekr medlem	<i>Lars Hansen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Salten Kontrollutvalgsservice</i>
Sekr medlem	<i>Berit Pauline Pedersen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>K-sekretariatet</i>
KU vara	Trond Seth	2024-2026	Haram kommune
Sekr vara	<i>Mette Jensen Moen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rogaland fylkeskommune, Kontrollutvalgets sekretariat</i>

Leder, Lars Hansen (2024-2025)

Nestleder, Åse Forbord (2024-2025)